

Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde

Møteinnkalling

Utvalg: Lyngsalpan verneområdestyre

Møtested: Håvardstua, Vollan gjestestue

Dato: 06.06.2023

Tidspunkt: 12:30

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Styremøte kl 12:30 - 14:00

Møte med kommuneledelse: 14:00 - 16:00

Middag: 16:00 - 17:00

Møte med rådgivende utvalg: 17:00 - 19:00

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 9/23	Godkjenning av innkalling og saksliste, styremøte 6. juni 2023.		2022/9726
ST 10/23	Godkjenning av protokoll etter styremøte 23. februar 2023		2022/9726
ST 11/23	Forvaltningsplan Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning - etter faglig godkjenning og høring, vedtak		2021/1318
ST 12/23	Høringsinnspill - revisjon av lokal forskrift for scooterløyper, Lyngen kommune		2021/8425
ST 13/23	Besøkssenter Lyngsalpan		2021/8299
ST 14/23	Tiltak Lyngsalpan verneområdestyre 2023 - halvårsrapportering		2022/8984
ST 15/23	Eventuelt til styremøte 6. juni 2023		2022/9726
	Delegert sak		
DS 2/23	Granted permission to use a drone for filming, Lyngen Alps protected area - Innvilget dispensasjon - Dispensasjon fra verneforskriften - Lyngsalpan landskapsvernområde - bruk av drone - L2 Films		2023/1686
DS 3/23	Innvilget dispensasjon - Lyngsalpan landskapsvernområde - bruk av drone til filming - Shirmer film		2023/2128
DS 4/23	Tillegg til innvilget vedtak - Lyngsalpan landskapsvernområde - om filming med drone i forbindelse med en artikkel om snøskred - Bladet Nordlys AS		2023/2238
DS 5/23	Innvilget dispensasjon - Lyngsalpan landskapsvernområde - bruk av drone i forbindelse med befaring av skredområder - NGI - Norges geotekniske institutt		2023/4812
DS 6/23	Innvilget dispensasjon til bruk av drone til skredfarekartlegging - Skred AS - Lyngsalpan landskapsvernområde		2023/4929
DS 7/23	Innvilget dispensasjon til bruk av snøskuter til frakt av personell for tilsyn med fyringsanlegg i Lyngsalpan landskapsvernområde		2023/4361
DS 8/23	Innvilget dispensasjon til bruk av drone til feltøvinger Strupskaret og Veidalen - institutt for geovitenskap og institutt for geografi ved Universitetet i Bergen - Lyngsalpan landskapsvernområde		2023/5317
DS 9/23	Innvilget søknad - Lyngsalpan landskapsvernområde - dispensasjon til bruk av		2023/2294

	snøskuter til frakt av ved til Jægervasshytta - Troms turlag	
DS 10/23	Innvilget - Lyngsalpan landskapsvernområde - Elvevollaldalen - bruk av snøskuter til frakt av utstyr og ved til privat hytte - Kjetil Letto	2023/4373
RS 4/23	Underretning til klager - sak henlagt - Fjerning av kraftlinje i Årøya landskapsvernområde	2022/9019

Arkivsaksnr: 2022/9726-9

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 23.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	9/23	06.06.2023

Godkjenning av innkalling og saksliste, styremøte 6. juni 2023

Forvalters innstilling

Innkalling og saksliste godkjennes

Saksopplysninger

Verneområdestyret vedtok på møte 8. november 2022 møteplan for 2023. På verneområdestyrets møte under studieturen til Sverige og Finland i mars ble det bestemt at styret skal kombinere styremøte med møte mellom politisk og administrativ ledelse i de 4 kommunene, samt møte med rådgivende utvalg på ettermiddagen. Verneområdestyret inviterer møtedeltakerne på middag.

Møtet er satt opp i kalenderen og sendt til verneområdestyret. Påminnelse på møtet er også sendt styremedlemmene. Sakspapirer sendes senest 1 uke før styremøtet.

Arkivsaksnr: 2022/9726-10

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 23.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	10/23	06.06.2023

Vedlegg:

- 1 Møteprotokoll styremøte 23.02.23

Vedtak av møteprotokoll styremøte 23. februar 2023

Forvalters innstilling

Lyngsalpan verneområdestyre vedtar protokoll etter styremøte 23. Februar 2023.

Saksopplysninger

Forslag til protokoll ble sendt til styremedlemmen på e-post samme dag som møtet ble avholdt på teams. Det kom ingen innspill til protokollen.

Vurdering

Møteprotokoll

Utvalg: Lyngsalpan verneområdestyre

Møtested: , Teamsmøte

Dato: 23.02.2023

Tidspunkt: 10:00 - 11:30

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Nils Einar Samuelsen	Leder	Troms og Finnmark fylkeskommune
Anni Skogman	Nestleder	Tromsø kommune
Berit Kristine Utsi	Medlem	Sametinget - Sámediggi
Johan Ailo H. Gaup	Medlem	Sametinget - Sámediggi
Laila Anita Westby	Medlem	Lyngen kommune

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Fridtjof Winter	Medlem	Balsfjord kommune
Inger Heiskel	Medlem	Storfjord kommune

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Kasper Holmen	Inger Heiskel	Storfjord kommune

Merknader:

Øvrige frammøtte:

Navn
Oddrun Merete Skjemstad
Stine Emilie Nøding Hansen

Underskrift:

Vi bekrefter med underskriftene våre at det som er ført på de sidene vi har signert i møteboka, er i samsvar med det som ble vedtatt på møtet.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
	Styresak		
ST 1/23	Godkjenning av innkalling og saksliste, styremøte 23. februar - teams		2022/9726
ST 2/23	Godkjenning av protokoll etter styremøte 8. november 2022		2022/1240
ST 3/23	Årsrapport fra Lyngsalpan verneområdestyre 2022		2022/1240
ST 4/23	Tildeling av tiltaksmidler 2023 - prioritering		2022/8984
ST 5/23	Tildeling av driftsmidler - prioritering av midler		2022/8872
ST 6/23	Søknad om dispensasjon til bruk av drone, våren 2023 - Arctic lines Oy		2022/1061
ST 7/23	Studietur til Sverige og Finland, mars 2023		2023/1824
ST 8/23	Eventuelt styremøte 23. februar 2023		2023/1824
	Delegert sak		
DS 1/23	Innvilget søknad om dispensasjon til bruk av drone til filming, Uthuset film og foto AS		2023/1811
RS 1/23	Signert kopi av Utvikling av tilgjengelighetserklæring for Verneområdestyrene for Lyngsalpan og Nordkvaløya-Rebbernesøya landskapsvernområder		2022/8950
RS 2/23	Ryddeaksjon - Lyngsalpan landskapsvernområde og Årøya landskapsvernområde - strandrydding sommeren 2023 - Kyst & Miljøservice AS		2023/883
RS 3/23	Anmodning om rapportering antall anmeldelser til politiet i 2022		2022/10716

ST 1/23 Godkjenning av innkalling og saksliste, styremøte 23. februar - teams **Godkjenning av innkalling og saksliste, styremøte 23. februar - teams**

Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023

Behandling

Enstemmig

Vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes

Forvalters innstilling

Innkalling og saksliste godkjennes

**ST 2/23 Godkjenning av protokoll etter styremøte 8. november 2022
Godkjenning av protokoll etter styremøte 8. november 2022****Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023****Behandling****Vedtak**

Protokoll etter styremøte 8. november 2022 vedtas.

Forvalters innstilling

Protokoll etter styremøte 8. november 2022 vedtas.

**ST 3/23 Årsrapport fra Lyngsalpan verneområdestyre 2022
Årsrapport fra Lyngsalpan verneområdestyre 2022****Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023****Behandling**

Årsmelding går gjennom på møtet og det fattes følgende enstemmige

Vedtak

Lyngsalpan verneområdestyre vedtar årsmelding for 2022 og årsmelding publiseres på styrets hjemmeside.

Forvalters innstilling

Lyngsalpan verneområdestyre vedtar årsmelding for 2022 og årsmelding publiseres på styrets hjemmeside.

ST 4/23 Tildeling av tiltaksmidler 2023 - prioritering Tildeling av tiltaksmidler 2023 - prioritering

Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023

Behandling

Enstemmig

Vedtak

Lyngsalpan verneområdestyre vedtar å følge tiltaksplanen og gjennomføre alle tiltakene som det er meldt inn behov for midler til. Forvalterne delegeres myndighet til å gjøre prioriteringer og avtaler på vegne av verneområdestyret.

Forvalters innstilling

Lyngsalpan verneområdestyre vedtar å følge tiltaksplanen og gjennomføre alle tiltakene som det er meldt inn behov for midler til. Forvalterne delegeres myndighet til å gjøre prioriteringer og avtaler på vegne av verneområdestyret.

ST 5/23 Tildeling av driftsmidler - prioritering av midler Tildeling av driftsmidler - prioritering av midler

Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023

Behandling

Forslag fra Anni Skogman at siste setning endres til: Forvalterne bes planlegge årets aktiviteter ut fra vurderinger i saken.

Det voteres i saken og styret går enstemmig inn for Anni Skogman sitt forslag til endring. Styret fatter følgende enstemmige

Vedtak

Lyngsalpan verneområdestyre tar tildeling av midler til etterretning, og tilpasser årets aktiviteter etter tilgang på midler. Forvalterne bes planlegge årets aktiviteter ut fra vurderinger i saken.

Forvalters innstilling

Lyngsalpan verneområdestyre tar tildeling av midler til etterretning, og tilpasser årets aktiviteter etter tilgang på midler. Forvalterne bes planlegge årets aktiviteter ut fra styrets diskusjoner på møtet.

ST 6/23 Søknad om dispensasjon til bruk av drone, våren 2023 - Arctic lines Oy Søknad om dispensasjon til bruk av drone, våren 2023 - Arctic lines Oy

Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023

Behandling

Enstemmig

Vedtak

Pursuant to section 48 of the Biodiversity Act, the application has been rejected. The refusal is based on the fact that the drone flight is planned to be carried out at a time of year when it may harm birds and animals. There is also a lot of people in the mountain at this

time of the year, and a permission to use a drone might disturb the felling of being in a protected area.

A permission can also set a precedent for allowing similar applications later which in the long term may be contrary to the purpose of protection.

Forvalters innstilling

Pursuant to section 48 of the Biodiversity Act, the application has been rejected.

The refusal is based on the fact that the drone flight is planned to be carried out at a time of year when it may harm birds and animals. There is also a lot of people in the mountain at this time of the year, and a permission to use a drone might disturb the felling of being in a protected area.

A permission can also set a precedent for allowing similar applications later which in the long term may be contrary to the purpose of protection.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen/

This decision can be appealed within three weeks to the Norwegian Environment Agency. Any complaint must be sent to the Lyngsalpan Protected Area Board. The appeal must contain information about which decision is appealed, the reason for the appeal, what changes are requested and any other information that may be of significance for the assessment of the appeal

ST 7/23 Studietur til Sverige og Finland, mars 2023 Studietur til Sverige og Finland, mars 2023

Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023

Behandling

Vedtak

Styret tar forslag til program til orientering, forvalterne vil i samarbeid med styreleder ferdigstille planen for turen og sender dette til styremedlemmene i god tid før turen tar til.

Forvalters innstilling

Saken legges frem uten innstilling til vedtak.

ST 8/23 Eventuelt styremøte 23. februar 2023 Eventuelt styremøte 23. februar 2023

Saksprotokoll i Lyngsalpan verneområdestyre - 23.02.2023

Behandling

Styret snakket om strategi for å få engasjert det rådgivende utvalget i arbeidet med forvaltning av Lyngsalpan. Dette med status i forhold til oppgradering til nasjonalpark ble også snakket litt om. Styret fattet følgende vedtak

Vedtak

Verneområdestyret tar sikte på å sette av litt tid til å planlegge møte med rådgivende utvalg, samt diskutere dette med oppgradering til nasjonalpark på studieturen til Sverige og Finland.

Forvalters innstilling

DS 1/23 Innvilget søknad om dispensasjon til bruk av drone til filming, Uthuset film og foto AS

RS 1/23 Signert kopi av Utvikling av tilgjengelighetserklæring for Verneområdestyrene for

**Lyngsalpan og Nordkvaløya-Rebbernesøya
landskapsvernområder**

**RS 2/23 Ryddeaksjon - Lyngsalpan landskapsvernområde og
Årøya landskapsvernområde - strandrydding sommeren
2023 - Kyst & Miljøservice AS**

**RS 3/23 Anmodning om rapportering antall anmeldelser til
politiet i 2022**

Arkivsaksnr: 2021/1318-11

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 23.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	11/23	06.06.2023

Vedlegg:

- 1 Planutkast til vedtak_Forvaltningsplan for Årøya (VV00002299)
- 2 Referat fra oppstartsmøte forvaltningsplan Årøya lvo med dyrelivsfredning
- 3 Høringsdokument til faglig godkjenning - Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning.pdf
- 4 Årøya (VV00002299) forvaltningsplan_høring
- 5 Årøya Kulturminneregistreringer 2020 Sluttrapport
- 6 HØRINGSUTKAST - forvaltningsplan for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning
- 7 Kart_Årøya_opt

Vedtak av forvaltningsplan etter faglig godkjenning og høring.

Forvalters innstilling

Lyngsalpan verneområdestyre vedtar vedlagte planutkast forvaltningsplan for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Planen sendes til Miljødirektoratet for endelig vedtak.

Saksopplysninger

Lyngsalpan verneområdestyre vedtok i sak 09/21, på styremøte 4. mars 2021, oppstart av forvaltningsplan for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning..

Det ble utarbeidet en oppstartsmelding som ble sendt bredt ut til alle de tre kommunene og aktuelle lag og foreninger man antok at har interesse i å delta på arbeidet med forvaltningsplanen. Oppstartsmeldingen ble også publisert på styrets hjemmeside, og derfra publisert videre ut på facebook. Det ble sammen med oppstartsmeldingen invitert til et oppstartsmøte. Referat fra oppstartsmøte ligger vedlagt.

Arbeidet med forvaltningsplanen tok litt lenger tid enn den vedtatte arbeidsplanen. Det ble bl.a. bevilget penger til en NIN-kartlegging av området og arbeidet med planen ble satt på pause inntil rapporten etter denne ble klar for å se om det var spesielle forekomster man burde ta hensyn til under arbeidet med planen. Det dukket også opp et par andre saker man måtte finne ut av før utkastet kunne tas opp til vedtak i verneområdestyret.

Verneområdestyret vedtok på møte 8. november 2022 utkast til forvaltningsplan for Årøya. Utkastet ble i etterkant sendt til Miljødirektoratet for faglig gjennomgang.

Verneområdestyret fikk tilbakemelding med kommentarer fra Miljødirektoratet 17. februar 2023, se vedlegg. Miljødirektoratet mente at verneområdestyret hadde utarbeidet en god forvaltningsplan, men hadde noen små kommentarer, se vedlegg. Forvalter oppdaterte planen i h.ht. innspill fra Miljødirektoratet. Planen ble lagt på høring 20.03.23 med frist for tilbakemelding innen 19.05.23. Utkast til forvaltningsplan med vedlegg ligger vedlagt.

Ved fristens utløp, 19. mai 2023 var det kommet inn 3 uttalelser:

Lyngen villsaulag: Er fornøyd med utkastet. Beiting av villsau i området var hensyntatt.

Forsvarsbygg: Forsvarsbygg gir høringssvar i denne type saker med det utgangspunkt å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser. Skyte og øvingsfeltet i sjø som blir nevnt i forvaltningsplanen har eksistert i mange år, og er ikke et nytt forslag. Forskriften som forsvarsdepartementet tidligere har sendt på høring innebærer for dette aktuelle feltet kun en formalisering av skytefelt grense. Vi har ingen ytterligere merknader til forvaltningsplanen.

Troms og Finnmark fylkeskommune: Fylkeskommunen mener at forvaltningsplanen er godt gjennomarbeidet og i all hovedsak møter aktuelle problemstillinger på en tilfredsstillende måte. Det er positivt at koblingen til Årøya statlig sikrede friluftslivsområde er synliggjort ved flere anledninger. Fylkeskommunen har kun noen små kommentarer og innspill.

Fylkeskommunen merker seg at et av tiltakene er å utvikle huset på Sommersetet til et besøkspunkt med verneområde- og kulturinformasjon. Fylkeskommunen oppfordrer til å innlemme mer informasjon om dette i selve tekstdelen. Under punktet *Friluftsliv*, på side 8., står det at *det er ikke så mye friluftslivsferdsel i selve landskapsvernområdet*. Hoveddelen av ferdsele og tilretteleggingen er på nordenden av øya, utenfor selve verneområdet. Dersom det planlegges for større ferdsel inn i verneområdet, bør dette utdypes i selve planen. For punktet *Reiseliv* står det for eksempel at *all tilrettelegging og informasjon vil gjøres utenfor vernegrensen*. Det er nærliggende at et nytt besøkspunkt også vil benyttes av reiselivet.

Fylkeskommunen oppfordrer til å si noe om ønsket retning på ferdsel i landskapsvernområdet framover. Dette kan gjelde en bevisst holdning om differensiert tilrettelegging. Eksempelvis kan det være å tilrettelegge og markedsføre ferdsel fram til Sommersetet, men uten å gjøre ferdselstiltak i resten av verneområdet. Dette vil medføre en styrt kanalisering av ferdsele i verneområdet til Sommersetet. En kan også reflektere om ferdsele ut derifra vil kunne spre seg ytterligere.

På vedlagt kart er det markert en sti fra Hamna til Sommersetet. Dette kan oppfattes som at det er en vanlig og tilrettelagt tur. Det kan med fordel innlemmes i forvaltningsplanen hvordan man ser for seg utviklingen av denne stien. Det kan innebære eventuelle behov for omlegging, klopping, enkel skilting og merking o.l. Graden av opparbeiding bør sees i sammenheng med

stier/turveger nord på øya. Stien kan legges inn som et tiltak. Eventuelle tiltak knyttet til sti og utvikling av besøkspunkt må også innlemmes i neste revisjon av forvaltningsplan for Årøya statlig sikrede friluftslivsområde. Per i dag sier sistnevnte ingenting om tilrettelegging og ferdsel innenfor verneområdegrensen.

Fylkeskommunen ønsker lykke til videre med forvaltningen av Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning og ser frem til et fortsatt godt samarbeid.

Vurdering

Innspill til planen var ikke av vesentlig grad, og forvalter tenker at forvaltningsplanutkastet kan endres for å imøtekomme innspillene.

Angående skytefelt over Årøya kan teksten i planen redigeres slik at det står at høringen var *en formalisering av skytefeltgrense*. En eventuelt lavflyging over landskapsvernområdet vil likevel være måtte omsøkes. Det er bare militær operativ virksomhet som kan foregå med hjemmel i verneforskriften. Eventuelt lavflyging i forbindelse med øvelser må i tilfelle vurderes etter naturmangfoldlovens § 48, og kan kun innvilges dersom det ikke er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. En tillatelse kan også vurderes dersom sikkerhetshensyn gjør det nødvendig eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Troms og Finnmark fylkeskommune ønsker at planen skal utdype litt mer om tilrettelegging innenfor landskapsvernområdet. Aktuell tilrettelegging kan være merking og tilrettelegging av sti til eiendommen Sommersete. På Sommersete står det eneste gjenværende huset på Årøya. Området huset ligger i er unntatt fra ferdselsforbudet i perioden 1. mai – 15. juli, men da er eiendommen kun tilgjengelig fra sjøen. Det er ikke tillatt å gå landveien til eiendommen i denne perioden. Dersom man skal merke og tilrettelegge sti til eiendommen, må det ved stistart informeres at denne stien ikke kan benyttes i fredningsperioden. Det er pr. i dag ikke noen synlig sti til eiendommen, men forvalter tenker at dersom man skal ta vare på huset, og gjøre det tilgjengelig for allmenheten, bør man kanskje også merke og tilrettelegge sti landveien. Stien bør da følge den gamle ferdselsåren mellom Vågen og Sommersete. Dette kan vi med fordel oppdatere i planen. Det anses som at en forsiktig merking og tilrettelegging av sti ikke vil vesentlig endre landskapets art eller karakter, og er således ikke søknadspliktig i h.ht. verneforskriftene. En slik tilrettelegging må gjøres i et samarbeid med grunneierne, friluftsrådet og de andre samarbeidspartnerene, samt klareres med det interkommunale styret for Årøyholmen.

Forvalter tenker at det ikke skal gjøres annen tilrettelegging for ferdsel i verneområdet på Årøya enn merking og tilrettelegging med sti til Sommersete, samt ta vare på huset og eiendommen rundt.

Forvalter har laget et nytt utkast på bakgrunn av høringsinnspillene. Dersom verneområdestyret er enig i forvalters endringer etter faglig gjennomgang og høring, kan planen vedtas av styret. Etter vedtak skal planen sendes til Miljødirektoratet for endelig vedtak.

FORVALTNINGSPLAN

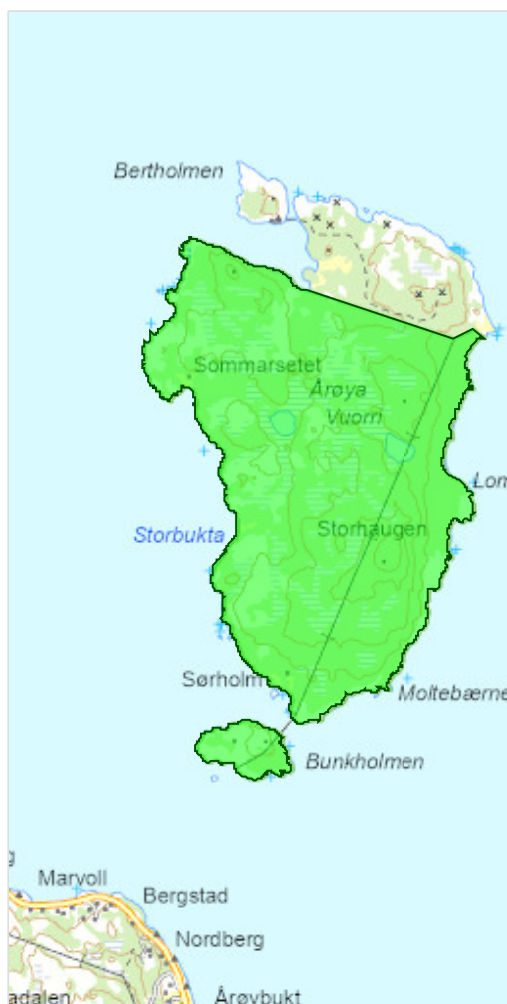
Årøya

Verneområde	VV00002299
Utskriftsdato	23.05.2023
Planstatus	FVP-høring avsluttet

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáissáid
suodjemeahcci

INNLEDNING

ÅRØYA (VV00002299)

Godkjent av	
Oppstartsdato	04.03.2021
Planlagt revisjon	
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	
Høringsdato	22.05.2023

ephorte saksnummer 2021/1318

Forvaltningsmyndighet Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittug áíssáid suodjemeahcci

Forvaltningsmyndighetstype Verneområdestyre

Oppsyn <https://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/>

Fylker Troms og Finnmark

Kommuner Lyngen

Verneform landskapsvernområde med dyrelivsfredning

Verneplan	Verneplan for sjøfugl
Vernet dato	04.06.2004

OM FORVALTNINGSPLANEN

Forvaltningsplanen skal sikre en helhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdyping av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mm. Verneforskriften med tilhørende kart gir rammen for utarbeidelse av denne forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten (Lyngsalpan verneområdestyre) har ansvar for utarbeidelsen av planen, som så sendes på høring til grunneiere og andre berørte interesser. Planen skal godkjennes av Miljødirektoratet. Mer informasjon finnes på **Naturbase.no**

Forvaltningsplanen gis en varighet på 10 år, eller inntil den blir avløst av revidert versjon.

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS OPPGAVE

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues. Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området. Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48. De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet. Mer informasjon finner du på [Miljødirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no)

TILLEGGSOPPLYSNINGER

Vedtak om oppstart av forvaltningsplan ble fattet av Lyngsalpan verneområdestyre i møte 4. mars 2021. Oppstartsmelding sendt ut til aktuelle samarbeidspartnere og lagt på verneområdestyrets hjemmeside og delt på facebook. Oppstart av arbeidet ble også annonsert i lokalavisa "Framtid i Nord". Området ble NIN-kartlagt høsten 2021. Arbeidet med forvaltningsplanen ble derfor satt på pause til rapport etter kartlegging var klar.

OMRÅDEFAKTA

Landareal (daa)	2947
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_IV
Ramsar-status	
Emerald-status	

INTERNASJONALE FORPLIKTELSER

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis. Mer informasjon: ([Internasjonale avtaler \(IUCN\)](#))

IUCN

Norge er medlem i (**Den internasjonale naturvernunion (IUCN)**). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder (**Protected Areas**). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalte **IUCN kategorier**. Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

BERNKONVENSJONEN

NATUR

BESKRIVELSE

Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning ble vedtatt opprettet 4. juni 2004. Formålet med vernet er å bevare ei middels stor øy og en holme i Lyngenfjorden med dens natur- og kulturlandskap med tilhørende dyreliv. Området har særlig betydning som hekkeområde for sjøfugl i Troms. Store deler av verneområdet har ilandstigningsforbud fra og med 1. mai til og med 15. juli. Unntak fra ferdselsforbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommersetneset til Storbuktneet på vestsiden av øya. Bunken har ikke ferdselsforbud.

NATURTYPER BESKRIVELSE

Store deler av Årøya er vurdert til å være boreal kalkfattig hei. Det er også en del sumpskogmarker og engpregete beiteskoger som tidligere trolig har vært åpne naturbeitemarken eller slåtteenger fra gammelt av. Det er en god del myrer på Årøya, men storparten av disse er preget av torvtaking. Topografisk ligger disse til rette for dannelse av nedbørsmyerer i flatt terreng på høydedragene, men mange av nedbørsmyrene kan ha blitt endre til fattige jordvannsmyerer ved senking av myrplanet grunnet uttak av torv. Trolig har hele myrplanet blitt senket så mye at det har gitt gode vekstmuligheter for bjørk.

Enkelte myrer er vurdert som mindre påvirket av torvtekking og kartlagt som nedbørsmyerer eller fattige jordvannsmyerer med en del fysisk påvirkning.

Sumpskogmarkene har stor grad av beitepåvirkning og skogbunnen er karakterisert som nært fukteng eller våteng med flytende overganger mellom engpreget skogsbunn og mer typisk sumpskogsmark. Flere av engene rundt de gamle boplassene har tidligere vært brukt som slåttemarken. Disse har ligget brakk siden 1970-tallet, både uten slått eller beite. Disse er nå i nyere tid igjen tatt i bruk som beite og har derfor gitt et mosaikkpreget bilde med tresatt eng og åpen eng som både er beitepreget og slåttepreget, og til dels ryddet. Flere steder er det flytende overganger mot skog, gjerne ung ensjiktet skog som er kommet opp de siste 50 årene siden områdene var i bruk sist.

ARTER BESKRIVELSE

Årøya var tidligere fredlyst som egg og dunvær; i 1805, 1822, 1844 og frem til 1982. Det hekker mye sjøfugl på Årøya. Eksempler på arter som er påvist hekkende er: Tjeld, Gråmåke, svartbak, Krykkje, rødnebbterne, fiskemåke, teist, ærfugl og grågås. Bestanden av grågås ser ut til å ha vokst betraktelig de siste årene.

Det finnes en del interessante kulturmarksplanter rundt husene ved det gamle bruket innerst i Vågen. Det er også registrert kalkkrevende arter på øya. Av strandvegetasjon finnes det en rullesteinsstrand med frodig urtevegetasjon i tangvollen.

RØDLISTEARTER BESKRIVELSE

Av registrerte rødlistede arter blant karplanter finnes en forekomst av smånesle (vu)

Teist (NT)

Fiskemåke (VU)

krykkje (EN)

Gråmåke (VU)

Ærfugl (VU)

GEOLOGI BESKRIVELSE

Årøya er en del av Nordmannvikdekket og består hovedsaklig av hovedbergarten Mylonitt/Fyllonitt. Dette er en bergart som består av meget finkornete sammensveiset bergartsmateriale dannet i forkastningssoner der bevegelser i jordskorpa har ført til knusing og utgning.

KLIMAENDRING

Med fortsatt raskt økende klimagassutslipp beregnes følgende medianverdier for klimaendringer for Troms fram mot slutten av dette århundret (Klimaprofil Troms, norsk klimaservicesenter, 2015):

- **Årstemperatur:** Økning på ca. 2-5°C. Temperaturen forventes å øke mest om vinteren.
- **Årsnedbør:** Økning på ca. 5- 40 %. Styrregnepisodene blir kraftigere og vil forekomme hyppigere, regnflommene blir større og kommer oftere. Sesongmessig fordeler dette seg slik:
 - Vinter: 10 - 40 %
 - Vår: 0 - 65 %
 - Sommer: 10 - 35 %
 - Høst: 10 - 45 %
- Betydelig reduksjon i snømengdene og antall dager med snø. Flere smelteepisoder om vinteren. I lavtliggende områder vil snøen bli nesten borte i mange år, mens det i høyfjellet kan bli større snømengder i enkelte områder
- Det blir færre isbreer, og de som er igjen har blitt mye mindre.
- Havnivået øker med mellom 15 og 55 cm avhengig av lokalitet

Med reduserte klimagassutslipp vil klimaendringene kunne bli betydelig mindre.

Et varmere klima vil kunne påskynde gjengroing i kulturlandskapet der skjøtselen har opphørt. I tillegg kan varmen bidra til nye problemer knyttet til fremmede arter blir økende framover. Den antatte havnivåstigningen kan påvirke massetransporten i havet og dermed endre dynamikken på sandstrender og kystnære områder.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING

Selv om det er trusler utenfor verneområdene som truer sjøfuglbestanden nasjonalt, er det viktig å sikre optimale forhold innenfor verneområdene. En må sikre at ferdselsforbudet overholdes. Samtidig er det viktig at området fortsatt brukes til beite for å bidra til å beholde det åpne landskapet og hindre gjengroing av de gamle slåttemarkene. Verneområdestyret vil etablere et bevaringsmål på å ta vare på de gamle kulturmarkene. Vegetasjonen på kulturmarkene skal sages vekk og villsauene på beite skal deretter holde vegetasjonen nede. I tilfelle beite på Årøya avsluttes skal kulturmarkene slås manuelt.

Årøya ligger midt i Lyngenfjorden og det kommer inn en del herreløst avfall fra sjøen. Dette kan være en trussel for sjøfuglene som ikke alltid ser forskjell på mat og plast/tauverk i tillegg til at de kan gå seg fast. Det er derfor viktig å gjennomføre regelmessige strandryddeaksjoner.

Det er en del etterlatenskaper etter forsvaret, og særlig etter 2. verdenskrig. Det ligger fortsatt en del kraftig piggtråd igjen langs sjøkanten noen steder i landskapsvernområdet. Forsvaret har utarbeidet forslag til forskrift for formalisering av det eksisterende skyte- og øvingsfeltet i sjø. I forslaget til forskriften om skyte- og øvingsfelt er det inntegnet skytefelt i luften over verneområdet. Dette vil kunne være i strid med å ta vare på området som hekke og oppvekstområde for sjøfugl.

BRUK OG HISTORIKK

EIERSTRUKTUR

Årøya (5424 104/1) var tidligere i privat eie. Forsvaret kjøpte ut de private eierne under den kalde krigen på 1970-tallet. Øya ble fraflyttet, og det ble ferdselsforbud på øya frem til 1. juli 2006. Lyngen, Storfjord og Kåfjord kommuner kjøpte i fellesskap øya tilbake fra forsvaret i 2005. Øya eies derfor i fellesskap av de tre kommunene selv om den er registrert i Matrikkelen som en del av Lyngen kommune. Hele Årøya er også sikret som friluftsområde og kan ikke omreguleres eller selges uten samtykke fra Miljødirektoratet.

Bonken (5424 104/7) er en del av landskapsvernområdet, men er i privat eie, og ikke en del av det statlig sikret friluftsområdet.

VERNEPROSESS

Verneprosessen var en del av verneplan for kystregion i Troms fylke. Tilrådingen omfattet 34 områder som ble foreslått vernet etter naturvernloven av 1970. Utkast til verneplan for kystregionen i Troms fylke ble sendt på lokal høring 22.03.96. Ett område ble ettersendt på lokal høring 03.04.97. Videre behandling av planen ble utsatt i påvente av St.meld. nr. 43 (1998-99) Vern og bruk i kystsona (i påfølgende tekst omtalt som kystmeldingen) og Stortingets behandling. Meldingen ble lagt frem 18.06.99 og behandlet i Stortinget 25.05.00, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000) fra energi- og miljøkomiteen. Planen ble sendt på sentral høring 11.04.03.

Vernet ble fastsatt ved kongelig resolusjon 4. juni 2004.

RESTRIKSJONSOMRÅDER

I tiden fra og med 1. mai til og med 15. juli er det forbud mot ilandstigning og ferdsel på Årøya. Unntak fra dette er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommarsetneset til Storbuktneset på vestsiden av Årøya. For unntakene gjelder ferdselen kun i et 100 m bredt belte fra sjøen. Det er ikke ferdselsrestriksjoner på Bonken.

BRUKSHISTORIE

Årøya har sannsynligvis vært bebodd eller besøkt siden jernalderen. Fra skriftlige kilder kjenner man til bosetting fra 1600-tallet, og det har foregått skatteinnkreving fra Årøya siden 1500-tallet. Det har vært både husmannsplasser og flere småbruk på øya, men det har også vært handelssted, poståpneri og dampskipsekspedisjon der.

Under 2. verdenskrig etablerte okkupasjonsmakten et hærkystbatteri på nordenden av øya. Mot slutten av 2. verdenskrig ble Årøya, som eneste sted i Lyngen kommune, tvangsevakuert. Tyskerne hadde blant annet en fangeleir ute på Årøya med flere hundre russiske krigsfanger - 750 fanger til sammen på Årøya og i Rottenvik (Kilde: Norge under okkupasjon, Brattli, Hjeltnes, Pryser og Randal).

Under opprustningen av den "kalde krigen" eksproprierte Forsvaret øya i 1976. Øya ble stengt for allmenn ferdsel, og det ble bygget videre på forsvarsverket som tyskerne hadde anlagt under krigen. Det meste av anleggene fra krigen og "kald krig" ligger på den nordlige delen av øya, utenfor landskapsvernområdet.

Forsvaret avsluttet sin tilstedeværelse på Årøya og kommunene Lyngen, Storfjord og Kåfjord gikk sammen og kjøpte øya tilbake fra Forsvaret i 2005. Hele øya ble samtidig statlig sikret friluftsområde, støttet av Direktoratet for naturforvaltning (i dag Miljødirektoratet). Det vises til forvaltningsplan for det sikra friluftsområdet for mer informasjon.

Man kan fortsatt se spor etter fast bosetting i Vågen, Sommarsetet, Storbukta og Holmenden. Bruket i Vågen ligger like utenfor landskapsvernområdet mens de øvrige ligger i landskapsvernområdet. Disse boplassene er sannsynligvis svært gamle bosteder da Årøya allerede i 1743 omtales som en "gammel finne plads" (fra generaljordeboken) Navnet Sommersete kan tyde på at det har vært sesongflytting er mellom ulike bosteder innen fjorder og elvedaler.

De som bodde på øya levde av hudyrrhold, fiske og sanking fra naturen. Ofte hadde husholdet en eller to kyr og noen få sauer. Utenfor øya fisket de sei, torsk og aure. Om sommeren hesjet familien høy til vinterbruk. Husholdet hadde også eget potetland. Edderdun var regnet som det fineste fyll til dyner og innsamling av duna ble gjort etter at fugleungene hadde forlatt redet. Det ble også sanket egg fra sjøfugl og satt snarer til rypefangst. Restene av hus på Årøya vitner om typiske småbruk med fiskerbondetilpasning. Det er rester etter våningshus og fjøs, samt naust og gamle båter. Rundt innmarka er det flere steder fortsatt steingjerder.

I tillegg til landbruk og fiske/fangst livberget beboerne seg på Årøya en periode på uttak av torv. Det ble hentet ut store mengder torv fra Årøya til smelteovnene i Ankerlia. Gruvene i Kåfjord var i drift 1898-1919 og kobbermalmen ble fra 1910 smeletet i Ankerlia. Det var derfor stort behov for brensel. Torv ble også brukt til brensel i privat sammenheng. Myrene på øya bærer preg av at det har vært tatt torv.

LANDBRUK

Det er drevet med landbruk på øya gjennom flere hundre år. Det var opphold i den perioden forsvaret hadde øya i sitt eie. I 2010 ble det imidlertid skrevet avtale mellom Lyngen kommune og Lyngen villsaulag for å ha villsau på beite på øya på sommeren. Det er åpnet for å ha inntil 100 vinterfora sau med lam på øya. Innføring av beitedyr på øya har gjort at de gamle jordene blir beitet, og får et beitepreg. Dette er med på å hindre at jordene gror igjen. Sauene bidrar også til å holde det øvrige landskapet mer åpent.

REINDRIFT

Det drives i dag ikke med reindrift på øya, og bestemmelser om reindrift ble ikke tatt med i forskrifta da det ikke var aktuelt, jf. kongelig resolusjon.

FRILUFTSLIV

Selv om friluftsliv ikke er en del av verneformålet brukes Årøya mye til friluftsliv, og området er et statlig sikret friluftsområde. Det er godt tilrettelagt for friluftsliv utenfor landskapsvernområdet, i Vågen, nord på øya. Der er flytebrygge, kai, dagsturhytte, badstue, bord og benker og toalett. Det er også en kjerrevei/sti opp til Ørnhaugen hvor det er tilrettelagt med bål plass og gapahuk.

Det er ikke så mye friluftsfærd i selve landskapsvernområdet. Det er ei privat hytte på øya "Bonken", som forøvrig også er i privat eie.

Det er ferdselsrestriksjoner i landskapsvernområdet i perioden 1. mai - 15. juli. Unntak fra dette forbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden av øya og fra Sommarsetneset til Storbuktneset på vestsiden av øya. Unntakene for ferdselsrestriksjonene gjelder kun i et 100 m bredt belte fra sjøen.

JAKT OG FISKE

Det har ikke vært drevet med organisert jakt eller fangst i området etter at området ble frigitt fra Forsvaret.

Verneforskriften for verneområdet legger ikke begrensinger på utøvelse av jakt etter viltlovens bestemmelser. Det er også tillatt å bruke jakthund i denne sammenhengen. Grunneier har med hjemmel i viltloven enerett til jakt og fangst.

Det er også med hjemmel i verneforskriftene tillatt med jakt på sel. *I slike tilfeller må det, i tillegg til tillatelse fra grunneier, søkes om fellingstillatelse fra fylkeskommunen.*

Rettighetshaver kan også med hjemmel i verneforskriften sanke egg og dun i landskapsvernområdet. I Nordland, Troms og Finnmark er det bare lov å sanke egg fra følgende arter: Gråmåke, Svartbak og Kvinand. Man kan også sanke egg fra grågås før 15/4. Statsforvalteren kan gi tillatelse til sanking av egg fra grågås utover 15/4 dersom det foreligger en godkjent forvaltningsplan for grågås.

REISELIV

Det er mye satsing på reiseliv i kommunene rundt Årøya, og det er flere reiselivsplaner i nærheten, på fastlandet. Noen av disse bruker Årøya en del, men hovedsaklig den nordre delen av øya, utenfor landskapsvernområdet. Det er ikke lagt til rette for landing med større båter andre steder enn i Vågen. All tilrettelegging og informasjon vil hovedsakelig gjøres utenfor vernegrensen. På Sommersete står det imidlertid et hus som det er ønske om å ta vare på, og være tilgjengelig for allmenheten. Dersom huset bevarer vil det også være av interesse for reiselivet å kunne besøke dette stedet. I fredningstiden 1/5 - 15/7 er området bare tilgjengelig fra sjøen. Det er ikke noe kai eller flytebrygge ved Sommersete, men det er mulig å legge til med mindre båter. Merking og lett tilrettelegging av den gamle ferdselsveien til Sommersete fra Vågen vil være en tilrettelegging som kan utføres i verneområdet. Det skal i tilfelle settes opp informasjon ved stistart om at denne stien ikke kan benyttes i fredningstiden.

FORSKNING OG UNDERVISNING

Vitenskapelige undersøkelser og undervisning som ikke er i strid med verneformålet, og som gjennomføres i samsvar med verneforskriften, kan skje uten tillatelse fra vernemyndigheten. Vitenskapelige undersøkelser som ikke kan gjennomføres i samsvar med verneforskriften trenger dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.

De siste årene har området blitt godt kartlagt. Det er foretatt både kartlegging av kulturminner av det meste av øya og NIN-kartlegging av landskapsvernområdet.

Det er utarbeidet en formidlingsplan, og det er satt opp flere plakater med historien til Årøya inne i dagsturhytta i Vågen. Nord Troms museum har også laget et digitalt undervisningsopplegg for å formidle historien på øya. Denne skal bli tilgjengelig på museet sine hjemmesider.

Det er laget informasjonsplakat om landskapsvernområdet som er satt opp på dagsturhytta i Vågen. Det er også laget en artsplakat med fugler som er satt opp på kaia.

Huset på Sommersetet er det eneste gjenstående huset som vitner om en bosetting gjennom flere hundre år på Årøya.

KULTURMINNER

Kulturminner fra før 1537 er automatisk fredet. I tillegg er alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre automatisk fredet.

Tiltak i tilknytning til de automatiske freda kulturminnene i landskapsvernområdet vil kreve tillatelse etter kulturminneloven i tillegg til verneforskriften. I tillegg er en sikringssone rundt kulturminnet fredet. Hvis ikke kulturminnemyndigheten har fastsatt avgrensning, gjelder et fem meter bredt belte fra kulturminnets synlige ytterkant (kulturminneloven § 6).

I tilfeller hvor det kommer fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid, må melding sendes omgående til fylkeskommunen, jf. kulturminneloven § 8. Eventuelt arbeid som pågår når tilfellet oppstår må stanses.

Årøyas kulturminner er godt kartlagt gjennom et godt samarbeid mellom Nord Troms museum, Troms og Finnmark fylkeskommune, Sametinget og Ishavskysten friluftsråd. Rapport fra kartelegginger ligger vedlagt og er et godt kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av området.

BYGG OG INSTALLASJONER

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i verneområdet. Det er listet opp ulike aktiviteter som ikke er tillatt, blant annet oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, oppfylling, planering og lagring av masse og drenering og annen form for tørrlegging. Opplistingene er ikke uttømmende, noe som innebærer et forbud mot lignende inngrep.

Det er to eiendommer innenfor landskapsvernområdet på Årøya der det fortsatt står/delvis står bygninger.

På Sommersetet er fortsatt bolighuset inntakt med tak og vegger, men ikke beboelig slik det står nå. Sauer har tatt seg inn i huset og vinduer har stått åpen, og blitt knust. Taket er imidlertid tett og det er ikke fuktighet i kjelleren.

På sørenden av holmen, ved Holmenden, er det også rester av hus. Bolighuset og torvsjåen har rast sammen i løpet av de senere årene. Disse bygningene er det for sent å redde. I Storbukta er det bare grunnmurer som vitner om tidligere bosetting.

På Bonken (104/7) står det en privat hytte. Familien som eier bunken hadde tidligere en eiendom på Sommersetet. Denne eiendommen ble overtatt av forsvarret i 1975, og da ble eiendom 104/7 fradelt. På slutten av 1970 årene ble det flyttet en bygning med tilhørende vedbod og utedo fra Sommersetet til Bunken. Vedboden og utedoet står ikke lenger, men eier har begynt å renovere hovedhytta.

INFRASTRUKTUR

Det har gått en strømlinje tvers over Bunken og inn på Årøya fra sørspissen. Linja gikk tvers over Årøya til området innenfor Kvennesbukta. Dette var gamle strømlinjer som forsynte Natoanlegget med strøm. Strømlinjen ble fjernet i 2022.

MOTORFERDSEL

Motorferdsel på land og i ferskvann i landskapsvernområdet er forbudt. Det er heller ikke lov med start og landing med luftfartøy, eller lavtflyging under 300 meter.

Det er likevel noen unntak fra motorferdselsforbudet.

Bruk av motorkjøretøy kan benyttes ved gjennomføring av militær operativ virksomhet, og rednings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Bruk av motoriserte kjøretøy er også tillatt ved jordbruksdrift på de tidligere utnyttede jordbruksarealene som slått og annen åkerbruk.

Kystverket kan bruke motorisert transport ved eventuell nødvendig istandsetting av anlegg, melding skal da sendes til forvaltningsmyndigheten i etterkant. Kystverket har ingen anlegg innenfor landskapsvernområdet så det er ikke en aktuell problemstilling.

Øvrig motorferdsel det kan søkes om dispensasjon til:

Nødvendige motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg (ikke i tiden med ferdsestrestriksjoner)

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetversnitt.

Det kan også gis dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med vedkjøring.

FORVALTNING

INNLEDNING

Klima og miljødepartementet (KLD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvar for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltning av områder vernet etter naturvernloven, naturmangfoldloven og viltloven.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven (eller tidligere naturvernloven). Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde, og er klageinstans for vedtak som er fattet av forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområde. Miljødirektoratet skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Lyngsalpan verneområdestyre er forvaltningsmyndighet for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning og skal behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Verneområdestyret og sluttbehandles i Miljødirektoratet.

Statens naturoppsyn (SNO) er forvaltningens feltapparat og vil reagere med anmeldelse eller informasjon der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten har også et selvstendig ansvar for å anmelde/sanksjonere på lovbrudd som blir oppdaget.

Forvaltningsplanen skal klarlegge hvordan naturkvalitetene skal bevares ut fra overordnede forvaltningsmål og konkretiserte bevaringsmål. Konkrete tiltak som forvaltningsmyndigheten har ansvar for å sette i verk, fremgår under kapitel om tiltak og skjøtsel. Avsnittet med retningslinjer viser hvordan eiere og brukere av Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning skal kunne fortsette sine virksomheter innenfor rammene som vernet setter.

TILTAKSPLAN

ID_TILT AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opp h av
ID_TILV V00002 299_00 000000 4	1	Fortsatt utmarksbeite for å bevare det åpne kulturlandskape t. Beiting skjer kun i sommerhalvåret . Øya beites av Lyngen villsaulag. Verneområdesty ret skal bidra til å gjøre frakt av sau til og fra øya på en så enkel som mulig måte. Innkjøp av mobil landgang vil bidra til dette.	Beiting og lyngbrenning	Ikke valgt			
ID_TILV V00002 299_00 000000 1	2	Oppsett av informasjonspla kat om Årøya landskapsverno mråde og artsplakat for sjøfugl. Dette skal festes på veggen til	Tilretteleggi ng og informasjon	Ikke valgt		17.10. 2022	

ID_TILTAK	PR	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt	Dato ferdig	Internt opphav
ID_TILV V00002 299_00 000000 6	3	Ta vare på det eneste gjenstående huset som vitner om bosetting på øya gjennom flere hundre år - besøkspunkt med verneområde- og kulturinformasjon	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt			
ID_TILV V00002 299_00 000000 2	4	Rydde søppel og avfall i landskapsvernområdet. Dette omfatter både marin søppel og rydding og sikring av de gamle bosettingene. Samarbeid mellom verneområdestyret og grunneierne (kommunene)	Annet	Ikke valgt			

ID_TILT AK	PR I	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsm ål	Dato innlag t	Dato ferdig	Inter nt opp h av
ID_TILV V00002 299_00 000000 3	5	Kartlegging og rydding av piggtråd fra krigen. Samarbeid mellom verneområdesty ret og grunneierne	Annet	Ikke valgt			
ID_TILV V00002 299_00 000000 5	6	Rydde de gamle slåttemarkene for trær slik at man får tilbake det åpne landskapet rundt de gamle bostedene.	Skjøtsel av (tre)vegetasj on	Ikke valgt			
ID_TILV V00002 299_00 000000 7	7	Merke og tilrettelegge sti fra Vågen til Sommersete. Stistart må merkes med at stien ikke kan brukes i tiden med ferdselsrestriksj on, 1. mai - 15. juli	Tilretteleggi ng og informasjon	Ikke valgt			

SKJØTSELSPLAN

Planbehov er ikke avklart

BESØKSFORVALTNING

Plan innarbeidet som del av forvaltningsplanen

NATURMANGFOLDLOVEN

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikrafttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77.

Naturmangfoldlovens § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon dersom:

- det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig
- dersom sikkerhetshensyn gjør det nødvendig eller
- dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonen i § 48 ikke kan brukes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

I ordet «nevneverdig» ligger en ganske snever adgang til dispensasjon bare i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Presiseringen er for å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende bruk av dispensasjoner.

Det er viktig å være oppmerksom på at dersom det gis dispensasjon etter denne paragrafen skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Det kan gis dispensasjon dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er først og fremst er aktuell for tiltak av nasjonal betydning som ikke var kjent på vernetidspunktet.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser vedrørende bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av forvaltningsmyndigheten (verneområdestyret).

I naturmangfoldloven § 47 går det fram at forvaltningsmyndigheten har hjemmel til å utføre skjøtselstiltak. Det står videre at grunneier / rettighetshaver skal varsles om tiltak og få tilbud om å utføre tiltak på egen eiendom. Gjerding i forbindelse med beite vil være tilrettelegging for skjøtsel, og ikke et skjøtselstiltak i seg selv. Hvis skjøtsel skal skje i regi av andre enn forvaltningsmyndigheten må de ha dispensasjon fra verneforskriften. Dette gjelder ikke hvis skjøtsel gjennomføres på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten.

Følgende retningslinjer skal følges ved skjøtsel i verneområdene:

- Alle skjøtselstiltak skal skje med utgangspunkt i forvaltningsplanen og i samarbeid med verneområdestyret og Statens naturoppsyn
- Gjennomføring av tiltak som medfører menneskelig aktivitet, som gjerding, søppelrydding eller fjerning av vegetasjon skal gjøres i perioden 15.juli - 1.mai for å unngå forstyrrelser i den sårbare hekkeperioden, unntak her vil være i de områdene som er unntatt fra ferdselsforbudet.
- Skjøtselstiltak skal ikke være til hinder for ferdsel i området

Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, kan ikke skje med hjemmel i § 47.

Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren.

Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomhet utenfor vernegrensene. I slike tilfeller gjelder naturmangfoldloven (nml) § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde). Det er viktig at grunneiere og andre offentlige og private instanser forvalter tilgrensende området i tråd med nml § 49, på en slik måte at ikke verneverdiene innenfor verneområdet blir forringet.

De miljømessige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, jf § 7, og bruken av prinsippene skal være synlig i begrunnelser for offentlige beslutninger som berører naturmangfold. Dette gjelder for eksempel behandling av dispensasjonssøknader og vedtak av forvaltningsplan.

De fem prinsippene gjelder henholdsvis kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), at tiltakshaver må dekke kostnadene ved miljøforringelse (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)..

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Under utarbeidelse av forvaltningsplanen er det benyttet eksisterende kunnskap fra egne registreringer og fra tilgjengelige dataser. Dette gjelder både fugle- og dyreliv, andre biologiske forekomster og kulturminner/-miljø. En del relevante kartlegginger og rapporter ligger vedlagt. Verneområdestyret anser at kravet i § 8 om at saksbehandlingen skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap er oppfylt.

§ 9 om føre-var-prinsippet.

Beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap. Verneområdestyret anser at tilgjengelig kunnskap er tilstrekkelig til å vurdere virkninger på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor liten vekt under utarbeidelse av plan, men vil tillegges vekt ved eventuelle fremtidige søknader dersom kunnskap om virkning av et tiltak ikke er god nok.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som kan tillates i verneområdene innenfor de rammer som er satt av naturmangfoldloven og verneforskrift. Samlet belastning på verneområdene er et sentralt moment ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskrift. I forbindelse med forvaltningsplanen er det utarbeidet konkrete bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området. Utarbeiding av forvaltningsplan bidrar dermed til å ivareta prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet bæres av tiltakshaver. Verneforskriften legger begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I dispensasjoner vil det normalt settes vilkår for å hindre eller begrense skade på naturmangfold, og tiltakshaver vil måtte dekke eventuelle kostnader knyttet til det å oppfylle vilkårene. Prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikk og lokalisering (§ 12) er blant

annet relevant i forbindelse med behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes for å sikre verneverdiene. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt blant annet i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med blant annet behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes (nml § 12).

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 legges til grunn som retningslinjer i forbindelse med forvaltnings- og skjøtselstiltak, og ved behandling av søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene.

VERNEFORSKRIFT URL

<https://lovdata.no/forskrift/2004-06-04-845>

SENTRALE FØRINGER

Klima- og miljødepartementets veileder om kapittel II i naturmangfoldloven Klima- og miljødepartementets handlingsplan for styrket forvaltning av verneområder (2019)

Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014)

FORVALTNINGSMYNDIGHETENS RETNINGSLINJER

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
	Landbruk og vedhogst		<p data-bbox="746 353 1423 965">Verneforskriftene for Årøya landskapsvernområde angir i § 4, pkt. 8 at området kan brukes til beite og bruk av gjeterhund i den forbindelse. Miljødirektoratet kan av hensyn til verneformålet mm ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av området. Verneforskriftene hjemler også vanlig jordbruksdrift på tidligere utnyttede jordbruksarealer, herunder åkerbruk og slått. Det kan brukes motorkjøretøyer i forbindelse med jordbruksdrift på de gamle kulturmarkene, jfr. verneforskriftene § 4, pkt. 2. Etter søknad til vernemyndigheten kan det gis tillatelse til (verneforskriftene § 5):</p> <ul data-bbox="794 1088 1423 1346" style="list-style-type: none"> <li data-bbox="794 1088 1423 1167">• Motorferdsel i forbindelse med vedkjøring (punkt 2) <li data-bbox="794 1223 1423 1346">• Oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av jordbruk i området (punkt 3) <p data-bbox="746 1464 1423 1944">Utmarksbeite er en ønsket aktivitet i landskapsvernområdet, og er anført som et viktig tiltak for å bevare kulturlandskapet på Årøya. Beitetrykk og beiteregimet må planlegges sammen med forvaltningsmyndigheten og grunneierne, og evalueres hvert 10 år gjennom befaringer med hensyn til beitegrunlaget og eventuell påvirkning av fugle- og dyrelivet på Årøya. Helårsbeite tillates ikke, jfr. avtale mellom Lyngen kommune og villsaulaget.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
			<p data-bbox="746 277 1422 573">Oppsetting av eventuelle bygg og andre innretninger må omsøkes og vurderes av forvaltningsmyndigheten dersom det blir aktuelt. Det tillates ikke å oppføre gjeterhytte, eller annen hytte for overnatting. Det kan etter nøye vurderinger tillates oppsetting av skjul for beitedyra.</p> <p data-bbox="746 651 1347 723">Det kan også etter søknad vurderes tiltak i fjæra for å lette landing med beitedyra.</p> <p data-bbox="746 801 1406 925">Tillatelse til bruk av motorferdsel i forbindelse med ettersyn eller sanking av beitedyr vil ikke bli gitt.</p> <p data-bbox="746 1003 1430 1346">Det er tillatt med uttak av trevirke til brensel, staur og lignende til bruk på stedet, jf. §4, pkt. 12. Det er grunneier, eller andre med tillatelse fra grunneier som kan ta ut trevirke. Forvaltningsmyndigheten kan ved skjøtselstiltak (NML § 47) ta ut trevirke. Eksempel her kan være fjerning av trær på gammel kulturmark for å fremme kulturlandskapet.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
	Friluftsliv		<p data-bbox="746 293 1422 454">Hele Årøya er statlig sikret friluftsområde, men tilrettelegging for friluftsliv skal hovedsakelig skje utenfor landskapsvernområdet, på den nordlige delen av øya.</p> <p data-bbox="746 539 1422 1771">Bruken av verneområdet reguleres av verneforskriftene. All ferdsel skal skje varsomt av hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Store deler av landskapsvernområdet har ferdselsforbud i perioden fra og med 1. mai til og med 15. juli. Unntak fra ferdselsforbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommarsetneset til Storbuktneiset på vestsiden av Årøya. For unntakene gjelder ferdselen kun i et 100 m bredt belte fra sjøen, jf. § 3, pkt 3. Forvaltningsmyndigheten og grunneier vurderer å ta vare på det gamle huset på Sommersetet, og la det bli ei "dagsturhytte" til allmenn benyttelse. For å styre ferdselen fra Vågen til Sommersete kan sti merkes og tilrettelegges. Stistart skal i tilfelle merkes med ferdselsforbud i perioden 1. mai til 15. juli. Ferdsel til Sommersete må i perioden med ferdselsforbud foregå sjøveien. En forsiktig merking og tilrettelegging av sti til Sommersete vil ikke i vesentlig grad endre landskapets art eller karakter, og er således ikke søknadspliktig i h.ht. verneforskriftene. Eventuell merking og tilrettelegging av sti gjøres i et samarbeid mellom verneområdestyret, friluftsrådet og grunneierne.</p> <p data-bbox="746 1850 1422 1919">Det gjøres ikke ytterligere tilrettelegging for ferdsel i landskapsvernområdet.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
			<p>Hunder skal hele året holdes i bånd i landskapsvernområdet, unntak fra dette forbudet er bruk av gjeterhund i kontrollerte former i forbindelse med gjeting, jf. § 4, pkt. 8. Ved eventuell jakt i medhold av viltloven kan det også benyttes jakthund, jf. § 4, pkt. 10.</p>
	Jakt, fiske og havbruk		<p>Verneforskriftene legger ikke begrensinger på utøvelse av jakt etter viltlovens bestemmelser. Det er også etter verneforskriftene tillatt å bruke jakthund under jakt i verneområdet, jf. § 4, pkt. 10. . Det er også tillatt med jakt på sel med gjeldende lover og forskrifter., jf. §4, pkt. 11. Rettighetshaver, dvs. grunneier, har også rett til å ta bort egg eller dun i samsvar med viltloven, jf. § 4, pkt. 6. Grunneier har også rett til mulighet for opplag av båt på fast plass til eget bruk for grunneierne, jf. § 4, pkt. 9. Grunneierne på Årøya vil mest sannsynlig benytte kai utenfor landskapsvernområdet, men dette kan imidlertid være aktuelt for grunneier på Bunken. Forvaltningsmyndigheten kan også gi tillatelse til - fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, jf. § 5, pkt. 7. - etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk dersom dette ikke strider mot formålet med vernet, jf. § 54, pkt. 6. - tiltak mot vilt som forårsaker vesentlig skade, jf. § 5, pkt. 8.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
	Motorferdsel		<p data-bbox="746 293 1410 409">Motorferdsel på land og i ferskvann er forbudt. Start og landing med luftfartøy, og lavtflyging under 300 meter, er forbudt, jf. § 3, pkt. 4.</p> <p data-bbox="746 490 1431 1055">Det er likevel noen former for motorferdsel som kan skje uten å søke om dispensasjon fra verneforskriftene: Gjennomføring av militær operativ virksomhet og rednings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten, jf. §4, pkt 1. Motorferdsel i forbindelse med med eventuell vanlig jordbruksdrift på de gamle kulturmarkene som f.eks slått, jf. § 4, pkt. 2. Pr i dag er det ikke maskinell drift av disse kulturmarkene.</p> <p data-bbox="746 1135 1410 1252">Forvaltningsmyndigheten kan også med hjemmel i verneforskriften tillate motorferdsel i området:</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
			<ul style="list-style-type: none">• Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi og kraftanlegg, jf. §5, pkt. 1. Dette arbeidet kan imidlertid ikke gjennomføres i perioden med ferdselsrestriksjoner som er fra og med 1. mai til og med 15. juli• Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet, jf. § 5, pkt. 1.• Ved nødvendig istandsetting ved akutt utfall skal det i ettertid sendes melding om motorferdsel til forvaltningsmyndigheten, jf. § 5, pkt.1.• Motorferdsel i forbindelse med vedkjøring, jf. § 5, pkt. 2 <p>EL-sykkel: El-sykler regnes også som motorkjøretøy. Når et område har egne regler om motorferdsel, gjelder dette også for bruk av el-sykler.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
	Bygninger		<p data-bbox="746 293 1423 365">Oppføring av nye bygninger er i utgangspunktet forbudt i landskapsvernområdet, jf. § 3, pkt 1.</p> <p data-bbox="746 443 1423 515">Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid etter søknad gi tillatelse til:</p> <ul data-bbox="794 645 1423 1294" style="list-style-type: none"><li data-bbox="794 645 1423 806">• Oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av jordbruk i området, jf. § 5, pkt. 3 -<li data-bbox="794 869 1423 1115">• Oppføring av hytter og andre innretninger i samsvar med forvaltningsplan, i områder der dette ikke vil forringe verneverdien vesentlig. Det kan stilles krav til utforming av nye bygninger, jf. § 5, pkt. 4.<li data-bbox="794 1178 1423 1294">• Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket, jf. § 5, pkt. 5. <p data-bbox="746 1420 1423 2074">Aktuelle områder der det kan komme ønske om oppsetting av nye bygninger er i tilknytning til den eksisterende hytta på Bunken. Det har tidligere stått et uthus og utedo i tilknytning til denne hytta. Grunneier har ytret ønske om at dette skal kunne føres opp igjen. Forvaltningsmyndigheten vil se positivt på en slik søknad så lenge dette føres opp i tilknytning til den eksisterende hytta, og i samme stil og størrelse som de opprinnelige byggene. Eventuelt nye bygg må males/beises i farger som ikke skiller seg ut fra vegetasjonen. Det kan ikke bygges i siluett. Det gis ikke dispensasjon til oppsetting av flere bygninger til overnatting på Bunken.</p>

Id	Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
			<p data-bbox="746 320 1406 837">Det er et gjenstående bolighus på Sommersetet. Det er et felles ønske fra flere instanser at dette huset blir tatt vare på for ettertiden. Dette huset vitner om en bosetting på øya gjennom flere hundre år som opphørte ved at forsvaret kjøpte øye på 1970- tallet. Vedlikehold av dette huset kan med hjemmel i verneforskriftens § 3, pkt. 13 gjennomføres uten hinder. Det kan eventuelt senere komme ønske om flere bygninger i tilknytning til dette huset. Forvaltningsmyndigheten stiller seg positiv til å tillate bygging av uthus og utedo.</p> <p data-bbox="746 920 1430 1574">Det er pr. i dag villsau på beite på Årøya i sommermånedene. Verneområdeforvaltninga ønsker å kunne legge tilrette best mulig slik at beite på øya kan gjennomføres på en lettvent og skånsom måte. Det vil kunne bli aktuelt med oppsett av skjul, eller andre anlegg for at dyreholdet på øya skal utføres på best mulig måte. Forvaltningsmyndigheten stiller seg positiv til dette. En dispensasjon kan etter søknad, befaring og vurdering opp mot det biologiske mangfoldet på øya tillates. Det vil settes vilkår om størrelse, utforming, plassering og krav om opprydding dersom behovet skulle falle bort. Kulturminnemyndighetene skal gis anledning til å uttale seg før vedtak fattes.</p>

VEDLEGG

FILVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
01.04.2022	Forvaltning av det statlig sikra friluftsområdet	Ishavskysten friluftsråd	
01.04.2022	Faglige vurderinger	natur og samfunn AS	
17.06.2021	Registreringer av kulturminner på Årøya 2020	Nord Troms museum	

KARTVEDLEGG

Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav
14.01.2022	Kart Årøya		Lyngsalpan verneområdestyre
14.01.2022	Vedtatt vernekart		

Referat fra oppstartsmøte for arbeidet med forvaltningsplan for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning.

Tilstede: Anni Skogman (vo-styret), Harry Nilsen (Olderdalen jeger- og fisk og Kåfjord kommune), Toril Skoglund (Ishavskysten friluftsråd), Øystein Løvli (Forsvarsbygg), Stine Emilie Nøding Hansen (verneområdeforvalter) og Oddrun Skjemstad (verneområdeforvalter)

Verneområdestyret for Lyngsalpan verneområdestyre overtok 1. mai 2020 forvaltningsansvaret for alle de små verneområdene i Lyngen kommune. Verneområdestyret vedtok i møte 7. mars 2021 å starte opp arbeid med forvaltningsplan for Årøya landskapsvernområde.

Det ble utarbeidet en oppstartsmelding som ble sendt bredt ut til alle de tre kommunene og aktuelle lag og foreninger man antok at har interesse i å delta på arbeidet med forvaltningsplanen. Det ble sammen med oppstartsmeldingen invitert til dette oppstartsmøtet. Det var flere påmeldte til møtet som likevel ikke deltok. Nord Troms museum hadde fått en møtekollisjon, men har uttalt at de ønsker å følge arbeidet videre. Det er ønskelig å få involvert alle interesser og brukere av området.

Møtet startet ved at verneområdeforvalter, **Oddrun Skjemstad**, ønsket velkommen. Alle deltakerne presenterte seg selv, og sa noe om hvem de representerer på møtet.

Verneområdeforvalter holdt så et lite innlegg om verneområdestyret, vern av Årøya og en liten gjennomgang av verneforskriften. Det ble så sagt noe om hva en forvaltningsplan er, og hvordan den er med på å gjøre forvaltningen av området kjent og forutsigbar. Se vedlagte presentasjon.

Etter gjennomgang av presentasjonen var ordet fritt og mulighet til å komme med innspill til oppstartsmeldingen.

Øystein Løvli fra Forsvarsbygg informerte om to eksisterende skytefelt i Lyngenfjorden. Årøya ligger innenfor grensene til ett av disse. Skytefeltene skal videreføres selv om det har vært noe usikkerhet rundt dette tidligere. Bruken av feltene omfatter da skyting i sjøen og vil ikke berøre Årøya direkte. Ved eventuell skyting stenges luftrommet over, samt at det innføres midlertidig ferdselsforbud på sjøen. I tilfelle behov for skyting fra land vil det trolig skje fra den nordlige delen av øya, utenfor landskapsvernområdet.

Harry Nilsen forteller litt om arbeidet som har vært gjort, og som fortsatt planlegges i forhold til den vedtatte forvaltningsplanen til det statlig sikrede friluftsområdet. Det har vært en oppgradering av infrastruktur og det neste som står på planen er oppsett av en badstue. Det har også vært forsøk på utsetting av e-kasser, og en del av disse har hatt hekking. De jobber også med en plan om en sti fra Ørnhaugen og ned til jordene og hustuftene i Vågen. Hele denne stien vil ligge utenfor lvo. Han forteller også om søppelaksjoner på flere lokasjoner på øya, og det er behov for en stor innsats for å renske opp piggtråd fra krigen. Det er fortsatt en del piggtråd som er til fare for både folk og fe. De har et ønske om forlengelse og

**Verneområdestyret for
Lyngsalpan
landskapsvernområde**

forsterking av sauegjerdet som skal stenge villsauene ute fra Bertholmen, og at dette gjennomføres på våren før dyrene slippes ut.

Toril Skoglund informerer om arbeidet friluftsrådet har hatt i forbindelse med forvaltningsplan for det statlig sikrede området. Det informeres også om den pågående kartleggingen av kulturminner og rapporten i den forbindelse. Det skal også kartlegges krigsminner og det kommer egen rapport på dette. Det jobbes også med en plan på formidling av kulturminner. Verneområdeforvalterne vil innlemmes i denne arbeidsgruppen for at dette også skal forankres i forvaltningsplanen for verneområdet. Siste oppdatering av forvaltningsplan for det statlig sikrede området ble vedtatt i 2020.

Det vil være naturlig av ved neste revidering av forvaltningsplanen vil vi få på plass en felles plan for verneområdet og det statlig sikrede området.

Forvalter informerer også om at oppstart av arbeidet med forvaltningsplanen vil varsles i avisen og på verneområdestyrets facebookside. Dette for at flest mulig interessenter skal få mulighet å komme med innspill til arbeidet. Forslag til plan vil også legges på høring før det vedtas.

Møtereferat vil legges på nasjonalparkstyrets hjemmeside og deles videre på facebooksidene.

Ref. Oddrun Skjemstad

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde
Postboks 6105
9291 TROMSØ

Trondheim, 17.02.2023

Deres ref.: 2021/1318

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/3409

Saksbehandler:
Ingrid Vaagland Stav

Forvaltningsplan til faglig gjennomgang før høring - Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning

Vi viser til forvaltningsplan for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning oversendt Miljødirektoratet i FPVN 25. november 2022.

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáissáid suodjemeahcci har utarbeidet en god forvaltningsplan. Vi har noen få kommentarer.

For at forvaltningsplanen skal bli et godt verktøy for brukerne av området så bør alle retningslinjer flyttes fra kapittel om brukshistorikk til forvaltningskapitlet. Dette gjør at forvaltningsplanen blir mer lettlest.

Når Styret omtaler hvordan verneområdet blir påvirket av klimaendringene så kan Styret vurdere å supplere med informasjon fra de fylkesvise klimaprofilene som er utarbeidet.

Deler av planen er skrevet som et øyeblikksbilde, for eksempel omtalen av planene for huset på Sommersetet. Styret må huske at planen skal gjelde i 10 år og må formulere seg deretter.

Miljødirektoratet har i tillegg noen mindre kommentarer som er markert i det vedlagte forvaltningsplanutkastet.

Dokumentet kan høres etter disse endringene er utført. Høringen skal vare i minste 6 uker.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Ingrid Vaagland Stav
seniorrådgiver

FAGLIG GODKJENT HØRINGSdokUMENT

Innledning

Årøya (VV00002299)

Godkjent av	
Oppstartsdato	04.03.2021
Planlagt revisjon	
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	
Høringsdato	
ephorte saksnummer	2021/1318
Forvaltningsmyndighet	Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáissáid suodjemeahcci
Forvaltningsmyndighetstype	Verneområdestyre
Oppsyn	https://www.naturoppsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Troms og Finnmark
Kommuner	Lyngen
Verneform	landskapsvernområde med dyrelivsfredning
Verneplan	Verneplan for sjøfugl
Vernet dato	04.06.2004

Om forvaltningsplanen

Forvaltningsplanen skal sikre en helhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdyping av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mm.

Verneforskriften med tilhørende kart gir rammen for utarbeidelse av denne forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten (Lyngsalpan verneområdestyre) har ansvar for utarbeidelsen av planen, som så sendes på høring til grunneiere og andre berørte interesser. Planen skal godkjennes av Miljødirektoratet. Mer informasjon finnes på Naturbase.no

Forvaltningsplanen gis en varighet på 10 år, eller inntil den blir avløst av revidert versjon.

Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene.

Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

Mer informasjon finner du på [Miljødirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no)

Tilleggsopplysninger

Vedtak om oppstart av forvaltningsplan ble fattet av Lyngsalpan verneområdestyre i møte 4. mars 2021. Oppstartsmelding sendt ut til aktuelle samarbeidspartnere og lagt på verneområdestyrets hjemmeside og delt på facebook. Oppstart av arbeidet ble også annonsert i lokalavisa "Framtid i Nord". Området ble NIN-kartlagt høsten 2021. Arbeidet med forvaltningsplanen ble derfor satt på pause til rapport etter kartlegging var klar.

Områdefakta

Årøya (VV00002299)

Landareal (daa) 2947
Sjøareal (daa) Nei
IUCN-status IUCN_IV
Ramsar-status
Emerald-status

Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis.

Mer informasjon: ([Internasjonale avtaler \(IUCN\)](#))

IUCN-tekst

Norge er medlem i ([Den internasjonale naturvernunion \(IUCN\)](#)). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)).. Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalte [IUCN kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Natur

Årøya (VV00002299)

Beskrivelse

Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning ble vedtatt opprettet 4. juni 2004. Formålet med vernet er å bevare ei middels stor øy og en holme i Lyngenfjorden med dens natur- og kulturlandskap med tilhørende dyreliv. Området har særlig betydning som hekkeområde for sjøfugl i Troms.

Store deler av verneområdet har ilandstigningsforbud fra og med 1. mai til og med 15. juli. Unntak fra ferdselsforbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommersetneset til Storbuktneset på vestsiden av øya. Bunken har ikke ferdselsforbud.

Naturtyper beskrivelse

Store deler av Årøya er vurdert til å være boreal kalkfattig hei. Det er også en del sumpskogmarker og engpregete beiteskoger som tidligere trolig har vært åpne naturbeitemarker eller slåtteenger fra gammelt av. Det er en god del myrer på Årøya, men storparten av disse er preget av torvtaking. Topografisk ligger disse til rette for dannelse av nedbørsmyrer i flatt terreng på høydedragene, men mange av nedbørsmyrene kan ha blitt endre til fattige jordvannsmyrer ved senking av myrplanet grunnet uttak av torv.

Trolig har hele myrplanet blitt senket så mye at det har gitt gode vekstmuligheter for bjørk.

Enkelte myrer er vurdert som mindre påvirket av torvteking og kartlagt som nedbørsmyrer eller fattige jordvannsmyrer med en del fysisk påvirkning.

Sumpskogmarkene har stor grad av beitepåvirkning og skogbunnen er karakterisert som nært fukteng eller våteng med flytende overganger mellom engpreget skogsbunn og mer typisk sumpskogsmark. Flere av engene rundt de gamle boplassene har tidligere vært brukt som slåttemarker. Disse har ligget brakk siden 1970-tallet, både uten slått eller beite. Disse er nå i nyere tid igjen tatt i bruk som beite og har derfor gitt et mosaikkpreget bilde med tresatt eng og åpen eng som både er beitepreget og slåttepreget, og til dels ryddet. Flere steder er det flytende overganger mot skog, gjerne ung ensjiktet skog som er kommet opp de siste 50 årene siden områdene var i bruk sist.

Arter beskrivelse

Årøya var tidligere fredlyst som egg og dunvær; i 1805, 1822, 1844 og frem til 1982. Det hekker mye sjøfugl på Årøya. Eksempler på arter som er påvist hekkende er: Tjeld, Gråmåke, svartbak, Krykkje, rødnebbterne, fiskemåke, teist, ærfugl og grågås. Bestanden av grågås ser ut til å ha vokst betraktelig de siste årene.

Det finnes en del interessante kulturmarksplanter rundt husene ved det gamle bruket innerst i Vågen. Det er også registrert kalkkrevende arter på øya. Av strandvegetasjon finnes det en rullesteinsstrand med frodig urtevegetasjon i tangvollen.

Røddlistearter beskrivelse

Av registrerte rødlistede arter blant karplanter finnes en forekomst av smånesle (vu)

Teist (NT)

Fiskemåke (VU)

krykkje (EN)

Gråmåke (VU)

Ærfugl (VU)

Geologi beskrivelse

Årøya er en del av Nordmannvikdekket og består hovedsakelig av hovedbergarten Mylonitt/Fyllonitt. Dette er en bergart som består av meget finkornete sammensveiset bergartsmateriale dannet i forkastningssoner der bevegelser i jordskorpa har ført til knusing og utgning.

Klimaendring

Med fortsatt raskt økende klimagassutslipp beregnes følgende medianverdier for klimaendringer for Troms fram mot slutten av dette århundret (Klimaprofil Troms, norsk klimaservicesenter, 2015):

- **Årstemperatur:** Økning på ca. 2-5°C. Temperaturen forventes å øke mest om vinteren.
- **Årsnedbør:** Økning på ca. 5- 40 %. Styrregnepisodene blir kraftigere og vil forekomme hyppigere, regnflommene blir større og kommer oftere. Sesongmessig fordeler dette seg slik:
 - Vinter: 10 - 40 %
 - Vår: 0 - 65 %
 - Sommer: 10 - 35 %
 - Høst: 10 - 45 %
- Betydelig reduksjon i snømengdene og antall dager med snø. Flere smelteepisoder om vinteren. I lavtliggende områder vil snøen bli nesten borte i mange år, mens det i høyfjellet kan bli større snømengder i enkelte områder
- Det blir færre isbreer, og de som er igjen har blitt mye mindre.
- Havnivået øker med mellom 15 og 55 cm avhengig av lokalitet

Med reduserte klimagassutslipp vil klimaendringene kunne bli betydelig mindre.

Et varmere klima vil kunne påskynde gjengroing i kulturlandskapet der skjøtselen har opphørt. I tillegg kan varmen bidra til nye problemer knyttet til fremmede arter blir økende framover. Den antatte havnivåstigningen kan påvirke massetransporten i havet og dermed endre dynamikken på sandstrender og kystnære områder.

Annen negativ påvirkning

Selv om det er trusler utenfor verneområdene som truer sjøfuglbestanden nasjonalt, er det viktig å sikre optimale forhold innenfor verneområdene. En må sikre at ferdselsforbudet overholdes. Samtidig er det viktig at området fortsatt brukes til beite for å bidra til å beholde det åpne landskapet og hindre gjengroing av de gamle slåttemarkene. Verneområdestyret vil etablere et bevaringsmål på å ta vare på de gamle kulturmarkene. Vegetasjonen på kulturmarkene skal sages vekk og villsauene på beite skal deretter holde vegetasjonen nede. I tilfelle beite på Årøya avsluttes skal kulturmarkene slås manuelt.

Årøya ligger midt i Lyngenfjorden og det kommer inn en del herreløst avfall fra sjøen. Dette kan være en trussel for sjøfuglene som ikke alltid ser forskjell på mat og plast/tauverk i tillegg til at de kan gå seg fast. Det er derfor viktig å gjennomføre regelmessige strandryddeaksjoner.

Det er en del etterlatenskaper etter forsvaret, og særlig etter 2. verdenskrig. Det ligger fortsatt en del kraftig piggtråd igjen langs sjøkanten noen steder i landskapsvernområdet. Forsvaret har utarbeidet forslag til forskrift for skyte- og øvingsfelt i sjø. I forslaget til forskriften om skyte- og øvingsfelt er det foreslått skytefelt i luften over verneområdet. Dette vil være i strid med å ta vare på området som hekke og oppvekstområde for sjøfugl.

BruksHistorikk

Årøya (VV00002299)

Eierstruktur

Årøya (5424 104/1) var tidligere i privat eie. Forsvaret kjøpte ut de private eierne under den kalde krigen på 1970-tallet. Øya ble fraflyttet, og det ble ferdselsforbud på øya frem til 1. juli 2006. Lyngen, Storfjord og Kåfjord kommuner kjøpte i fellesskap øya tilbake fra forsvaret i 2005. Øya eies derfor i fellesskap av de tre kommunene selv om den er registrert i Matrikkelen som en del av Lyngen kommune. Hele Årøya er også sikret som friluftsområde og kan ikke omreguleres eller selges uten samtykke fra Miljødirektoratet.

Bonken (5424 104/7) er en del av landskapsvernområdet, men er i privat eie, og ikke en del av det statlig sikret friluftsområdet.

Verneprosess

Verneprosessen var en del av verneplan for kystregion i Troms fylke. Tilrådingen omfattet 34 områder som ble foreslått vernet etter naturvernloven av 1970. Utkast til verneplan for kystregionen i Troms fylke ble sendt på lokal høring 22.03.96. Ett område ble ettersendt på lokal høring 03.04.97. Videre behandling av planen ble utsatt i påvente av St.meld. nr. 43 (1998-99) Vern og bruk i kystsona (i påfølgende tekst omtalt som kystmeldingen) og Stortingets behandling. Meldingen ble lagt frem 18.06.99 og behandlet i Stortinget 25.05.00, jf. Innst. S. nr. 168 (1999-2000) fra energi- og miljøkomiteen. Planen ble sendt på sentral høring 11.04.03.

Vernet ble fastsatt ved kongelig resolusjon 4. juni 2004.

Restriksjonsområder

I tiden fra og med 1. mai til og med 15. juli er det forbud mot ilandstigning og ferdsel på Årøya. Unntak fra dette er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebarnesbukta på østsiden, og fra Sommarsetneset til Storbuktneset på vestsiden av Årøya. For unntakene gjelder ferdselen kun i et 100 m bredt belte fra sjøen. Det er ikke ferdselsrestriksjoner på Bonken.

Brukshistorie

Årøya har sannsynligvis vært bebodd eller besøkt siden jernalderen. Fra skriftlige kilder kjenner man til bosetting fra 1600-tallet, og det har foregått skatteinnkreving fra Årøya siden 1500-tallet. Det har vært både husmannsplasser og flere småbruk på øya, men det har også vært handelssted, poståpneri og dampskipsekspedisjon der.

Under 2. verdenskrig etablerte okkupasjonsmakten et hærkystbatteri på nordenden av øya. Mot slutten av 2. verdenskrig ble Årøya, som eneste sted i Lyngen kommune, tvangsevakuert. Tyskerne hadde blant annet en fangeleir ute på Årøya med flere hundre russiske krigsfanger - 750 fanger til sammen

på Årøya og i Rottenvik (Kilde: Norge under okkupasjon, Brattli, Hjeltnes, Pryser og Randal).

Under opprustningen av den "kalde krigen" eksproprieterte Forsvaret øya i 1976. Øya ble stengt for allmenn ferdsel, og det ble bygget videre på forsvarsverket som tyskerne hadde anlagt under krigen. Det meste av anleggene fra krigen og "kald krig" ligger på den nordlige delen av øya, utenfor landskapsvernområdet.

Forsvaret avsluttet sin tilstedeværelse på Årøya og kommunene Lyngen, Storfjord og Kåfjord gikk sammen og kjøpte øya tilbake fra Forsvaret i 2005. Hele øya ble samtidig statlig sikret friluftsområde, støttet av Direktoratet for naturforvaltning (i dag Miljødirektoratet). Det vises til forvaltningsplan for det sikra friluftsområdet for mer informasjon.

Man kan fortsatt se spor etter fast bosetting i Vågen, Sommarsetet, Storbukta og Holmenden. Bruket i Vågen ligger like utenfor landskapsvernområdet mens de øvrige ligger i landskapsvernområdet. Disse boplassene er sannsynligvis svært gamle bosteder da Årøya allerede i 1743 omtales som en "gammel finne plads" (fra generaljordeboken) Navnet Sommersete kan tyde på at det har vært sesongflytting er mellom ulike bosteder innen fjorder og elvedaler.

De som bodde på øya levde av husdyrhold, fiske og sanking fra naturen. Ofte hadde husholdet en eller to kyr og noen få sauer. Utenfor øya fisket de sei, torsk og aure. Om sommeren hesjet familien høy til vinterbruk. Husholdet hadde også eget potetland. Edderdun var regnet som det fineste fyll til dyner og innsamling av duna ble gjort etter at fugleungene hadde forlatt redet. Det ble også sanket egg fra sjøfugl og satt snarer til rypefangst. Restene av hus på Årøya vitner om typiske småbruk med fiskerbondetilpasning. Det er rester etter våningshus og fjøs, samt naust og gamle båter. Rundt innmarka er det flere steder fortsatt steingjerder.

I tillegg til landbruk og fiske/fangst livberget beboerne seg på Årøya en periode på uttak av torv. Det ble hentet ut store mengder torv fra Årøya til smelteovnene i Ankerlia. Gruvene i Kåfjord var i drift 1898-1919 og kobbermalmen ble fra 1910 smeletet i Ankerlia. Det var derfor stort behov for brensel. Torv ble også brukt til brensel i privat sammenheng. Myrene på øya bærer preg av at det har vært tatt torv.

Landbruk

Det er drevet med landbruk på øya gjennom flere hundre år. Det var opphold i den perioden forsvaret hadde øya i sitt eie. I 2010 ble det imidlertid skrevet avtale mellom Lyngen kommune og Lyngen villsauglag for å ha villsau på beite på øya på sommeren. Det er åpnet for å ha inntil 100 vinterfora sau med lam på øya. Innføring av beitedyr på øya har gjort at de gamle jordene blir beitet, og får et beitepreg. Dette er med på å hindre at jordene gror igjen. Sauene bidrar også til å holde det øvrige landskapet mer åpent.

Reindrif

Det drives i dag ikke med reindrift på øya, og bestemmelser om reindrift ble ikke tatt med i forskrifta da det ikke var aktuelt, jf. kongelig resolusjon.

Friluftsliv

Selv om friluftsliv ikke er en del av verneformålet brukes Årøya mye til friluftsliv, og området er et statlig sikret friluftsområde. Det er godt tilrettelagt for friluftsliv utenfor landskapsvernområdet, i Vågen, nord på øya. Der er flytebrygge, kai, dagsturhytte, badstue, bord og benker og toalett. Det er også en kjerrevei/sti opp til Ørnhaugen hvor det er tilrettelagt med bål plass og gapahuk.

Det er ikke så mye friluftsfersdsel i selve landskapsvernområdet. Det er ei privat hytte på øya «Bonken», som forøvrig også er i privat eie.

Det er ferdselsrestriksjoner i landskapsvernområdet i perioden 1. mai - 15. juli. Unntak fra dette forbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden av øya og fra Sommarsetneset til Storbuktneiset på vestsiden av øya. Unntakene for ferdselsrestriksjonene gjelder kun i et 100 m bredt belte fra sjøen.

Jakt og Fiske

Det har ikke vært drevet med organisert jakt eller fangst i området etter at området ble frigitt fra Forsvaret.

Verneforskriften for verneområdet legger ikke begrensinger på utøvelse av jakt etter viltlovens bestemmelser. Det er også tillatt å bruke jakthund i denne sammenhengen. Grunneier har med hjemmel i viltloven enerett til jakt og fangst.

Det er også med hjemmel i verneforskriftene tillatt med jakt på sel. *I slike tilfeller må det, i tillegg til tillatelse fra grunneier, søkes om fellingstillatelse fra fylkeskommunen.*

Rettighetshaver kan også med hjemmel i verneforskriften sanke egg og dun i landskapsvernområdet. I Nordland, Troms og Finnmark er det bare lov å sanke egg fra følgende arter: Gråmåke, Svartbak og Kvinand. Man kan også sanke egg fra grågås før 15/4. Statsforvalteren kan gi tillatelse til sankning av egg fra grågås utover 15/4 dersom det foreligger en godkjent forvaltningsplan for grågås.

Reiseliv

Det er mye satsing på reiseliv i kommunene rundt Årøya, og det er flere reiselivsanlegg i nærheten, på fastlandet. Noen av disse bruker Årøya en del, men hovedsakelig den nordre delen av øya, utenfor landskapsvernområdet. Det er ikke lagt til rette for landing med større båter andre steder enn i Vågen. All tilrettelegging og informasjon vil gjøres utenfor vernegrensen.

Forskning og undervisning

Vitenskapelige undersøkelser og undervisning som ikke er i strid med verneformålet, og som gjennomføres i samsvar med verneforskriften, kan skje uten tillatelse fra vernemyndigheten. Vitenskapelige undersøkelser som ikke kan gjennomføres i samsvar med verneforskriften trenger dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.

De siste årene har området blitt godt kartlagt. Det er foretatt både kartlegging av kulturminner av det meste av øya og NIN-kartlegging av landskapsvernområdet.

Det er utarbeidet en formidlingsplan, og det er satt opp flere plakater med historien til Årøya inne i dagsturhytta i Vågen. Nord Troms museum har også laget et digitalt undervisningsopplegg for å formidle historien på øya. Denne skal bli tilgjengelig på museet sine hjemmesider.

Det er laget informasjonsplakat om landskapsvernområdet som er satt opp på dagsturhytta i Vågen. Det er også laget en artsplakat med fugler som er satt opp på kaia.

Huset på Sommersetet er det eneste gjenstående huset som vitner om en bosetting gjennom flere hundre år på Årøya.

Kulturminner

Kulturminner fra før 1537 er automatisk fredet. I tillegg er alle samiske kulturminner fra 1917 eller eldre automatisk fredet.

Tiltak i tilknytning til de automatiske freda kulturminnene i landskapsvernområdet vil kreve tillatelse etter kulturminneloven i tillegg til verneforskriften. I tillegg er en sikringssone rundt kulturminnet fredet. Hvis ikke kulturminnemyndigheten har fastsatt avgrensning, gjelder et fem meter bredt belte fra kulturminnets synlige ytterkant (kulturminneloven § 6).

I tilfeller hvor det kommer fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid, må melding sendes omgående til fylkeskommunen, jf. kulturminneloven § 8. Eventuelt arbeid som pågår når tilfellet oppstår må stanses.

Årøyas kulturminner er godt kartlagt gjennom et godt samarbeid mellom Nord Troms museum, Troms og Finnmark fylkeskommune, Sametinget og Ishavskysten friluftsråd. Rapport fra kartlegginger ligger vedlagt og er et godt kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av området.

Bygg og Installasjoner

Det er et generelt forbud mot tekniske inngrep i verneområdet. Det er listet opp ulike aktiviteter som ikke er tillatt, blant annet oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, oppfylling, planering og lagring av masse og drenering og annen form for tørrlegging. Opplistingene er ikke uttømmende, noe som innebærer et forbud mot lignende inngrep.

Det er to eiendommer innenfor landskapsvernområdet på Årøya der det fortsatt står/delvis står bygninger.

På Sommersetet er fortsatt bolighuset inntakt med tak og vegger, men ikke beboelig slik det står nå. Sauer har tatt seg inn i huset og vinduer har stått åpen, og blitt knust. Taket er imidlertid tett, og det er ikke fuktighet i kjelleren.

På sørenden av holmen, ved Holmenden, er det også rester av hus. Bolighuset og torvsjøen har rast sammen i løpet av de senere årene. Disse bygningene er det for sent å redde. I Storbukta er det bare grunnmurer som vitner om tidligere bosetting.

På Bonken (104/7) står det en privat hytte. Familien som eier Bunken hadde tidligere en eiendom på Sommersetet. Denne eiendommen ble overtatt av forsvaret i 1975, og da ble eiendom 104/7 fradelte. På slutten av 1970 årene ble det flyttet en bygning med tilhørende vedbod og utedo fra Sommersetet til Bunken. Vedboden og utedoet står ikke lenger, men eier har begynt å renovere hovedhytta.

Infrastruktur

Det har gått en strømlinje tvers over Bunken og inn på Årøya fra sørspissen. Linja gikk tvers over Årøya til området innenfor Kvennesbukta. Dette var gamle strømlinjer som forsynte Natoanlegget med strøm. Strømlinjen ble fjernet sommeren 2022.

Motorferdsel

Motorferdsel på land og i ferskvann i landskapsvernområdet er forbudt. Det er heller ikke lov med start og landing med luftfartøy, eller lavtflyging under 300 meter.

Det er likevel noen unntak fra motorferdselsforbudet.

Bruk av motorkjøretøy kan benyttes ved gjennomføring av militær operativ virksomhet, og rednings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

Bruk av motoriserte kjøretøy er også tillatt ved jordbruksdrift på de tidligere utnyttede jordbruksarealene som slått og annen åkerbruk.

Kystverket kan bruke motorisert transport ved eventuell nødvendig istandsetting av anlegg, melding skal da sendes til forvaltningsmyndigheten i etterkant. Kystverket har ingen anlegg innenfor landskapsvernområdet så det er ikke en aktuell problemstilling.

Øvrig motorferdsel det kan søkes om dispensasjon til:

Nødvendige motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg (ikke i tiden med ferdseleksrestriksjoner)

Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetversnitt.

Det kan også gis dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med vedkjøring.

Forvaltning

Årøya (VV00002299)

Innledning

Klima og miljødepartementet (KLD) er øverste myndighet for miljøforvaltningen i Norge. Departementet har ansvar for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. KLD er overordnet myndighet for forvaltning av områder vernet etter naturvernloven, naturmangfoldloven og viltloven.

Miljødirektoratet er øverste fagmyndighet for naturvernområder i Norge og har hovedansvar for forvaltning av områder vernet etter naturmangfoldloven (eller tidligere naturvernloven). Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde, og er klageinstans for vedtak som er fattet av forvaltningsmyndigheten i det enkelte verneområde. Miljødirektoratet skal også veilede forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Lyngsalpan verneområdestyre er forvaltningsmyndighet for Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning og skal behandle og avgjøre alle søknader. Klage på vedtak skal gå via Verneområdestyret og sluttbehandles i Miljødirektoratet.

Statens naturoppsyn (SNO) er forvaltningens feltapparat og vil reagere med anmeldelse eller informasjon der lovbrudd påtreffes. Oppsynet rapporterer til forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten har også et selvstendig ansvar for å anmelde/sanksjonere på lovbrudd som blir oppdaget.

Forvaltningsplanen skal klarlegge hvordan naturkvalitetene skal bevares ut fra overordnede forvaltningsmål og konkretiserte bevaringsmål. Konkrete tiltak som forvaltningsmyndigheten har ansvar for å sette i verk, fremgår under kapittel om tiltak og skjøtsel. Avsnittet med retningslinjer viser hvordan eiere og brukere av Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning skal kunne fortsette sine virksomheter innenfor rammene som vernet setter.

Tiltaksplan

ID_TILTAK	PRI	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt
ID_TILVV00002299_000000004	1	Fortsatt utmarksbeite for å bevare det åpne kulturlandskapet. Beiting skjer kun i sommerhalvåret. Øya beites av Lyngen villsaulag. Verneområdestyret skal bidra til å gjøre frakt av sau til og fra øya på en så enkel som mulig måte. Innkjøp av mobil landgang vil bidra til dette.	Beiting og lyngbrenning	Ikke valgt	
ID_TILVV00002299_000000001	2	Oppsett av informasjonsplakat om Årøya landskapsvernområde og artsplakat for sjøfugl. Dette skal festes på veggen til "dagsturhytta/grillhytta" i Vågen	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	17
ID_TILVV00002299_000000006	3	Ta vare på det eneste gjenstående huset som vitner om bosetting på øya gjennom flere hundre år - besøkspunkt med verneområde- og kulturinformasjon	Tilrettelegging og informasjon	Ikke valgt	
ID_TILVV00002299_000000002	4	Rydde søppel og avfall i landskapsvernområdet. Dette omfatter både marin søppel og rydding og sikring av de gamle bosettingene. Samarbeid mellom verneområdestyret og grunneierne (kommunene)	Annet	Ikke valgt	
ID_TILVV00002299_000000003	5	Kartlegging og rydding av piggråd fra krigen.	Annet	Ikke valgt	

ID_TILTAK	PRI	Beskrivelse	Kategori	Bevaringsmål	Dato innlagt
ID_TILVV00002299_000000005 6		Samarbeid mellom verneområdestyret og grunneierne Rydde de gamle slåttemarkene for trær slik at man får tilbake det åpne landskapet rundt de gamle bostedene.	Skjøtsel av (tre)vegetasjon	Ikke valgt	

Skjøtselsplan

Planbehov er ikke avklart

Besøksforvaltning

Plan innarbeidet som del av forvaltningsplanen

Naturmangfoldloven

Da naturmangfoldloven av 19. juni 2009 ble vedtatt med ikraftttredelse 1. juli 2009, ble naturvernloven ble opphevet. Selv om naturvernloven ble opphevet, gjelder verneforskrifter vedtatt i medhold av naturvernloven inntil Kongen bestemmer noe annet, jf. naturmangfoldloven § 77.

Naturmangfoldlovens § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon dersom:

- det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig
- dersom sikkerhetshensyn gjør det nødvendig eller
- dersom hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonen i § 48 ikke kan brukes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for

tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

I ordet «nevneverdig» ligger en ganske snever adgang til dispensasjon bare i de tilfeller tiltaket vil ha begrenset virkning for verneverdiene. Presiseringen er for å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende bruk av dispensasjoner.

Det er viktig å være oppmerksom på at dersom det gis dispensasjon etter denne paragrafen skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Det kan gis dispensasjon dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Denne bestemmelsen er først og fremst aktuell for tiltak av nasjonal betydning som ikke var kjent på vernetidspunktet.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturmangfoldloven går foran andre lover eller forskrifter dersom det er ulikheter mellom bestemmelsene. Det øvrige regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene i områder vernet etter naturmangfoldloven. Med få unntak vil verneforskriften ha strengere bestemmelser som gjelder bruk og tiltak enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon først blir behandlet av forvaltningsmyndighete (verneområdestyret).

I naturmangfoldloven § 47 går det fram at forvaltningsmyndigheten har hjemmel til å utføre skjøtselstiltak. Det står videre at grunneier / rettighetshaver skal varsles om tiltak og få tilbud om å utføre tiltak på egen eiendom. Gjerding i forbindelse med beite vil være tilrettelegging for skjøtsel, og ikke et skjøtselstiltak i seg selv. Hvis skjøtsel skal skje i regi av andre enn forvaltningsmyndigheten må de ha dispensasjon fra verneforskriften. Dette gjelder ikke hvis skjøtsel gjennomføres på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten.

Følgende retningslinjer skal følges ved skjøtsel i verneområdene:

- Alle skjøtselstiltak skal skje med utgangspunkt i forvaltningsplanen og i samarbeid med verneområdestyret og Statens naturoppsyn
- Gjennomføring av tiltak som medfører menneskelig aktivitet, som gjerding, søppelrydding eller fjerning av vegetasjon skal gjøres i perioden 15.juli - 1.mai for å unngå forstyrrelser i den sårbare hekkeperioden, unntak her vil være i de områdene som er unntatt fra ferdselsforbudet.
- Skjøtselstiltak skal ikke være til hinder for ferdsel i området

Med hjemmel i § 47 kan det foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep.

Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, kan ikke skje med hjemmel i § 47.

Adgangen til skjøtselstiltak gir også rett til nødvendig motorferdsel innenfor hele verneområdet uten grunneiers samtykke. Dersom det er nødvendig å passere eiendom utenfor verneområdet for å komme fram, gir naturmangfoldloven § 72 adgang til det. Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd. Økonomiske fordeler ved gjennomføringen av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren.

Tiltak som ikke kan foretas med hjemmel i naturmangfoldloven § 47 krever avtale med grunneier.

Forskrifter gitt med hjemmel i naturvernloven og naturmangfoldloven gjelder ikke for virksomhet utenfor vernegrensene. I slike tilfeller gjelder naturmangfoldloven (nml) § 49 (utenforliggende virksomhet som

kan medføre skade inn i et verneområde). Det er viktig at grunneiere og andre offentlige og private instanser forvalter tilgrensende området i tråd med nml § 49, på en slik måte at ikke verneverdiene innenfor verneområdet blir forringet.

De miljømessige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, jf. § 7, og bruken av prinsippene skal være synlig i begrunnelser for offentlige beslutninger som berører naturmangfold. Dette gjelder for eksempel behandling av dispensasjonssøknader og vedtak av forvaltningsplan.

De fem prinsippene gjelder henholdsvis kunnskapsgrunnlaget (§8), føre-var-prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), at tiltakshaver må dekke kostnadene ved miljøforringelse (§11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12)..

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Videre skal kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen vektlegges. Under utarbeidelse av forvaltningsplanen er det benyttet eksisterende kunnskap fra egne registreringer og fra tilgjengelige databaser. Dette gjelder både fugle- og dyreliv, andre biologiske forekomster og kulturminner/-miljø. En del relevante kartlegginger og rapporter ligger vedlagt. Verneområdestyret anser at kravet i § 8 om at saksbehandlingen skal baseres på eksisterende og tilgjengelig kunnskap er oppfylt.

§ 9 om føre-var-prinsippet.

Beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap.

Verneområdestyret anser at tilgjengelig kunnskap er tilstrekkelig til å vurdere virkninger på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor liten vekt under utarbeidelse av plan, men vil tillegges vekt ved eventuelle fremtidige søknader dersom kunnskap om virkning av et tiltak ikke er god nok.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Forvaltningsplanen gir nærmere retningslinjer for aktiviteter som kan tillates i verneområdene innenfor de rammer som er satt av naturmangfoldloven og verneforskrift. Samlet belastning på verneområdene er et sentralt moment ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra verneforskrift. I forbindelse med forvaltningsplanen

er det utarbeidet konkrete bevaringsmål for ulike naturkvaliteter som grunnlag for overvåking av naturtilstanden. Dette vil gi et styrket grunnlag for å kunne vurdere samlet belastning av ulike aktiviteter i området. Utarbeiding av forvaltningsplan bidrar dermed til å ivareta prinsippet i naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Etter naturmangfoldloven § 11 skal kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet bæres av tiltakshaver. Verneforskriften legger begrensninger på hvilke tiltak som kan gjøres i området. I dispensasjoner vil det normalt settes vilkår for å hindre eller begrense skade på naturmangfold, og tiltakshaver vil måtte dekke eventuelle kostnader knyttet til det å oppfylle vilkårene.

Prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder, teknikk og lokalisering (§ 12) er blant annet relevant i forbindelse med behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes for å sikre verneverdiene. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikker og driftsmetoder vurderes som aktuelt blant annet i forbindelse med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering vurderes som relevant i forbindelse med blant annet behandling av søknader om dispensasjoner, både når det gjelder spørsmålet om dispensasjon bør gis og eventuelt hvilke vilkår som bør settes (nml. § 12).

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 legges til grunn som retningslinjer i forbindelse med forvaltnings- og skjøtselstiltak, og ved behandling av søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene.

Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2004-06-04-845>

Sentrale føringer

Klima- og miljødepartementets veileder om kapittel II i naturmangfoldloven

Klima- og miljødepartementets handlingsplan for styrket forvaltning av verneområder (2019)

Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014)

Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Landbruk og vedhogst		Verneforskriftene for Årøya landskapsvernområde angir i § 4, pkt. 8 at området kan brukes til beite og

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
		<p>bruk av gjeterhund i den forbindelse. Miljødirektoratet kan av hensyn til verneformålet mm ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av området.</p> <p>Verneforskriftene hjemler også vanlig jordbruksdrift på tidligere utnyttede jordbruksarealer, herunder åkerbruk og slått. Det kan brukes motorkjøretøyer i forbindelse med jordbruksdrift på de gamle kulturmarkene, jfr. verneforskriftene § 4, pkt. 2.</p> <p>Etter søknad til vernemyndigheten kan det gis tillatelse til (verneforskriftene § 5): - Motorferdsel i forbindelse med vedkjøring (punkt 2) - Oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av jordbruk i området (punkt 3)</p> <p>Utmarksbeite er en ønsket aktivitet i landskapsvernområdet, og er anført som et viktig tiltak for å bevare kulturlandskapet på Årøya. Beitetrykk og beiteregimet må planlegges sammen med forvaltningsmyndigheten og grunneierne, og evalueres hvert 10 år gjennom befaringer med hensyn til beitegrunnet og eventuell påvirkning av fugle- og dyrelivet på Årøya. Helårsbeite tillates ikke, jfr. avtale mellom Lyngen kommune og villsaulaget. Oppsetting av eventuelle bygg og andre innretninger må omsøkes og vurderes av forvaltningsmyndigheten dersom det blir aktuelt. Det tillates ikke å oppføre gjeterhytte, eller annen hytte for overnatting. Det kan etter nøye vurderinger tillates oppsetting av skjul for beitedyra. Det kan også etter søknad tillates tiltak i fjæra for å lette landing med beitedyra.</p> <p>Tillatelse til bruk av motorferdsel i forbindelse med ettersyn eller sankning av beitedyr vil ikke bli gitt.</p> <p>Det er tillatt med uttak av trevirke til brensel, staur og lignende til bruk på stedet, jf. §4, pkt. 12. Det er grunneier, eller andre med tillatelse fra grunneier som kan ta ut trevirke.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten kan ved skjøtselstiltak (NML § 47) ta ut trevirke. Eksempel her kan være fjerning av trær på gammel kulturmark for å fremme kulturlandskapet.</p>

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Friluftsliv		<p data-bbox="730 241 1385 383">Hele Årøya er statlig sikret friluftsområde, men tilrettelegging for friluftsliv skal hovedsakelig skje utenfor landskapsvernområdet, på den nordlige delen av øya.</p> <p data-bbox="730 427 1374 528">Bruken av verneområdet reguleres av verneforskriftene. All ferdsel skal skje varsomt av hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.</p> <p data-bbox="730 573 1374 864">Store deler av landskapsvernområdet har ferdselsforbud i perioden fra og med 1. mai til og med 15. juli. Unntak fra ferdselsforbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommarsetneset til Storbuktneset på vestsiden av Årøya. For unntakene gjelder ferdselen kun i et 100 m bredt belte fra sjøen, jf. § 3, pkt. 3.</p> <p data-bbox="730 869 1390 1081">Hunder skal hele året holdes i bånd i landskapsvernområdet, unntak fra dette forbudet er bruk av gjeterhund i kontrollerte former i forbindelse med gjeting, jf. § 4, pkt. 8. Ved eventuell jakt i medhold av viltloven kan det også benyttes jakthund, jf. § 4, pkt. 10.</p> <p data-bbox="730 1126 1390 1305">Forvaltningsmyndigheten og grunneier vurderer å ta vare på det gamle huset på Sommarsetet, og la det bli ei "dagsturhytte" til allmenn benyttelse. Ferdsel til denne må i perioden med ferdselsforbud foregå sjøveien.</p> <p data-bbox="730 1310 1390 1456">Verneforskriftene legger ikke begrensinger på utøvelse av jakt etter viltlovens bestemmelser. Det er også etter verneforskriftene tillatt å bruke jakthund under jakt i verneområdet, jf. § 4, pkt. 10.</p> <p data-bbox="730 1500 1353 1568">Det er også tillatt med jakt på sel med gjeldende lover og forskrifter., jf. §4, pkt. 11.</p>
Jakt, fiske og havbruk		<p data-bbox="730 1615 1398 1715">Rettighetshaver, dvs. grunneier, har også rett til å ta bort egg eller dun i samsvar med viltloven, jf. § 4, pkt. 6.</p> <p data-bbox="730 1760 1374 1861">Grunneier har også rett til mulighet for opplag av båt på fast plass til eget bruk for grunneierne, jf. § 4, pkt. 9.</p> <p data-bbox="730 1906 1382 2007">Grunneierne på Årøya vil mest sannsynlig benytte kai utenfor landskapsvernområdet, men dette kan imidlertid være aktuelt for grunneier på Bonken.</p>

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Motorferdsel		<p>Forvaltningsmyndigheten kan også gi tillatelse til - fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter, jf. § 5, pkt. 7. - etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk dersom dette ikke strider mot formålet med vernet, jf. § 54, pkt. 6.</p> <p>Etter søknad kan det også gis tillatelse til å gjøre tiltak mot vilt som forårsaker vesentlig skade, jf. § 5, pkt. 8.</p> <p>Motorferdsel på land og i ferskvann er forbudt. Start og landing med luftfartøy, og lavtflyging under 300 meter, er forbudt, jf. § 3, pkt. 4.</p> <p>Det er likevel noen former for motorferdsel som kan skje uten å søke om dispensasjon fra verneforskriftene:</p> <p>Gjennomføring av militær operativ virksomhet og rednings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten, jf. §4, pkt. 1.</p> <p>Motorferdsel i forbindelse med eventuell vanlig jordbruksdrift på de gamle kulturmarkene som f.eks. slått, jf. § 4, pkt. 2. Pr i dag er det ikke maskinell drift av disse kulturmarkene.</p> <p>Forvaltningsmyndigheten kan også med hjemmel i verneforskriften tillate motorferdsel i området:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi og kraftanlegg, jf. §5, pkt. 1. Dette arbeidet kan imidlertid ikke gjennomføres i perioden med ferdselsrestriksjoner som er fra og med 1. mai til og med 15. juli - Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet, jf. § 5, pkt. 1. - Ved nødvendig istandsetting ved akutt utfall skal det i ettertid sendes melding om motorferdsel til forvaltningsmyndigheten, jf. § 5, pkt.1.

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
		<p data-bbox="730 241 1398 309">- Motorferdsel i forbindelse med vedkjøring, jf. § 5, pkt. 2</p> <p data-bbox="730 353 1398 495">EL-sykkel: El-sykler regnes også som motorkjøretøy. Når et område har egne regler om motorferdsel, gjelder dette også for bruk av el-sykler.</p> <p data-bbox="730 510 1398 577">Oppføring av nye bygninger er i utgangspunktet forbudt i landskapsvernområdet, jf. § 3, pkt. 1.</p> <p data-bbox="730 622 1398 689">Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid etter søknad gi tillatelse til:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="730 734 1398 835">- Oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av jordbruk i området, jf. § 5, pkt. 3 <li data-bbox="730 880 1398 1048">- Oppføring av hytter og andre innretninger i samsvar med forvaltningsplan, i områder der dette ikke vil forringe verneverdien vesentlig. Det kan stilles krav til utforming av nye bygninger, jf. § 5, pkt. 4. <li data-bbox="730 1093 1398 1198">- Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket, jf. § 5, pkt. 5.
Bygninger		<p data-bbox="730 1243 1398 1384">Aktuelle områder der det kan komme ønske om oppsetting av nye bygninger er i tilknytning til den eksisterende hytta på Bonken. Det har tidligere stått et uthus og utedo i tilknytning til denne hytta.</p> <p data-bbox="730 1391 1398 1675">Grunneier har ytret ønske om at dette skal kunne føres opp igjen. Forvaltningsmyndigheten vil se positivt på en slik søknad så lenge dette føres opp i tilknytning til den eksisterende hytta, og i samme stil og størrelse som de opprinnelige byggene. Eventuelt nye bygg må males/beises i farger som ikke skiller seg ut fra vegetasjonen. Det kan ikke bygges i siluett.</p> <p data-bbox="730 1720 1398 1787">Det gis ikke dispensasjon til oppsetting av flere bygninger til overnatting på Bonken.</p> <p data-bbox="730 1832 1398 2004">Det er et gjenstående bolighus på Sommerstet. Det er et felles ønske fra flere instanser at dette huset blir tatt vare på for ettertiden. Dette huset vitner om en bosetting på øya gjennom flere hundre år som opphørte ved at forsvaret kjøpte øye på 1970- tallet.</p>

Tema	Forskriftreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
		<p>Vedlikehold av dette huset kan med hjemmel i verneforskriftens § 3, pkt. 13 gjennomføres uten hinder. Det kan eventuelt senere komme ønske om flere bygninger i tilknytning til dette huset. Forvaltningsmyndigheten stiller seg positiv til å tillate bygging av uthus og utedo.</p> <p>Det er pr. i dag villsau på beite på Årøya i sommermånedene. Verneområdeforvaltninga ønsker å kunne legge tilrette best mulig slik at beite på øya kan gjennomføres på en lettvin og skånsom måte. Det vil kunne bli aktuelt med oppsett av skjul, eller andre anlegg for at dyreholdet på øya skal utføres på best mulig måte. Forvaltningsmyndigheten stiller seg positiv til dette. En dispensasjon kan etter søknad, befarings og vurdering opp mot det biologiske mangfoldet på øya tillates. Det vil settes vilkår om størrelse, utforming, plassering og krav om opprydding dersom behovet skulle falle bort. Kulturminnemyndighetene skal gis anledning til å uttale seg før vedtak fattes.</p>

Vedlegg

Årøya (VV00002299)

Filvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	01.04.2022	Forvaltning av det statlig sikra friluftsområdet	Ishavskysten friluftsråd		2638 Kb
	01.04.2022	Faglige vurderinger	natur og samfunn AS		489 Kb
	17.06.2021	Registreringer av kulturminner på Årøya 2020	Nord Troms museum		1385 Kb

Kartvedlegg

Type	Lagt til	Tema	Eksternt Opphav	Internt Opphav	Størrelse
	14.01.2022	Kart Årøya	Lyngsalpan verneområdestyre		8243 Kb
	14.01.2022	Vedtatt vernekart			1590 Kb

Sluttrapport

Registreringer av kulturminner på Årøya 2020

Innledning

Årøya/Vuorri ligger på vestsiden av Lyngenfjorden omlag 15km utenfor kommunesenteret Lyngseidet. Øya har et areal på 3.4km² med høyeste punkt Storhaugen på 95 meter over havet. Fra skriftlige kilder kjenner vi til bosetting fra 1600-tallet og skatteinnkreving fra slutten av 1500-tallet. I tillegg til husmannsplasser og småbruk, har det også vært handelssted, poståpneri og dampskipsekspedisjon på øya.

Under 2. verdenskrig etablerte okkupasjonsmakten et hærekystbatteri på nordenden av øya og området har fremdeles mange, godt bevarte krigsminner. Mot slutten av 2. verdenskrig ble Årøya som det eneste i Lyngen kommune tvangsevakuert. På 1970-tallet ble brukene og øya kjøpt opp av Forsvaret og sivil ferdsel ble forbudt frem til 1. juli 2006. Det er også bevart noen installasjoner fra den kalde krigen på øya.

Etter betydelig engasjement fra befolkningen rundt Lyngenfjorden ble øya kjøpt opp av Storfjord, Kåfjord og Lyngen kommuner i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning og ble et statlig sikret friluftslivsområde. I dag utgjør store deler av øya Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning som ble vedtatt opprettet 6.4.2004. Øya er også et viktig utfartssted sommerstid for folk rundt hele Lyngenfjorden.

Øya består i stor grad av utmark med en blanding av skog og åpne lyng-og myrområder med mye berg oppe i dagen. De tidligere bosettingene ligger alle på innersiden (vestsiden av øya) i viker som har gode landingsforhold og dyrkbar jord. Landskapet holdes i dag i hevd gjennom beitende villsau, men skogen har vokst seg tett flere steder på øya og er stedvis nærmest ugjennomtregelig og har også spist seg inn på tidligere innmark rundt gårdene.

Den følgende rapporten tar for seg hver enkelt bosetting med opplysninger fra skriftlige kilder og registrerte kulturminner på stedet. Utmarkas ressurser har i stor grad vært et felles gode og kulturminner tilknyttet denne drifta er behandlet i et eget kapittel. Siden det jobbes parallelt med å registrere krigsminner på øya, omhandler ikke rapporten krigsminner.

Feltarbeid: Feltarbeidet ble gjennomført barmarkssesongen 2020 av Nord-Troms museum. Sametinget deltok også på deler av feltarbeidet. I rapporten inkluderes også tidligere registreringer gjennomført av Harald G. Johnsen ved Troms og Finnmark fylkeskommune.

Her sitter Hans-Erik Olsen fra museet og Ingvild Larsen fra Sametinget ved restene etter én av torvsjåene på øya. Foto: NTRM.

Årøyholmen gbnr. 104/1 og 2

Det er først og fremst historien til handelsstedet på Årøya som er nevnt i skriftlige kilder. Handelsstedet lå i Vågen nord på øya og det ble drevet handel og annen virksomhet her helt frem til 1900-tallet. I dag står ingen av bygningene på gården, men stedet var i drift som gårdsbruk helt frem til øya ble fraflyttet på 1970-tallet.

Under 2. verdenskrig hadde okkupasjonsmakten forlegning her, og her finnes fremdeles rester etter brakker, fjellanlegg, løpegraver og dekningsrom. Det er sannsynlig at denne aktiviteten har fjernet mange spor fra tidligere tider, inkludert potensielle gammetuffer og mindre bygninger som er beskrevet i skriftlige kilder. Krigsminnene er forøvrig svært tallrike på hele nordsiden av øya, og særlig i utmarka.

På 1600-tallet er det registrert en svensk lensmann på øya som krevde inn skatt på vegne av svenskekongen. Ifølge kildene ble denne skatten betalt i ederdun, pels, tørrfisk og tran. En av de første som nevnes ved navn i skriftlige kilder er en annen svenske - Anders Abrahamsen. Vi kjenner til ham fordi Holger Danefær, som i 1723 var oppført med gressleie på Årøya, klager over at Abrahamsen driver handel med innbyggerne på Årøyholmen. På denne tiden var det sognepresten på Karlsøy som hadde rettighetene til øya, og Danefærs krav ble tilbakevist da det viste seg at han ikke hadde betalt presten tiende for bruken av øya på 41 år - noe som betyr at Danefær må ha benyttet seg av øya siden rundt 1690.

Det er registrert flere familier som har drevet handel på øya opp gjennom tidene. I 1760 drev Jens Olsen fra Dveberg i Vestrålen bondehandel her. Tyve år senere var det hans sønn, Ole Jensen Hage, som overtok bygselen på øya. Han fikk gjesteigveribevilling i 1798 og drev handelsstedet frem til sin død i 1815.

Fem år senere er det Jens Kåsbøl Wasmuth som har gjesteigveribevillingen på Årøyholmen, og det er fra hans tid som handelsmann at vi får mer informasjon om de fysiske strukturene på øya gjennom bevarte branntakstprotokoller.

I branntakstprotokollen fra 1856 opplyses det at handelsstedet består av en hovedbygning, en arbeidsstue, en krambod, en pakkbod og en fjøsbygning.

Friis' etnografiske kart av 1861: Det er kun bosettinga ved handelsstedet som er registrert på Friis' etnografiske kart fra 1861. Beboerne på gården beskrives da som "Nordmandsfamilie i hvilket mindst 1 Individ kan tale Finsk og Lappisk."

Branntakstprotokoller: Utstnitt fra branntakstprotokollen fra Årøyholmen datert 17. juni 1856. Kilde: Digitaltarkivet.

Over til venstre:

Veien til Ørnhaugen skjærer delvis gjennom denne hustufta (Askeladden id. 236627-2). Foto: NTRM.

Over til høyre:

Askeladden ID 236627-1 er restene etter en bygning som trolig har blitt bygd på av okkupasjonsmakten under 2. verdenskrig. Foto: NTRM.

I 1860 er det også oppført et tranbrenneri på handelsstedet som beskrives som følgende: «Opført af Bindingsværk og tækket med Bord, 11 1/2 Al. langt, 9 1/4 Al. bredt og 3 3/4 Al. høidt. Bygningen har 2de Indgange, hvortil er Indgangstrappe blodt, til den ene. I Bygningen er Skorsteen af Graasten med 2de indmurede 4, firetøndes gryder.»

Ifølge arkeolog Povl Simonsen skal ett av de eldste bygningene fra Årøyholmen ha blitt flyttet og satt opp på nordsiden av elvemunningen ved Jægervatnet i Lyngen. I Simonsens notater er følgende notert: «Opfor huset, som ligger p. nordsiden av elvemunningen, står en kårstue, bygget ca. 1850. V. s. av d. har stået et hus, som har vært butik p. Årøyholmen (Lyngen s. o. pgd.) men er flyttet hertil før 1850. Dette hus falt ned våren 1853. Her har boet Halvar Jermundsen, død som gml. mann 1900.»

I 1860 ga Wasmuth seg som handelsmann og overførte halvparten av gården i gave til Samuel Georg Simon Wennberg. Aarø bruksnummer 2 ble skilt ut fra hovedgården i oktober 1867, men det virker som om Wasmuth foreløpig beholdt mange av bygningene selv. I branntakstprotokollen står Wennberg oppført med en hovedbygning som står "tett inntil" våningshuset til Wasmuth. I tillegg har Wennberg en kornlåve i bindingsverk med hestestall i tømmer som har plass til to hester.

Wasmuth står i samme protokoll oppført med de samme bygningene som i 1856; et våningshus, en arbeidsstue, en krambod, et pakkhus med kai, tranbrenneri og en fjøsbygning.

I løpet av S.G.S Wennbergs tid som handelsmann ble Årøyholmen poståpneri og damskipsanløp med Wennberg selv oppført som ekspeditør. Wennberg var også ordfører i Lyngen i to perioder.

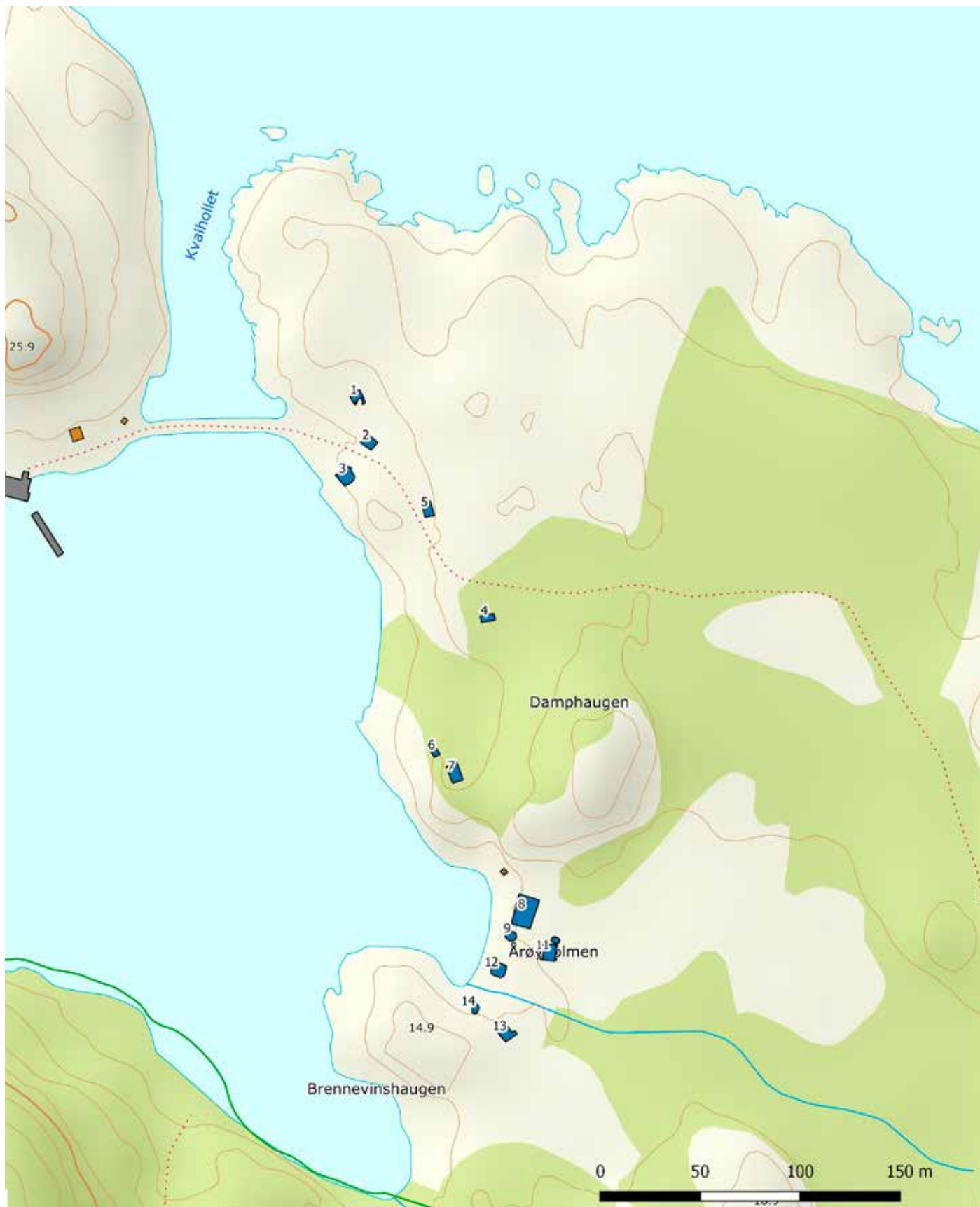
Wennberg flyttet til Balsfjord i 1877 og eiendommen ble overført til hans seks barn. Handelen på Årøyholmen ble tatt over av handelsmenn som ikke eide grunnen på øya. Chr. Holm drev handel en kortere periode frem til 1881, etterfulgt av Hans Hammervold og Johan Fr. Karlsen som avsluttet handelen i 1902. Allerede mot slutten av 1800-tallet hadde øya mistet sin betydning som handelssted, og Hammervold og Karlsen ble de siste som drev handel på Årøyholmen.

I 1914 ble gården solgt på auksjon til svogrene Peder Eriksen og Hans Aslaksen. Eiendommen forble i disse to familiene frem til eiendommen ble solgt til Forsvaret i 1975. Hans Aslaksen og hans familie bodde i Vågen, mens Peder Eriksen med familie bodde på Sommarsete.

Kartet på neste side viser registrerte tufter på Årøyholmen. Noen av tuftene som er registrert mellom Bertholmen og Vågen kan trolig dateres til Wasmuths og Wennbergs drift på handelssedet, men sikker identifisering kompliseres av senere aktivitet, og da særlig tysk virksomhet i området. Nøyere befaringer med branntaktsprotokollene må derfor foretas våren 2021 i forbindelse med krigsminneregistreringer.

Vågen:

Tuftene etter bosettinga i Vågen. Nærmest havet sees grunnmuren etter huset som ble satt opp etter krigen. Dette synes å være oppført på tuftene av en eldre bygning. Trappa i betong stammer fra ei brakke tyskerne satte opp på stedet under krigen. Foto: NTRM.

1. Utrast ruin, to ildsteder.	6. Gjengrodd syllesteinsmur	11. Våningshus
2. Gjengrodd syllesteinsmur	7. Gjengrodd syllesteinsmur	12. Svakt markert tuft
3. Gjengrodd syllesteinsmur	8. Tuft etter våningshus	13. Nedgravd tuft av stein og betong.
4. Grunnmur med betongkasse.	9. Mulig gammetuft/torvbu	14. Mulig nausttuft.
5. Gjengrodd syllesteinsmur	10. Bislag tilknyttet 11.	

Over: Tuft etter våningshus, kartets nr. 10 og 11. Dette ble revet da et nytt hus ble oppført etter krigen. Registrert i SEFRAK som 1938-0206-019 og Askeladden som 236331-4. Foto:NTRM

Over: Kartets nummer 13 er en tydelig markert grunnmur dels av betong og steinheller. Inngang på sjøsiden. **Askeladden ID** 236331-7. Foto: NTRM

Over: Askeladden ID 236331-1 er tuftene etter to våningshus - ett eldre med grunnmur av steinhellere, og ett yngre med grunnmur i betong. Det siste skal være oppført etter krigen. Registrert i Sefrak med id. 0206-007. Foto: NTRM.

Over: Innmarka i Vågen holdes i hevd av beitende villsau. Foto: NTRM.

Over: Askeladden ID 236331-8, kartets nr. 14: Rektangulær inngaving i bakken med steinrekker på langsiden. Mulig naust eller jordkjeller Foto: NTRM.

Over: Kartets nr. 12 er en overgrodd syllsteinsmur, Askeladden 236331-6. Foto: NTRM.

Over: Ruin etter bygning, kartets nr. 1, Askeladden 236627-1
Foto:NTRM

Over: Overgrodd grunnmur, kartets nr. 2, Askeladden 236627-2. Foto: NTRM

Over: Grunnmur, trolig etter en større bygning, kartets nr. 3, Askeladden 236627-2. Foto: NTRM

Over: Grunnmur med betongkasse, muligens fjøs (kartets nr. 4).
Foto: NTRM.

Over: Tydelig markert tuft i skogkanten langs veien opp til Ørnhaugen, kartets nr. 5. Foto: NTRM.

Over: Kartets nr. 7, Askeladden ID 236591-8. En av to tufter som ligger på hver sin side av veien mellom Bertholmen og Vågen.

2.0 - Sommarsete/Holm gbnr. 104/3

I generaljordeboken av 1743 beskrives Årøya som en «gammel finne plads», og det er sannsynlig at øya på 1500- og 1600-tallet hadde en eller flere sjøsamiske boplasser. Dette tyder blant annet gårdsnavnet Sommarsete på jf. sjøsamisk sedvane med sesongflyttinger mellom ulike bosteder innen fjorder og elvedaler.

På Sommarsete ble det registrert to gammetufter som muligens kan dateres tilbake til tidligere bosetting på plassen enn vi kjenner til fra skriftlige kilder. Den ene gammetufta er tydelig markert med kraftige jordvoller, men en grøft skjærer gjennom den sørlige kanten av tufta. Den andre gammetufta har en tydelig forsenking i midten med mer uklare jordvoller rundt. Begge disse er automatisk fredete kulturminner.

Det første som nevnes om Sommarsete i de skriftlige kildene er at Peder A. Pedersen blir gitt husmannsseddel på jordet Sommarsete i 1877 fra handelsmann S.G.S Wennberg. Han var gift med Beret Maria Larsdatter og i folketellingen av 1891 er de oppført med fem barn. I tillegg losjerer Reier Pedersen, hans kone Anna Bergethe Pedersen og deres sønn på samme gård - dette er samme familie som senere er å finne på Holmdalen. I folketellinga er både Peder og Beret oppført som samer.

I 1931 ble gården skilt ut og gitt bruksnummer 3. Samtidig ble navnet endret til Holm. Som nevnt tidligere, bosatte Peder Eriksen og hans kone Helene seg her da de kjøpte Årøyholmen i 1914. Hvorvidt det har vært andre brukere av husmannsplassen enn Pedersen-familien mellom 1880 og 1914 har vi så langt ikke funnet kilder på. De siste eierne av gården var Peder Eriksens og Hans Aslaksens arvinger Bertel Eriksen, Petter Eriksen og Paul Årøy. Gården ble kjøpt opp av Staten i 1976.

Foruten de to gammetuftene, reflekterer kulturminnene på Sommarsetet et typisk småbruk med fiskerbondetilpasning. Våningshuset står fremdeles, men øvrig bebyggelse er borte. Huset er av laftet tømmer med panel over 1 1/2 etasjer. Panelet er fjernet på nordsiden av bygninga og tømmeret her er nummerert, noe som tyder på at planen var å flytte bygningen da øya ble forlatt. Taket er av eternittplater, hvor en del har falt av i nyere tid. Huset er i relativt god stand, men bør sikres siden det står åpent og sauer tar seg inn i bygningen. Ved sjøen ligger tuftene etter et naust og restene etter en båt.

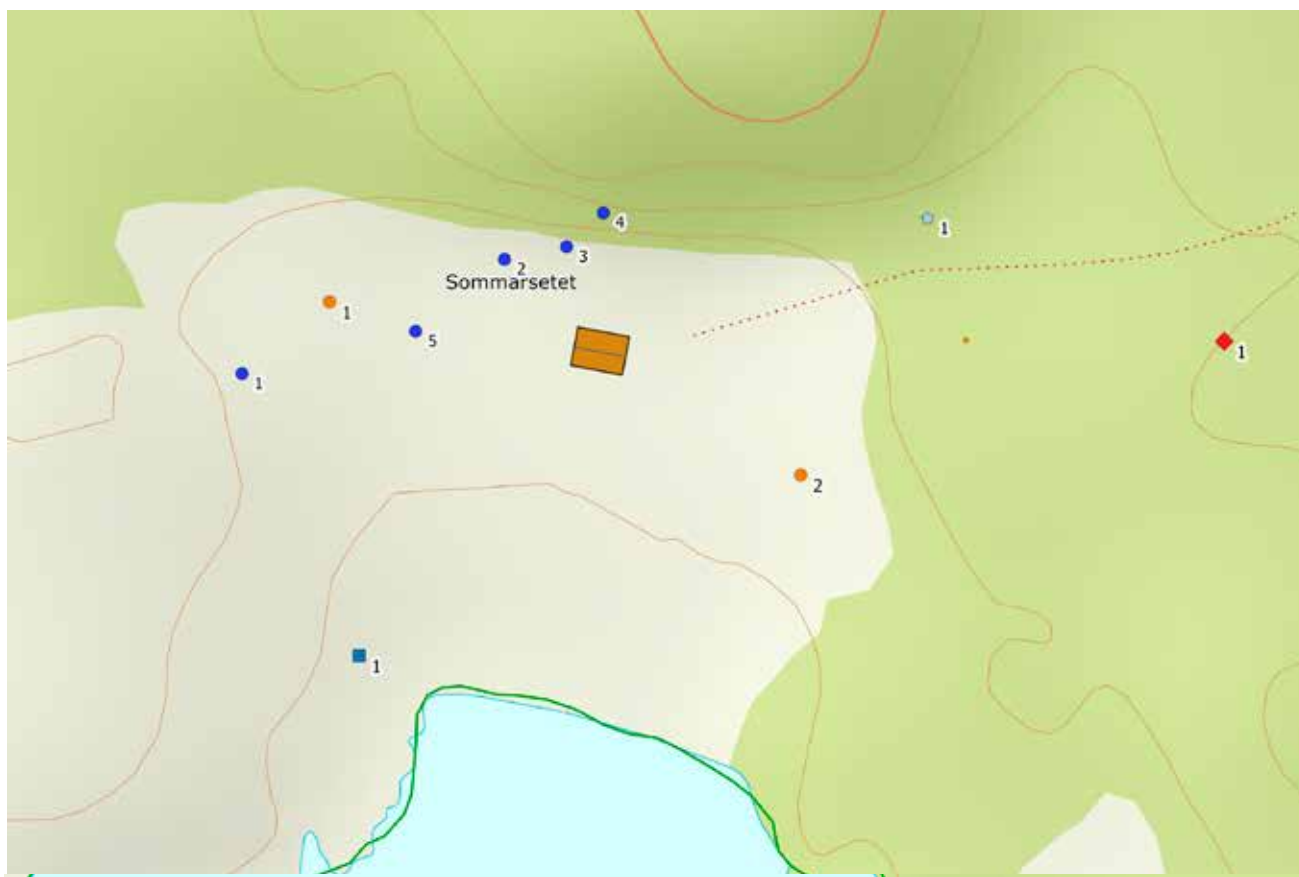
Rundt våningshuset ligger tuftene etter tre mindre uthus, mens grunnmuren etter fjøset og et større uthus ligger vest for våningshuset. Rundt innmarka er deler av et steingjerde fremdeles bevart. Øst for bosettinga ser man tydelig et gammelt tråkk som leder til et brønnhus og en sommerfjøs med båser. Sommerfjøset vil i følge handverker ved museet kunne restaureres.

Friis' etnografiske kart av 1881: På Friis' etnografiske kart fra 1881 er det avmerket tre bosettinger på øya. Den ene av disse er trolig Sommarsete, som beskrives som en "Nordmandsfamilie i hvilket mindst 1 Individ kan tale Finsk og Lappisk."

Utdrag fra panteregister	5-1252
Utdrag fra panteregister	11-
Utdrag fra panteregister	18-270
Utdrag fra panteregister	23-177
Utdrag fra panteregister	1-5
Utdrag fra panteregister	1-21

Over: Utdrag fra gammelt panteregister viser at husmannsseddelen ble gitt til P. A. Pedersen i 29. august 1877. Kilde: Digitalarkivet.

Tegnforklaring

0 10 20 30 m

- ◆ Sommerfjøs
- Naust
- Gammetuft
- Tuft
- Brønn

Over: Våningshuset på Sommarsetet. Foto:NTRM

Over: Restene av en båt og nausttufta. Foto: NTRM

Over: Fjøstuft, kartets nr. 5. Foto: NTRM

Over: Restene etter et av flere uthus på eiendommen. Foto: NTRM

Over: Brønnhuset. Foto: NTRM

Over: Restene etter sommerfjøset. Foto: NTRM.

Over: Gammetuft nr. 1 på kartet. Foto: NTRM.

Over: Gammetuft 2. Foto: NTRM.

3.0 - Storbukta/Fredly gbnr. 104/3

I skriftlige kilder fremkommer det at Erik Andreas Eriksen fikk husmannsseddel datert den 16.10.1867 på jordet Storbukten som lå på handelsmann S.G.S Wennbergs eiendom. Erik A. Eriksen var født i 1846 i Strupen, Lyngen og var gift med Ragnhild Birgitte Mortensdatter (f.1856). Erik A. Eriksen omkom på sjøen i Finnmark i august 1884, og det har per dags dato ikke vært mulig å finne ut hvem som overtok husmannsplassen etter hans familie.

På Friis-kartet fra 1891 er gårdens beboere oppført som "Lappefamilie boende i tømrede Huse og med eller uden Kjendskab til Norsk og Finsk".

I 1933 ble gården skilt ut og solgt til Osvald Berg. Navnet ble da også endret til Fredly. Av sakspapirer kommer det frem at Berg bygde nytt fjøs og bolighus på gården og det er i hovedsak tuftene etter disse vi finner på stedet i dag. I 1949 ble småbruket solgt til Kristian Nilsen for 9000kr. Han eide bruket til i 1961.

På gården ble det registrert tre mindre tufter som stammer fra uthus av ulik funksjon, i tillegg til tufter etter våningshus og fjøs. Av ytterligere kulturminner på lokaliteten ble det registrert et båtopprekk samt en dam for vannforsyning som ligger om lag 100 meter nord for bebyggelsen i kanten av ei myr.

Også her ble det registrert en gammetuft som ligger på vollen nedenfor senere bebyggelse. Tufta har svakt markerte voller og en tydelig forsenkning midt i.

Over:
Salgsannonse for gården Fredly fra 1947. Faksimile, avisa Nordlys.

Over: Støpt dam til vannforsyning i utmarka over Storbukta.
Foto:NTRM

Over: Grunnmur etter våningshuset. Foto: NTRM

Over: Betongkasse i fjøstufta. Foto:NTRM

Over: Tuft etter uthus. Foto: NTRM

Over: Rester etter utmarksgjerde. Foto:NTRM

Over: Svakt markert gammetuft. Foto: NTRM

4.0 Holmenden/Sørholm gbnr. 104/6

Holmenden, da under navnet Sørholm, ble skilt ut fra hovedbruket i 1948 til Lars Reiersen. Før dette var gården husmannsplass under Årøyholmen. I folketellinga av 1900 er det ekteparet Reier Pedersen og Anna Pedersdatter som er registrert på husmannsplassen Holmenden. Deres sønn, Lars Reiersen, overtok husmannsplassen etter foreldrene, og er altså den samme Lars som fikk gården utskilt i 1948. Lars Reiersen giftet seg med Karen Reiersen, og hun står oppført som siste eier før eiendommen ble overført til Staten i 1976.

Nøyaktig når Peder Reiersen slo seg ned på Holmenden er usikkert, men da han giftet seg med Anna i 1887 var han allerede bosatt på "Aarøholmen." I kirkebøkene er Peder Reiersen oppgitt å være samisk, mens Anna står oppført som kvensk.

Holmenden er det best bevarte kulturmiljøet av de tre gårdene som ligger utenfor handelsstedet. Kulturminnene kan i hovedsak dateres til sent 1800- til tidlig-1900-tall. Flere av disse kulturminnene er automatisk fredete i henhold til Kulturminneloven, deriblant et stående uthus, støa med naustet og tuftene etter en eldre bygning i nærheten av naustet.

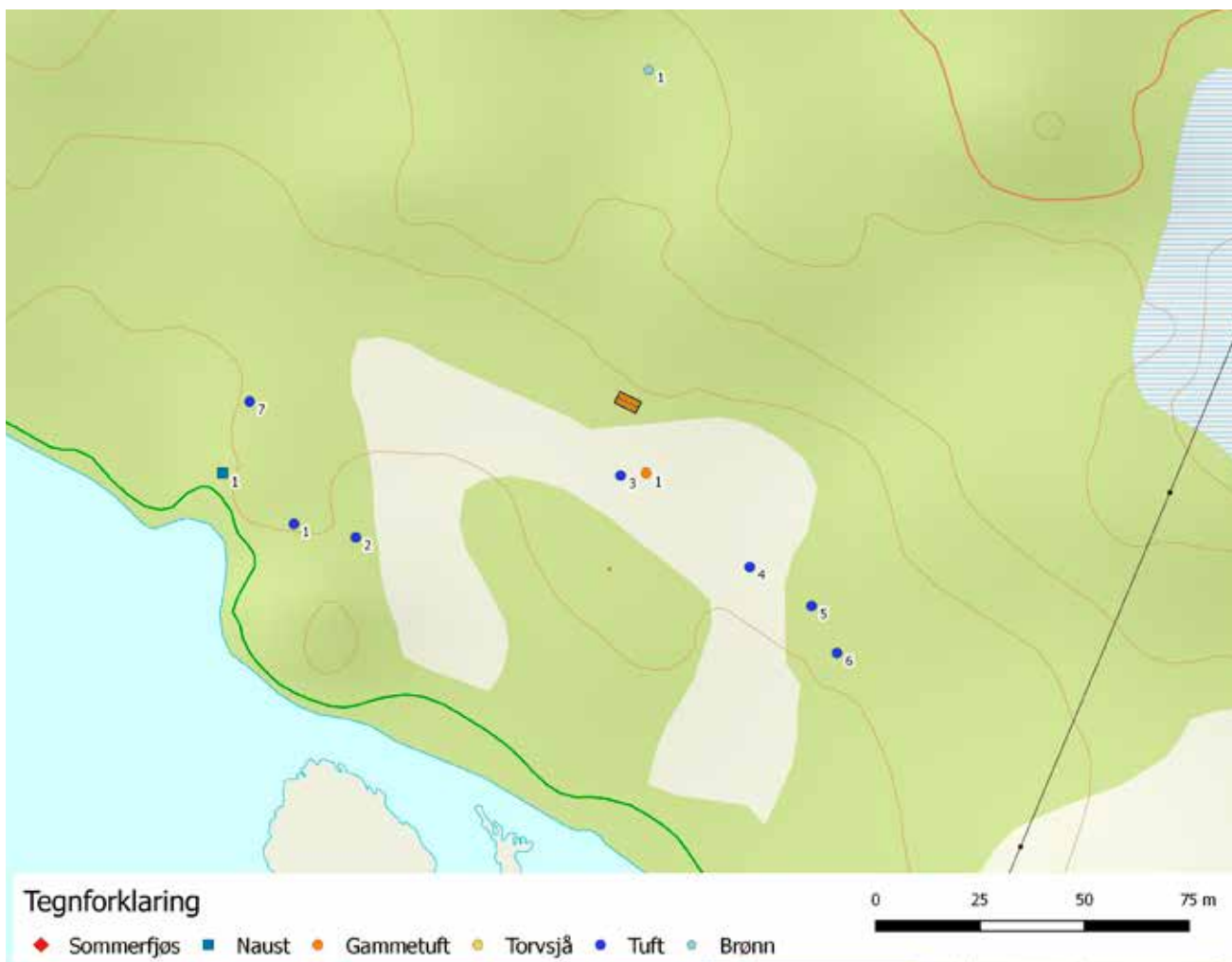
Det ble også registrert én utpløyd gammetuft som vises som en svak, rund forsenkning med antydninger til voll rundt. Et spesielt kulturminne er en nå nedrast sjå hvor brenseltorv fremdeles er stablet opp er bevart. Denne sjåen er også et godt eksempel på gjenbruk av materialer, noe som var svært vanlig i områder hvor trevirke var vanskelig å komme over.

Over: Kartets nr. 1 er en eldre tuft, trolig etter tidligere bolighus på eiendommen. Foto: NTRM.

Over: Nausttuft inntil berg i øst. Veggene består av flate steinheller som er murt opp.

Over: Den eneste stående bygninga på Holmenden er dette uthuset som har en midtre del av laftet tømmer. Tufta er trolig eldre enn 1917 og dermed et automatisk fredet kulturminne. Foto: NTRM.

Over: Taket er i ferd med å falle inn i bygningen, og det må settes iverk strakstiltak om bygningen skal berges. Foto: NTRM.

Over: Utpløyd gammetuft på Holmenden. Foto: NTRM

Over: Grunnmuren etter fjøsbygningen (kartets nr. 3). Foto: NTRM

Over: Sjø fylt med torv til brensel. Foto: NTRM

Over: Den nedraste sjåen ble bygget av gjenbruksmaterialer. Foto: NTRM.

Over: Grunnmuren etter nyere bolighus (nr. 6 på kartet) som skal ha blitt flyttet da stedet ble fraflyttet. Foto: NTRM.

Over: På gården er det flere steinsettinger av uvisst funksjon. Foto: NTRM.

Over til venstre:

Gamle fururøtter ligger ved siden av dette torvtaket. Foto: NTRM.

Over til høyre:

Sammenfallen torvsjå ved Utsiktmyra ovenfor Holmenden. Foto: NTRM.

5.0 Torvdrift på Årøya

En tallrik kulturminnegruppe i utmarka på Årøya er knyttet til uttaking av torv. I hele kyst-Norge var det vanlig å ta ut torv til brensel i områder med begrenset skog. På Årøya kjenner vi også til at det ble hentet ut store mengder torv til bruk i smelteovnene i Ankerlia i Kåfjorddalen som var i drift mellom 1899-1918. De store torvsjåene og torvlagrene som er å finne i Vågen og på Bertholmen er etter all sannsynlighet tilknyttet denne utskipinga av torv til gruverdrifta. I tillegg er det tallrike torvtak på øya som er godt markerte på flyfoto, og flere steder finner vi også torvsjåer som ble benyttet under tørkinga av torva nær selve torvtakene.

Skjæring av bunntorv til brensel ble trolig ikke vanlig før et stykke ut på 1800-tallet og vedvarte frem til slutten av 1960-tallet. Slutten på torvtakinga må sees dels i sammenheng med tilgang på annen typen brensel, men kanskje først og fremst i sammenheng med en dypere endring i næringstilpassing og samfunnsorganisering. På denne tiden ser man en nedbygging av småbruker-samfunnet hvor fiske kombinert med jordbruk stod i sentrum, ofte kombinert med sesongbasert lønnet arbeid.

Drifta på småbruk i Nord-Troms var i stor grad organisert etter sesong, og torvakinga hadde sin naturlige plass i arbeidsåret. Den tida om sommeren da torvtaking foregikk var på sett og vis en tid med mye frigjort arbeidskraft. Det var pause i de store fiske-riene og også på gården var det en pause mellom våronna og andre gjøremål. Fra St. Hans og i tiden fremover deltok hele familien på torvtakinga. Mannen i huset, til tider sammen med eldste sønner, stod for torvstikkinga og lempinga av torva ut av grøfta. Deretter ble lompene trillet bort til resten av familien som skar og muet denne. Dette var gjerne et arbeid som kvinnen i huset hadde ansvaret for.

Torvtak og torvsjåer er kulturminner som forteller viktige historier om arbeidet som ble nedlagt for å skaffe brensel både i en industriell og privat sammenheng. Med til disse fortellingene hører stiene som går til torvmyrene fra de ulike gårdene på Årøya og som fremdeles kan sees i landskapet. Disse kan i dag danne utgangspunktet for formidlinger av denne historien.

Over: Torv har blitt stablet til tørking på Bertholmen, men aldri hentet derfra. Foto: NTRM

Over: To torvgammer er godt synlige i terrenget på Årøyholmen. Foto: NTRM.

6.0 Oppsummering og videre arbeid

Målet med kulturminneregistreringene som fant sted felt-sesongen 2020 var å dokumentere kulturminner, og tilstanden til disse, i områdene som tidligere ikke hadde blitt befart. Det var også et særlig fokus på dokumentasjon av eldre bosetting både på gårdene som vi kjenner til fra nyere tid og eventuelle andre områder på øya. Øya ble grundig befart i løpet av prosjektet, og hele østsiden av øya kontrollert for eldre bosetting.

Denne rapporten summerer funnene fra felt-sesongen 2020, men museet - i samarbeid med Sametinget, Troms og Finnmark fylkeskommune og Ishavskysten Friluftsråd fortsetter å jobbe videre med kulturhistorien på Årøya.

I første rekke skal det utarbeides en formidlingsplan som dekker både digitale og fysiske behov for formidling og eventuell tilrettelegging. Fokuset vil fortsette å være krigsminner, handels-historie og bosetting generelt. Ytterligere informanter skal intervjues i 2021 som ledd i dette arbeidet og innhenting av skriftlige kilder fortsettes.

7.0 Litteratur og kilder

Larssen, E. 1976: Lyngen bygdebok, bind 1 og 2.
Menneske og Miljø i Nord-Troms 2004.

Digitalarkivet:

Gbnr. 104/1-2 Årøyholmen - utskrift av panteregister.

Gbnr. 104/3 Holm - utskrift av panteregister.

Gbnr. 104/4 Fredly - utskrift av panteregister

Gbnr. 104/5 Vågen - utskrift av panteregister.

Gbnr 104/6 Sørholm - utskrift av panteregister.

Folketellingene, Lyngen kommune.

Nord-Troms museum:

Branntakstprotokoll for gården Aarøy, 17.06.1856. Transkribert av NTRM

Branntakstprotokoll for gården Aarøy, 16.05.1860. Transkribert av NTRM

Branntakstprotokoll for gården Aarøy, 10.08.1867. Transkribert av NTRM

Unimus betaversjon:

Årøyholm - dagboknotater fra Povl Simonsen.

Forvaltningsplan
for statlig sikra friluftslivsområder
Årøya / Saari / Vuorri
2022 - 2030

Storfjord, Kåfjord og Lyngen kommuner

Forvaltningsplanen for det statlig sikra friluftsområdet Årøya gir en beskrivelse av de friluftsmessige verdiene, og kommer med forslag på tiltak og tilrettelegging for friluftslivet. Tiltakene skal ivareta og utvikle det statlig sikra friluftsområdet slik at de regionale friluftinteressene og hensynet til tilgjengeligheten ivaretas, samtidig som det tas hensyn til stedets karakter, historie og natur.

Naturbase: FS00001772

Forvaltningsplanen utarbeidet av

Ishavskysten friluftsråd, i samarbeid med Styret for forvaltning av Årøyholmen, Olderdalen jeger- og fiskerforening, Lyngen kommune, Storfjord kommune, Kåfjord kommune, Landskapsvernområde-forvalter, Sametinget, Troms og Finnmark fylkeskommune og Nord-Troms museum.

Godkjent av Troms og Finnmark fylkeskommune, 14.02.2022.

Foto

Ishavskysten friluftsråd

Fakta om kommunene

Antall innbyggere (per 3. kvartal 2021)	Ant innbyggere per km²	Antall statlig sikra friluftslivsområder
Lyngen: 2738	3,4	2 (Årøya, Sandvika)
Storfjord: 1822	1,2	2 (Årøya, Sandørneset)
Kåfjord: 2029	2,1	1 (Årøya)

Innhold

1. Bakgrunn.....	5
2. Ansvar for forvaltning og drift.....	7
3. Forvaltningsplanens målsetning.....	8
4. Kart over området.....	9
5. Områdebeskrivelse/status.....	15
6. Behov for tiltak i planperioden.....	18
7. Driftsplan for planperioden.....	21
8. Fotografier.....	23
10. Vedlegg.....	30

1. Bakgrunn

1.1. Fra handelssted, russisk fangeleir og kald krig til interkommunalt friluftssamarbeid og landskapsvernområde

Årøya (104/1) (*kvensk: Saari, nordsamisk: Vuorri*) er ei øy i Lyngen kommune i Troms. Øya ligger på vestsida av Lyngenfjorden, utenfor Koppangen, ca. 15 km fra Lyngseidet. Korteste avstand fra fastlandet er sør-sørvest til Bergstad ca 1,5 km. Det er to små vann på øya, Kvennesvatnet (34 moh) og Sommarsetvatnet (16 moh). Der er begge på ca 15 daa og ligger om lag midt på øya. Øya har et areal på ca 3,4 km², og høyeste punkt på øya er Storhaugen på 95 moh. Strandsonen er smal, og med små arealer tørrlagt ved lavvann. Berggrunnen består av granatglimmerskifer, marmor og glimmergneis.

Årøya eies av kommunene Storfjord, Kåfjord og Lyngen. Unntaket er holmen på sørsiden av selve Årøya, Bonki. Den eies av private.

I tidligere århundrer var Årøya handelssted og lensmannssted. Funn av søkkestein som er 3-4 tusen år gamle viser at øya var bebodd, eller besøkt. Tidligere kilder viser at norske fogder krevde inn finnskatten på Årøya så tidlig som 1567.

Under tysk okkupasjon hadde tyskerne flere installasjoner på øya. Det var blant annet en russisk fangeleir med flere hundre russiske krigsfanger – 750 fanger til sammen på Årøya og i Rottenvik (*Kilde: Norge under okkupasjon, Bratteli, Hjeltnes, Pryser og Randal*).

På 1970-tallet ble Årøya kjøpt av Forsvaret og sivil ferdsel ble forbudt på øya frem til 1. juli 2006. Det finnes flere store installasjoner etter den kalde krigen, bl. a. store underjordiske anlegg. Forsvaret sine installasjoner er i dag for det meste murt igjen eller ryddet vekk.

Gjenværende infrastruktur fra Forsvarets tilstedetilværelse på øya er på Bertholmen og på den nordlige delen av øya, utenfor landskapsvernområdet.

Kommunene Storfjord, Kåfjord og Lyngen kjøpte, i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning (i dag Miljødirektoratet), øya da forsvarer la ned sin aktivitet i 2005. Det ble opprettet et interkommunalt samarbeid etter Kommuneloven § 27 i 2009 og et styret for samarbeidet som da besto av ordfører fra hver kommune.

På grunn av endringer i kommuneloven ble det opprettet et oppgavefellesskap jf. kommunelovens § 19-4 for å ivareta felles eierskap og driftsansvar på Årøyholmen i 2020. Det ble opprettet et felles styre i samsvar med nevnte paragraf. (Vedlegg 2). Styret består av en representant fra hver kommune, valgt av de respektive kommunestyre.

Videre står det at styret kan avtale at driften kan settes bort til en frivillig organisasjon for en avtalt godtgjørelse. Samarbeidsavtalen sier også at Årøya skal brukes til allment friluftsliv.

Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning ble vedtatt opprettet 6.4.2004. Formålet med vernet er å bevare ei middels stor øy og en holme i Lyngenfjorden med dens natur- og kulturlandskap med tilhørende dyreliv. Området har særlig betydning som hekkeområde for sjøfugl i Troms. Store deler av verneområdet har ilandstigningsforbud mellom 1/5 – 15/7. Unntak fra ferdselsforbudet er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommersetneset til Storbuktneset på vestsiden av øya. Det er Lyngsalpan verneområdestyre

som har forvaltningsansvaret for landskapsvernområdet. Ved eventuelle tiltak i landskapsvernområdet skal man gjøre det ved kontakt med verneområdestyret via verneområdeforvalterne.

1.2. Dagens tilrettelegging og skjøtsel av området

Fra 2009 har en rekke tiltak blitt utført. Nytt dekke på kaia, ny kledning på "garasjen" (brukt som grillhus), nytt HC-toalett, kjøp av ny landgang, oppsett av (midlertidig) informasjonstavle, utsett av bord og benker, nytt tak til grillhus, og bål plass/ ildsted. Tiltakene er utført av ansvarlig båtforening (først og fremst Olderdalen båtforening som også brukt egne midler til en rekke tiltak) og under seneste årene Olderdalen jeger- og fiskerforening.

Lyngen kommune har satt opp en gapahuk, og har også foretatt en del skogrydding. Halve veien opp til Ørnhaugen er ryddet, flere av stillingene fra krigens dager er ryddet og det er satt opp gjerde der det kan være fare for at folk eller fe kan falle ned. Kommunen har også ryddet vekk store mengder med gammel piggtråd fra krigens dager. Det var særlig på Årøyas nordlige del at det lå igjen mye piggtråd som var en potensiell fare for både mennesker og dyr.

Sommeren 2010 ble det tegnet en beiteavtale med Lyngen villsaulag. Villsaulaget er åpent for eiere av villsau fra Kåfjord, Storfjord og Lyngen.

Skog og landskap (i dag Nibio) har foretatt beitekartlegging på øya og beitetrykket på øya skal til enhver tid tilpasses bærekraftig beitekapasitet i henhold til de beregninger gjort av Skog og landskap. Kartleggingen viser at store deler av øya har godt beite og særs godt beite. I tillegg er det flere områder med tidligere dyrka mark. En ser at sauene gjør en formidabel god jobb i å få tilbake det gamle kulturlandskapet. Villsaubeitet er dermed positivt for friluftslivet, da dyrene bidrar til å holde landskapet åpent.

Sauene skal ikke ha tilgang til kaiområdet hvor det er gjort tilrettelegging. Det er satt opp et gjerde med port for å hindre at dyrene skal kunne komme seg til Bertholmen.

Villsaulaget har ansvar for å holde gjerdene i orden og påse at dyrene holder seg på beitearealet. Gjerdet skal gås over hvert år før dyrene slippes på beite.

Begge foto: Oddrun Skjemstad

Grillhuset ble i 2020 et kunnskapslager hvor tre informasjonstavler forteller om Gammel samisk tro og religion, Sovjetiske krigsfanger i Lyngen og Hærkystbatteriet på Årøyholmen under 2. verdenskrig.

I 2021 sto badstua ferdig, bygd av Olderdalen jeger- og fiskerforening. Nord-Troms museum, Sametinget og Troms fylkeskommune har fullført kartleggingen av kulturminner på Årøya (2020-21).

2. Ansvar for forvaltning og drift

Forvaltningsansvaret innebærer:

- Sikre at tiltak som gjøres på eiendommen er innenfor verneforskriftene til landskapsvernområdet (Vedlegg 1)
- Sikre at tiltakene i forvaltningsplanen blir gjennomført
- Evaluere tiltakene og lage nye planer

Kontaktpersoner i 2022 er i Lyngen kommune Kåre Fjeldstad (teknisk sjef), i Storfjord kommune Marit Figenschau (jord-, skog- fiske- og utmarksforvalter) og i Kåfjord kommune Gunn Andersen (Kommunalsjef drift og utvikling).

I 2009 inngikk de tre kommunene Kåfjord, Storfjord og Lyngen et samarbeid om det statlig sikrede område på Årøya (vedlegg 2). Lyngen kommune har forvaltningsansvaret på vegne av de to andre kommunene, og stiller med sekretær for styret. I 2019 inngikk Lyngen kommune et samarbeid med Ishavskysten friluftsråd (Vedlegg 3). Ishavskysten friluftsråd har gjennom denne forvaltningsavtalen ansvaret for revidering av forvaltningsplan, søke tilretteleggingsmidler og rapportere for disse, samt se til at tiltakene blir gjennomført etter planen. I avtalen står det videre at Lyngen kommune skal bli med på befaringer, bistå friluftsrådet med kommunale oppgaver som anbudsrunder, og inngå driftsavtaler med driftsansvarlig i området. Friluftsrådet kan utover dette engasjeres som konsulent ved behov, for eksempel for å utforme driftsavtale.

Det er inngått en avtale med Olderdalen jeger- og fiskerforening og kommunene Lyngen, Storfjord og Kåfjord om drift og vedlikehold (vedlegg 4).

Villsaulaget har ansvar for å holde gjerdene i orden og påse at dyrene holder seg på beitearealet. Gjerdet skal gås over hvert år før dyrene slippes på beite.

3. Forvaltningsplanens målsetning

Et område karakteriseres som sikret når det offentlige (stat, kommune/friluftsråd eller fylkeskommune) har skaffet seg rådighet over arealet som friluftslivsområde ved erverv/kjøp eller ved avtale om varig bruksrett (servituttavtale). For å få statlig støtte til tilrettelegging av statlig sikra friluftslivsområde ble det et krav i 2013 om at det skal være utarbeidet forvaltningsplan for friluftslivsområdet. Gjennom utarbeiding av forvaltningsplan blir behovet for tilrettelegging av området grundig vurdert, og slike planer gir en samlet oversikt over behovet for tilrettelegging i statlige friluftslivsområder.

De statlige sikra friluftsområdene skal være tilgjengelige, attraktive og naturpregete. Friluftsområdet Årøya skal på en måte som tar hensyn til stedets karakter, historie og natur, være et attraktivt friluftsområde tilgjengelig for allmennheten. Forvaltningsplanen skal være en «kokebok» for tilrettelegging og drift av Årøya. Den skal avklare ansvarsforhold og framdrift for ulike tiltak, samt anslå kostnad for tilretteleggingstiltak og drift.

Fylkeskommunen skal som statens representant som grunneier og servitutthaver (rettighetshaver) vurdere om tiltakene kan gjennomføres i de statlige friluftslivsområdene. Fylkeskommunens aksept er da å regne for grunneiers aksept for gjennomføring av tiltaket. I servituttområder er det å regne for rettighetshavers aksept for gjennomføring av tiltaket. En godkjenning blir da gitt under forutsetning av at tiltaket:

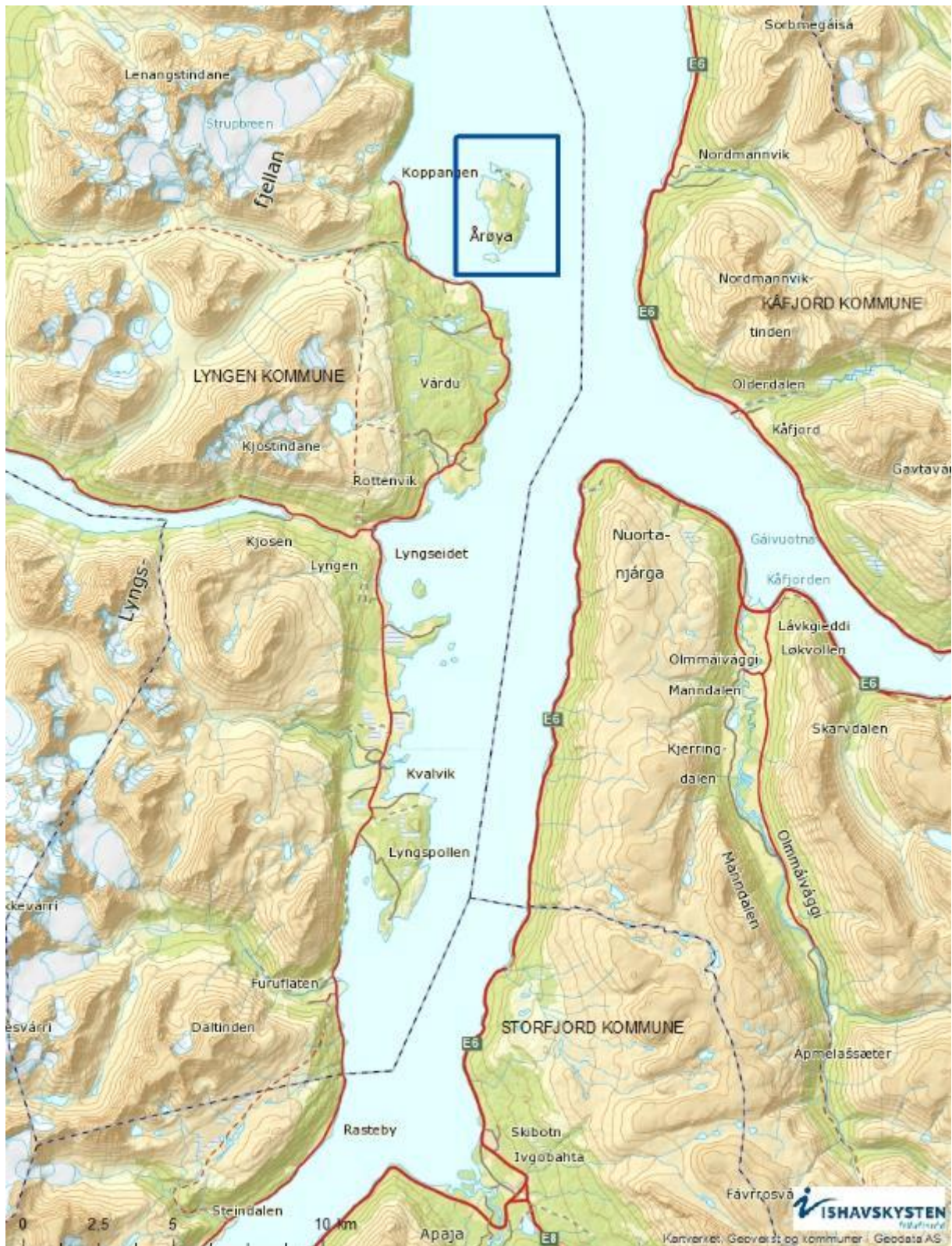
- er i tråd med formålet for sikringen
- utføres på en naturvennlig måte
- ikke er ødeleggende for biologisk mangfold og kulturminner

En godkjenning av forvaltningsplan er kun en aksept for at tiltaket kan gjennomføres. I tillegg er det en forutsetning at alle andre nødvendige tillatelser blir innhentet før gjennomføring av tiltaket.

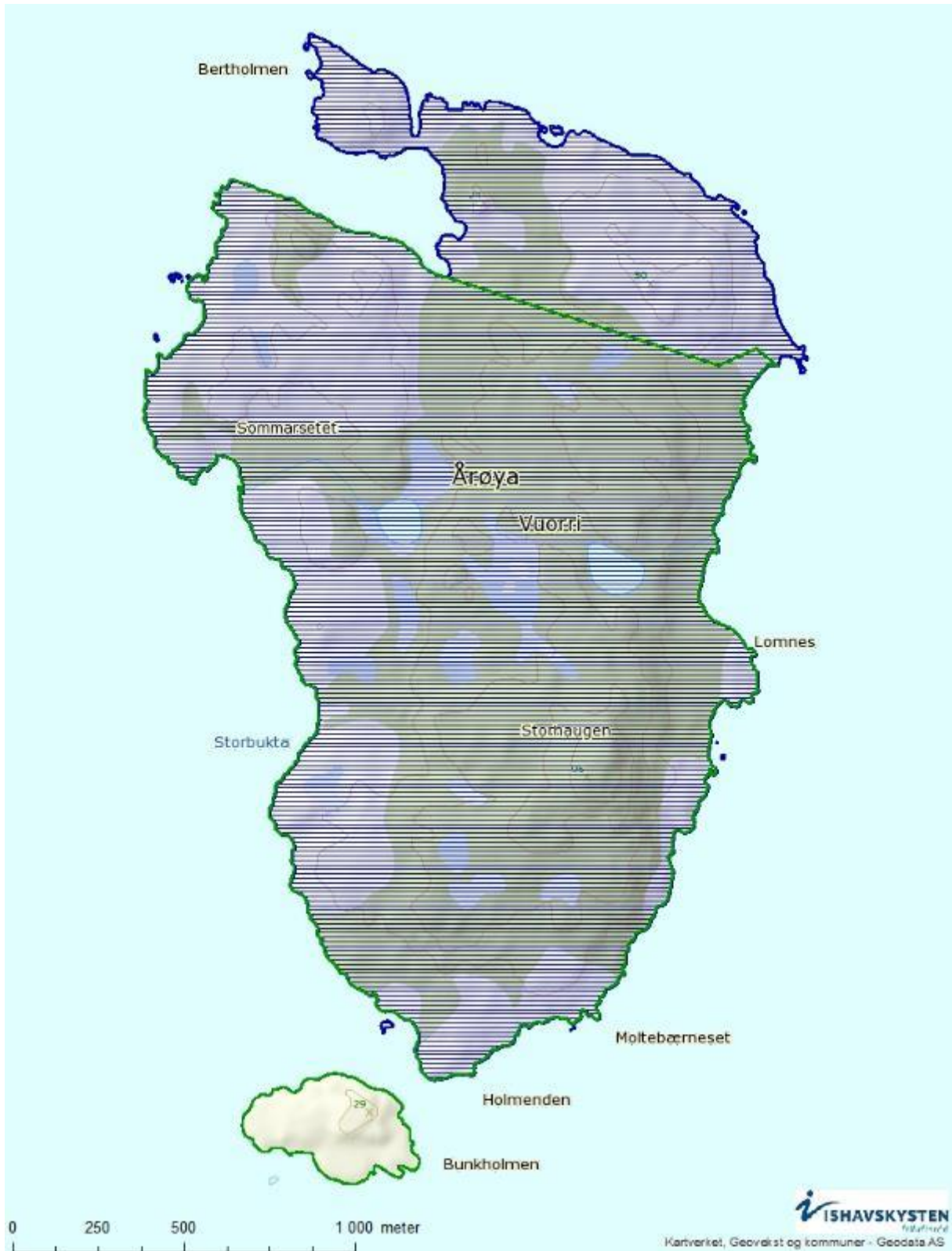
I områder som er statlig sikra kan staten gi økonomisk støtte til opparbeiding, tilrettelegging, vedlikehold og skjøtsel. Aktuelle tiltak er for eksempel informasjonstavler, tilrettelegging for personer med nedsatt funksjonsevne, opparbeiding av turveier og turstier, plasser for parkering, toalett og renovasjonsordning, badebrygge, tilplantning mv. Skjøtsel er tiltak som blir gjennomført på økologisk grunnlag, for å opprettholde en bestemt natur- eller kulturtilstand. Tilskuddsordningen er forbeholdt kommuner og interkommunale friluftsråd, og søknad sendes til fylkeskommunen. Det gis ikke statlig støtte til drift av friluftslivsområder.

Det *formelle* ansvaret for drift og tilsyn med friluftslivsområdet har kommunen eller friluftsrådet (i noen få tilfeller fylkeskommunen). Drifts- og tilsynsansvaret omfatter daglig tilsyn, holde orden i området, etablering av tilretteleggingstiltak, drift og vedlikehold av eksisterende tilretteleggingstiltak og atkomstveier, vedlikehold av informasjonsskilt o.l. Det er ikke noe i veien for at det *praktiske* drifts- og tilsynsansvaret kan overlates til for eksempel en ideell organisasjon eller velforening gjennom egen avtale, men slike avtaler fritar ikke kommunen eller friluftsrådet (ev. fylkeskommunen) fra det formelle ansvaret.

4. Kart over området

Årøya ligger på vestsida av Lyngenfjorden, utenfor Koppangen, ca 15 km fra Lyngseidet.
(Kart: Ishavskysten friluftsråd)

Det blåskraverte området viser avgrensingen til det statlig sikra friluftsområdet. Grønn avgrensing viser vernegrensen til Årøya landskapsvernområde. (Kart: Ishavskysten friluftsråd)

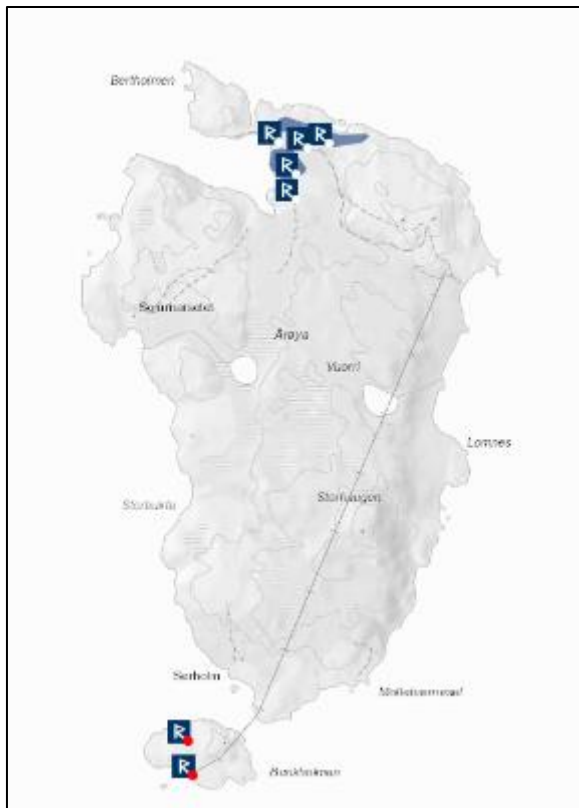
Kartinformasjon / Kártadiedut / Map information

 Informasjon Information	 Gjestebygge Guest pier	 Åpen bu Shelter	 Bål plass Camp fire site	 Tursti fottur Hiking trail
 Gapahuk Lean-to shelter	 Toalett Toilet	 Grillplass Barbecue area	 Rasteplass Picnic area	 Unntatt restriksjon Except from restriction area
 Brygge Pier				

Kart over Årøya og Bonken. Det statlig sikrede friluftslivsområde utgjør hele Årøya, mens Årøya landskapsvernområde er i grønn skravur og inkluderer Bonken (Kart: Landskapsvernområde forvalteren).

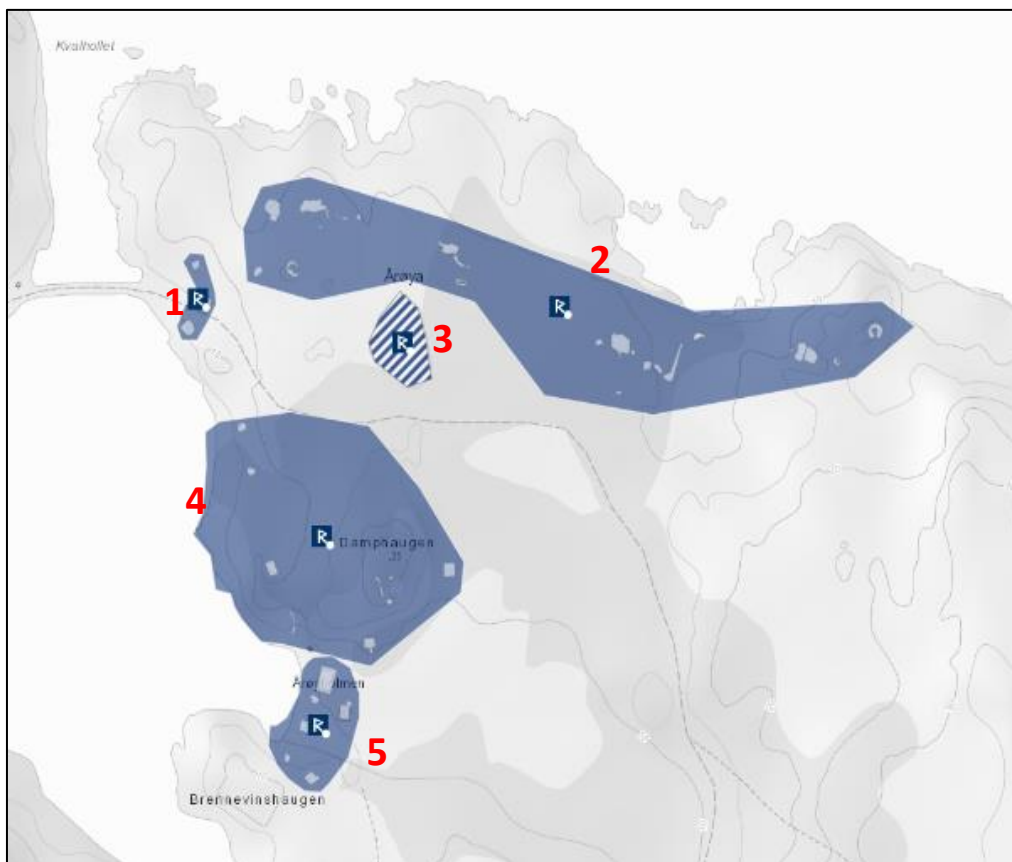

Det meste av aktivitet i tillegg til tilretteleggingen på Årøya, forekommer på nordsiden av Årøya, utenfor verneområdet (grønn linje). Tilretteleggingen består av informasjonstavler, badstue, grillhus med informasjonstavler om lokal historie (kunnskapslager), utedo, grill og bål plasser, kai med flytebrygge og gapahuk. (Kart: Ishavskysten friluftsråd).

Skjermdump fra kulturminnedatabasen Askeladden over kulturminner på Årøya.

På Bunkholmen i sør (utenfor det statlig sikra friluftsområdet) ligger to lokaliteter. Nord på Bunkholmen et gravminne med beskrivelse «Gravplass der informant Torleif Lidvart Eriksen forteller at der er det begrav en mann og en bjørn i samme grav. Det betydde at de var omkommet i samme "slagsmålet"». Sør på Bunkholmen et annet gravminne, med beskrivelse «Gravplass, syd for et berg (Hantoberget), under en flat stein.» samt «Bjørnegrav. Gravplassen skal ligge i en liten bergvegg på vestsida av holmen. Bergveggen er tre meter høy og ligger ved foten av ei storsteinet ur. [...] Nyere dateringer og undersøkelser [...] viser at beinematerialet stammer fra tre fra bjørn og dateres til 650-780 e.Kr.»

Oversikt over kulturminner på nordsiden av Årøya, fra kulturminnedatabasen Askeladden. Her ligger også all fysisk tilrettelegging for friluftslivet, og mesteparten av aktiviteten gjennomføres her. Området ligger utenfor landskapsvernområdet. Kartet vil bli oppdatert når de nye registreringene gjort i kartleggingen i 2020/2021 er lagt inn i Askeladden.

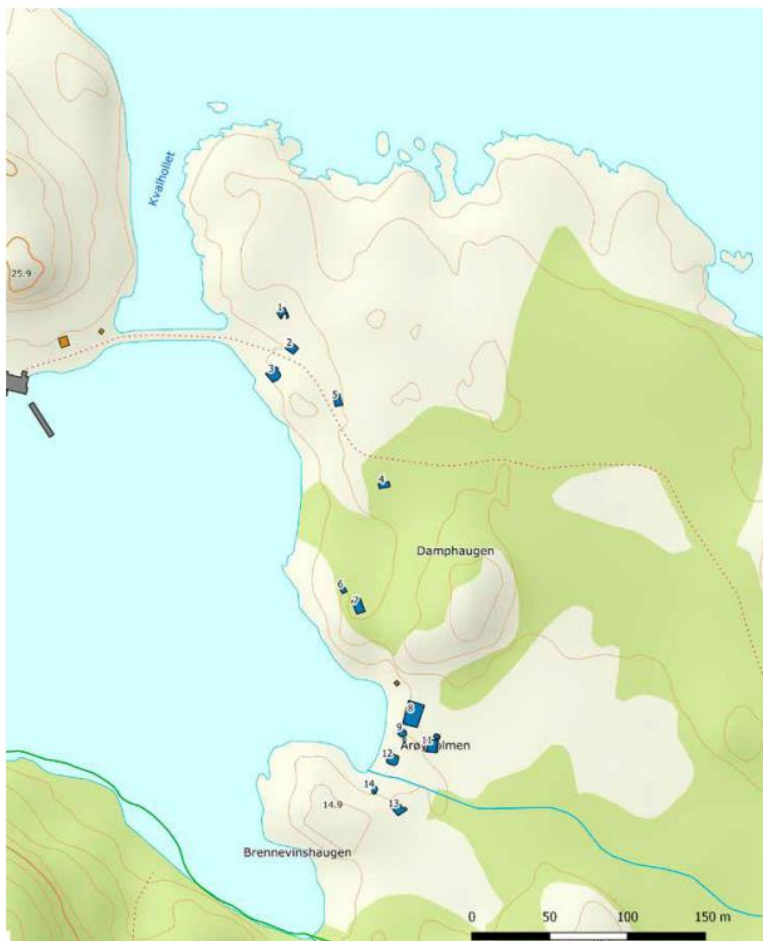
Kulturminneregistrering 1: Beskrivelse fra Askeladden: «To eldre tufter/overgrodde syllsteinsmurer. En ruin, trolig krigsminne ført opp på eldre grunnmur.» Enkeltminner i området er grunnmurer/hustufter, ruin, grunnmurer – syllsteinsmur.

Kulturminneregistrering 2: Beskrivelse fra Askeladden: «Tysk kystfort etablert 1942». Enkeltminner i området er kanonstillinger, en kanonstilling med brystvern og løpegang, betongfundament etter kanonstilling, dekningsrom, nærforsvarsstillinger, løpegrav.

Kulturminneregistrering 3: Beskrivelse fra Askeladden: «Bunker i fjell med ytre anlegg. Støpt igjen». Enkeltminner i området.

Kulturminneregistrering 4: Beskrivelse fra Askeladden: «Tysk kystfort med ytre anlegg og fjellanlegg i Damphaugen ved det gamle handelsstedet. Etablert i 1942. Uttal av masser er deponert inn til Damphaugen. Det finnes tilhørende installasjoner på andre deler av Årøyholmen blandet med kald krigs kulturminner.» Enkeltminner i området er lavett etter luftvernskyts, røykeri, skyttergrav – løpegrav, skytterstilling, mur, trapp i naturstein og betong samt ruiner.

Kulturminneregistrering 5: Beskrivelse fra Askeladden: Gårdsanlegg – handelssted: «Grunnmurer og tufter etter handelssted, gårdsbosetning og 2. verdenskrig. Handelsstedet var i drift fra 1784 til 1902.». Enkeltminner i området er grunnmurer, ruiner og nausttuft.

1. Utrast ruin, to ildsteder.	6. Gjengrodd syllsteinsmur	11. Våningshus
2. Gjengrodd syllsteinsmur	7. Gjengrodd syllsteinsmur	12. Svakt markert tuft
3. Gjengrodd syllsteinsmur	8. Tuft etter våningshus	13. Nedgravd tuft av stein og betong.
4. Grunnmur med betongkasse.	9. Mulig gammetuft/torvbu	14. Mulig nausttuft.
5. Gjengrodd syllsteinsmur	10. Bislag tilknyttet 11.	

Kartet viser registrerte tufter på Årøyholmen. Noen av tuftene som er registrert mellom Bertholmen og Vågen kan trolig dateres til Wasmuths og Wennebergs drift på handelsstedet, men sikker identifisering kompliseres av senere aktivitet, særlig tysk virksomhet i området. Ytterligere befaringer ble gjort i 2021. Registreringer av kulturminner på Årøya, 2020. Kilde: Rapport, Nord-Troms museum.

5. Områdebeskrivelse/status

Gnr/ Bnr	FS-nummer naturbase.no	Sikrings form	Sikret år	Areal (da)	Grunneier	Forvaltning og drift	Nær- område?
104/1	FS00001772	☒ Erverv ☐ Avtale	2005	3414	☐ Stat ☒ Kommune/ friluftsråd ☐ Privat	Lyngen kommune	☐ Ja ☒ Nei
Kommentarer		Koordinater: 69°40'10.18"N, 20°57.94E					

	Forklaring	Beskrivelse
Naturgrunnlag	<i>Kort om flora og fauna, landskap, naturtype, evt rødlistearter etc</i>	<p>Oppdatert beskrivelse av naturgrunnlaget i landskapsvernområdet, basert på NIN-kartlegging (2021), vil foreligge når forvaltningsplanen for landskapsvernområdet på Årøya ferdigstilles i løpet av 2022.</p> <p>Årøya (med unntak av Bertholmen) ble fredlyst som egg- og dunvær i 1805, 1822, 1844 og 1914, og var det fram til 1982. Arter som hekker på øya, svartbak, krykkje, rødnebbterne, fiskemåke, teist, ærfugl og grågås. Det er observert elg på øya – elgen svømmer mellom fastlandet og øya. Elg er også observert svømmende fra Kåfjord.</p> <p>Nibio har foretatt en vegetasjons- og beitekartlegging.</p> <p>Omtrent halvparten av området er dekket av skog, mest bjørk, men også en del osp og vier. Furu er registrert. De dominerende vegetasjonstypene er blåbærbjørkeskog og krekinghei i skogløse rabbeområder. Over hele øya er det små partier med myr.</p> <p>Rundt den tidligere bebyggelsen på Sommarset i nordvest og ved Sørholm i sør er det kulturbetinget vegetasjon. Det finnes en del interessante kulturmarksplanter rundt husene ved det gamle bruket innerst i Vågen. Det er også registrert kalkkrevende arter på øya. Av strandvegetasjon er det en kjent at det finnes en rullesteinsstrand med frodig urtevegetasjon i tangvollen.</p>

<p>Kulturminner</p>	<p><i>Kort om evt kulturminner i området og hensyn til disse</i></p>	<p>Det er registrert løsfunn fra yngre steinalder på øya. Ruiner etter tidligere bosetting finnes flere steder.</p> <p>Se kulturminner på kart fra Askeladden (kulturminnebasen) i kapp 4. Utdrag fra Askeladden:</p> <p>Årøya:</p> <p>«M) Omtrent midt på holmen, rett øst for den midterste gård, er i skogen et ildsted, som vi grov frem ved vårt besøk i 1961. Det er firkantet, bygd av rett store steiner, 1,0 x 0,8 m. Det var trekull i det, men ellers ble det ikke gjort funn. Alderen er helt uviss. Det var ikke tegn til at det hadde vært inne i en huskonstruksjon, må altså være utendørs eller fra et telt.</p> <p>N) På østsiden av holmen, rett øst for den nordligste gård, er en forhøyning 10 x 8 m, visst en naturlig bergknaus, men med mange løse steiner oppå, ca 1,75 m høy. Ovenpå den er en tuft, 4 x 4 m, nemlig en firkantet syldmur av en enkel rekke større steiner. I midten er en steinsamling som kan være en grue. Alderen er uviss. Stedet ligger lavt og bare 30 m fra sjøen.</p> <p>O) Ca 100 m SV for foregående og ca 30 m fra sjøen er en tuft, kvadratisk, 4,5 x 4,5 m, nemlig en enkel syldesteinsrekke med dør i nordveggen. Gulvet er hellelagt, ildsted synes ikke. Den virker ikke gammel. Mellom N og O er det en myr.</p> <p>P) Ca 500 m sør for foregående er det helt ned mot stranden en stump av en voll av steiner og 3 steindunger. Det er formodentlig restene av en mislykket åkerrydning fra nyere tid.»</p> <p>I tillegg er det gjort registreringer av kulturminner på Årøya i 2020 og 2021 av Nord-Troms museum, Troms og Finnmark fylkeskommune og Sametinget. Registreringene gjort i 2020 finnes rapporten: Registreringer av kulturminner på Årøya 2020, av Nord-Troms museum. Forvaltningsplanen vil bli oppdatert når alle funnene er lagt inn i Askeladden.</p>
<p>Bygninger</p>	<p><i>Nevn evt bygninger på området og omtal kort bruken av og ansvaret for disse</i></p>	<p>En gammel militær garasje er ombygd til grillhus/ lagerbygg. Det er skiftet bordkledning på bygget, og det er satt inn dør i stedet for port. Olderdalen båtforening har satt inn vindu og nytt tak, samt panel på veggene inne.</p> <p>Toalett med rampe – av typen snurredo. Dette bygget ble satt opp våren 2010. Gapahuk på Ørnhaugen. Badstu satt opp ved kaia i 2021.</p>

Adkomst/kommunikasjon	<i>Adkomst til området, tilgjengelighet og offentlig kommunikasjon</i>	Området kan bare nås ved hjelp av båt, kajakk eller lignende – har kai og 2 flytebrygger som er montert etter hverandre. Det er kjøpt inn og montert en lengre og bredere landgang enn den opprinnelige. Dette for at kaia skal være lettere tilgjengelig for rullestolbrukere. Stigningen er likevel for bratt til at den kan betraktes som universell.
Egnet bruk	<i>Vurdering av hvilke aktiviteter området egner seg for</i>	☒ Turgåing ☐ Sykling ☒ Bading ☐ Klatring ☒ Båttutfart ☒ Fiske ☒ Lek, rekreasjon ☒ Telting annet - _____
Eksisterende tilrettelegging	<i>Tilretteleggings-tiltak i området før planperioden (inklusive tilrettelegging for funksjonshemmede)</i>	<p>Det gjenstår en del for at toalettet og grillhuset er HC-tilpasset, men det har potensiale for å bli det.</p> <p>Olderdalen båtforening har kjøpt inn ny flytekai i stål for egne midler. De har også reparert grillhuset med panel og reparasjon av toalett, med egne midler. Båtforeninga og Olderdalen jeger- og fiskerforening har de seneste årene også jevnlig vært ute og sjekket og reparert kaianlegget etter hard vind og storm. Gapahuk satt opp av Lyngen kommune.</p>
Annet	<i>Andre relevante forhold</i>	<p>Årøya er etter at Forsvaret trakk seg ut blitt en mye besøkt perle i Lyngenfjorden. Øya blir mye besøkt på godværsdager, og det kan bli mange fritidsbåter i havna. Det antas at bruk av holmen vil ta seg opp enda mer i årene som kommer. Det er et stort behov for å få merket leia inn til havna. Det har vært en del "nestenulykker" på grunn av at det er grunne områder og skjær som ikke er merket.</p> <p>Ettersom flere tar holmen i bruk vil det kunne bli behov for å etablere/presisere noen adferdsregler for bruk av området. Området er et offentlig område, og det er derfor viktig at alle som besøker området tar hensyn til andre besøkende, samt kulturminner, dyre- og plantelivet på øya. Videre er det en fordel at alle som besøker området tar med seg søppel og tomgods tilbake til fastlandet.</p> <p>Årøya har stor potensiale som formidlingsarena til et stort antall elever i alle tre kommuner. Nord-Troms museum skal utarbeide et digitalt undervisningsopplegg om Årøya som gjøres tilgjengelig for alle skolene i regionen.</p>

6. Behov for tiltak i planperioden

I tabellen skal både tiltak som er nødvendige å gjennomføre for at området skal kunne brukes, og tiltak som er ønskelig for å øke bruken av området føres opp. Under kostnad skal de forventede kostnadene ved gjennomføring av tiltaket føres opp. I noen tilfeller er det vanskelig å beregne kostnadene, men det er viktig at de beregnes så godt som mulig. Dette kan for eksempel gjøres ved innhenting av anbud, eller ved å undersøke erfaringstall hos andre kommuner eller friluftsråd.

nr	Tiltak (i prioritert rekkefølge)	Beskrivelse	Utføres av/ Ansvar	Gjenn omfjør es år	Kostnad (søknads- sum)
1	Merking av innseilingen til Årøya	Det har vært mange nesten-ulykker ved at båter har kjørt på grunne områder. Disse grunnene må merkes så snart som mulig.	Kystverket, Lyngen kommune	2022	Kystverket
2	Ny flytekai	Den ytterste delen av flytebrygga er dårlig, og bør byttes ut. Kaia går i oppløsning og er snart 30 år gammel, og driftsansvarlig vet ikke om de klarer å sette den sammen flere ganger. Loddene bør også tas opp og nye kjettinger bør settes på for å holde flytekaiene på plass.	Olderdalen JFF, Ishavskysten friluftsråd	2022	Material og transport-utgifter: 240 000,-
3	Reparasjon av kaia	Noen av stolpene som holder oppe kaia er gått av og må erstattes og boltes fast i berget under kaia. Noen tverrbjelker (2"toms 6) som stiver av kaia må byttes ut, de er brukket/ tært opp.	Olderdalen JFF	2022/ 23	Transport av materialer: 10 000,- Innkjøp av materialer og bolter mm. 5 000
4	Minnesmerker til russiske fangegraver	Gravene til russiske fanger er lokalisert. Det bør settes opp et gravkors eller minnesmerke til disse. Kostnadene går til produksjon, transport og montering av disse.	Kultur-departementet	2022	Kulturdept.
5	Rydde sti til krigsfangegravene, inkludert klopping over grøft ved veien	Langs veien, NV for Hamna ligger de sovjetiske krigsfangegravene. Stien dit må ryddes og bedre over grøfta med klopping.	Ishavskysten friluftsråd	2022	5 000,-
6	Blinking og rydding av skog rundt kaldkrigsanlegget på Ørnhaugen	For å åpne opp landskapet rundt anlegget må det ryddes skog. Trærne som skal tas ut skal blinkes først.	Blinking: Nord-Troms museum, Troms og Finnmark fylkeskommune.	2022	8 000,-

			Uttak av trær: Lyngen kommune, Ishavskysten friluftsråd.		10 000,- Lyngen kommune
7	Rydde vegetasjon rundt kommandobunker	Kommandobunker nord for Damphaugen er i ferd med å vokse igjen av skog. Det må fjernes en del trær i/ ved anlegget.	Lyngen kommune, Ishavskysten friluftsråd.	2022	5 000,-
8	Rydde trapp ned til kommandobunkeren	Trappa er full av jord og vegetasjon og må måkes fram	Lyngen kommune, Ishavskysten friluftsråd.	2022	5 000,-
9	Sikre brønn bak Damphaugen	Mellom Damphaugen og handelsstedet	Lyngen kommune	2022/ 2023	2 000,-
10	Sikre sjakter ved fjellanlegget	Det er flere sjakter rundt anleggene som er til fare for mennesker og dyr. Disse må sikres slik at ingen faller i sjakta.	Lyngen kommune	2022/ 2023	4 000,-
11	Det skal vurderes om man skal etablere ny sti rundt Damphaugen	Ved Damphaugen er det mye å oppleve. Ved å etablere en sti i området kan man vise fram tufter fra handelsstedet og fra krigen.	Nord-Troms museum, TFFK	2022	Nord-Troms museum, TFFK
12	Digitalt undervisningsopplegg om Årøya	Nord-Troms museum har som et av sine sentrale satsingsområder å gi skoleverket i regionen et godt pedagogisk tilbud knyttet til regionens kulturhistorie. Derfor vil det jobbes fram et digitalt undervisningsopplegg om Årøya. Dette gjøres tilgjengelig for alle skolene i regionen.	Nord-Troms museum Egeninnsats: 24 000 kr	2022- 2023	Nord-Troms museum
13	Turskilt/ retningskilt	Det er behov for retningskilt på turveien fra havna retning Ørnhaugen i kryssene til: <ul style="list-style-type: none"> • handelsstedet • krigsgraver • kommandobunker 	Ishavskysten friluftsråd	2022- 2023	5 000,-
14	Informasjonstavler om kulturhistorie og friluftsliv	Det er ønskelig å sette opp informasjonstavler på følgende fire lokaliteter: <ul style="list-style-type: none"> • Handelsstedet • Dekningsrom ved veien • Kaldkrigsanlegget på Ørnhaugen • Kommandobunkeren nord for Damphaugen 	Troms fylkeskommune, Sametinget, Nord- Troms museum og Ishavskysten friluftsråd Evt kommunene Lyngen, Storfjord og Kåfjord	2023- 2024	80 000,-

		Skilting på alle tre språk (bokmål, kvensk, nordsamisk) der dette er mulig, i tillegg til engelsk.			
15	Å etablere to permanente (tørrmurte) bålplasser med sittegrupper rundt	Økt bruk gir økt behov for flere faste bålplasser. <i>Sittegrupper kan være slike som produseres av Lyngsalpan vekst.</i>	Olderdalen JFF	2022	25 000,-
16	Informasjonstavle om landskapsverneområdet	Dagens informasjon består av et slitt laminert ark. Det må oppdateres til ordentlig tavle etter malen for landskapsvernområder.	Landskapsvern-områdeforvalter	2022	LVO-forvalter
17	Innrede grillhytta med brisk, hyller, stoler	Det er behov for å gjøre huset som fungerer som grillhytte/bu hyggeligere.	Olderdalen JFF	2023	20 000,-
18	Benker	Langs turstiene	Ishavskysten friluftsråd og Olderdalen JFF	2023	20 000,-
19	Rydde vegetasjon rundt vestlig kanonstilling	Nord på Årøya er det flere kanonstillinger som trenger at det ryddes rundt for å øke opplevelsesverdien av kulturminnet. Hva som skal ryddes må blinkes av Nord-Troms museum og Troms og Finnmark fylkeskommune.	Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune.	2023	Lyngen kommune 5 000,-
20	Rydde vegetasjon rundt midterste kanonstilling	Nord på Årøya er det flere kanonstillinger som trenger at det ryddes rundt for å øke opplevelsesverdien av kulturminnet. Hva som skal ryddes må blinkes av Nord-Troms museum og Troms og Finnmark fylkeskommune.	Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune	2024	Lyngen kommune 5 000,-
21	Rydde vegetasjon rundt østlig kanonstilling	Nord på Årøya er det flere kanonstillinger som trenger at det ryddes rundt for å øke opplevelsesverdien av kulturminnet. Hva som skal ryddes må blinkes av Nord-Troms museum og Troms og Finnmark fylkeskommune.	Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune	2025	Lyngen kommune 5 000,-
22	Informasjonstavle om det statlig sikra friluftsområdet	Tavla som ble satt opp i 2017 er midlertidig. Når mesteparten av tilretteleggingen er utført, skal en ny tavle lages. Kostnader dekkes layout, produksjon, transport og montering.	Ishavskysten friluftsråd	2026	20 000,-

				Totalt	459 000,-
--	--	--	--	---------------	------------------

Tiltak som kan gjøre det enda mer attraktivt å bruke området (tiltak ut over ovennevnte/ tiltak på lang sikt)

Panoramatavle. Det er ønskelig at Ørnhaugen på sikt kan utvikles med panoramatavle (Ørnhaugen panorama) som bl.a viser hva man kan se fra denne høyden. Eksempel: Hvilke fjell en kan se og høyden på dem.

Ny grillhytte. Ved økt bruk kan det være behov for å etablere en grillhytte i tillegg til dagens grillhus.

Strøm på Storhaugen. Etablere strøm på Storhaugen ved radarplassen for å kunne f.eks. arrangert minikonsert sommertid med flott utsikt. Strømkabelen ligger allerede der.

7. Driftsplan for planperioden

Minst like viktig som tilretteleggingstiltakene, er driftstiltakene. Planen foreslår hvem som har ansvar for de ulike tiltakene, hvor ofte de skal utføres, samt gir en estimert årlig kostnad. Målet er å opprettholde standarden på friluftsområdet etter tilretteleggingstiltakene, og komme slitasje og forfall i forkjøpet. Staten gir ikke økonomisk støtte til drift og tilsyn av området. Det kan likevel være nyttig for kommunen/friluftsrådet, og også for fylkeskommunen, å ha oversikt over områdets årlige driftsutgifter.

Det foreligger samarbeidsavtale mellom Lyngen, Storfjord og Kåfjord kommune om drift og tilsyn. Hver kommune bidrar fast med kr 10 000 årlig. Lyngen kommune administrerer driftsmidlene og utbetaling av godtgjørelse til Olderdalen jeger og fiskerforening jf egen avtale.

nr	Løpende oppgaver; årlig	Hypighet	Årlig kostnad	Ansvar	Merknad
1	Vedlikehold av gjerder før sau slippes ut på beite	Årlig før beitesesongen starter	Kostnaden dekkes av beitebrukerne jf beiteavtale	Lyngen kommune/ Lyngen villsaulag	I 2010 ble det inngått en beiteavtale mellom Lyngen villsaulag og Lyngen kommune. Avtalen bør gjennomgås og evt oppfriskes.

2	Rydding av søppel	Ukentlig i høysesongen	4.000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	
3	Renhold av toalett/kjøp av bark, toalettpapir, vaskemiddel	Jevnlig, ved behov	5.000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	
3	Molo	Årlig	2.000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	
4	Bruk av båt ved tilsyn	5 turer årlig	5.000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	
5	Vedlikehold av anlegg (maling, impregnering)	Årlig	2.000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	
6	Diverse (for eksempel rydde vegetasjon fra veg og anlegg)		2.000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	
	Sum årlig kostnad:		20.000,-		

nr	Større og sjeldnere oppgaver	Hypighet	Kostnad	Ansvar	Merknad
1	Rydde skog på vegen til Ørnhaugen	Hvert 3. år	2.000,-	Lyngen kommune	Lyngen kommune koordinerer mot alle tre kommunene, evt andre
2	Rydde skog rundt anleggene/stillingene	Hvert 3. år	2.000,-	Kommunene/ Olderdalen JFF (etter avtale)	Lyngen kommune koordinerer.
3	Utbedring av kaianlegget	Hvert 3. år	3 000,-	Olderdalen JFF (etter avtale)	Det er stort behov for å holde av en del midler da sjakler på lodd/ anker jevnlig må skiftes.
	Sum:		7 000,-		

8. Fotografier

Kaianlegget 2019. (Foto: Tine Marie Hagelin)

Moloen og Bertholmen i bakgrunnen. 2019. (Foto: Tine Marie Hagelin)

Gapahuk satt opp av Lyngen kommune i 2019, med gjerde rundt for å forhindre at beitedyrene tar seg inn.
(Foto: Tine Marie Hagelin)

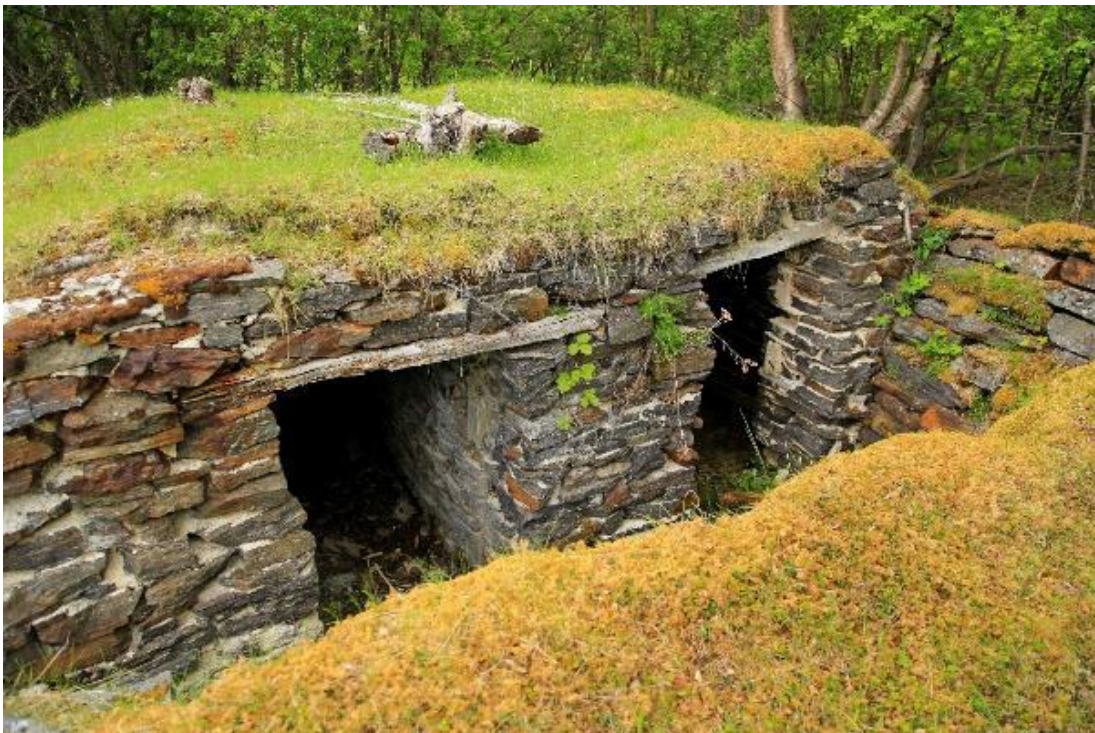
Infotavle om det statlig sikrede friluftslivsområdet, som står på kaia på Årøya. (Foto: Toril Skoglund)

Eksempel på hvordan beiting på Årøya har åpnet landskapet. Foto fra 2010 (Oddrun Skjemstad) og 2019 (Toril Skoglund).

Ærfuglreir på holmen (Foto: Oddrun Skjemstad)

Gammel bunkers. (Foto: Tine Marie Hagelin)

Gammel garasje, brukt som «grillhus». (Foto: Toril Skoglund)

Grillhuset brukes også som kunnskapslager for lokal historie. (Foto: Toril Skoglund)

Liten vik sør for Damphaugen på nordøya. Her var det tidligere bosetting/handelssted og man kan fortsatt se de gamle grunnmurene. (Foto: Tine Marie Hagelin)

Beitepreget landskap. (Foto: Tine Marie Hagelin)

Markering og kransnedleggelse på to sovjetiske krigsfangere grav (2020) (Foto: Toril Skoglund).

Badstua under oppsetting (Foto: Harry Nilsen).

10. Vedlegg

- Vedlegg 1** Forskrift om Verneplan for kystregionen i Troms fylke, vedlegg 4, Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lyngen kommune, Troms.
- Vedlegg 2** Samarbeidsavtale om Årøyholmen mellom kommunene Storfjord, Lyngen og Kåfjord, 2020.
- Vedlegg 3** Avtale mellom Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune om ansvar for statlig sikra friluftsområder i Lyngen kommune. 2019.
- Vedlegg 4** Samarbeidsavtale mellom Lyngen, Storfjord og Kåfjord kommuner og Olderdalen Jeger & Fiskerforening om drift og vedlikehold.

Vedlegg 1 Forskrift om Verneplan for kystregionen i Troms fylke, vedlegg 4, Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lyngen kommune, Troms.

10.11.2015 Forskrift om Verneplan for kystregionen i Troms fylke, vedlegg 4, Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lyngen kommune, Troms - ...

Forskrift om Verneplan for kystregionen i Troms fylke, vedlegg 4, Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lyngen kommune, Troms.

Dato	FOR-2004-06-04-845
Publisert	II 2004 hefte 3
Ikrafttredelse	04.06.2004
Sist endret	FOR-2013-03-15-284 fra 01.07.2013
Endrer	
Gjelder for	Lyngen kommune, Troms.
Hjemmel	LOV-1970-06-19-63-§5, LOV-1970-06-19-63-§6, LOV-1970-06-19-63-§14, LOV-1970-06-19-63-§21, LOV-1970-06-19-63-§22, LOV-1970-06-19-63-§23 jf LOV-2009-06-19-100-§77
Kunngjort	17.06.2004
Rettet	
Korttittel	Forskrift om Årøya landskapsvernområde

Fastsatt ved kgl.res. 4. juni 2004 med hjemmel i lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5, jf. § 6 og § 14 og § 21, § 22 og § 23. Fremmet av Miljøverndepartementet. Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 1. Avgrensning

Landskapsvernområdet berører følgende gnr./bnr. i Lyngen kommune: 104/1, 104/2, 104/3, 104/4, 104/5, 104/6 og 104/7. Verneområdet dekker et areal på 2.947 dekar, alt er landareal. Grensene for verneområdet framgår av kart¹ i målestokk 1:10.000, datert Miljøverndepartementet mai 2004. De nøyaktige grensene for verneområdet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinaffestet. Forskriften med kart oppbevares i Lyngen kommune, hos Fylkesmannen i Troms, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

¹ Kart utelatt.

§ 2. Formål

Formålet med vernet er å bevare ei middels stor øy og en holme i Lyngenfjorden med deres natur- og kulturlandskap og med tilhørende dyreliv. Området har særlig betydning som hekkeområde for sjøfugl i indre fjordstrøk i Troms.

§ 3. Vernebestemmelser

For landskapsvernområdet gjelder følgende bestemmelser:

1. Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter. Eksempler på dette er: oppføring av nye bygninger, anlegg og varige og midlertidige innretninger, opplag av båter, hensetting av campingvogner, brakker o.l., fremføring av nye luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, nyplanting, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og planering av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende. Fylkesmannen avgjør i tvilstilfeller om et tiltak må anses å

endre landskapets art eller karakter vesentlig.

2. Pattedyr og fugler, herunder reirplasser og hiområder, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Nye dyrearter må ikke innføres. Hunder skal holdes i bånd.
3. I tiden f.o.m. 1. mai t.o.m. 15. juli er det forbud mot ilandstigning og ferdsel på Årøya. Unntak fra dette er fra Kvennesbukta til Ytre Moltebærnesbukta på østsiden, og fra Sommarsetneset til Storbuktneiset på vestsiden av Årøya. For unntakene gjelder ferdselen kun i et 100 m bredt belte fra sjøen (se kart).¹
4. Motorferdsel på land og i ferskvann er forbudt. Start og landing med luftfartøy og lavtflyging under 300 m er forbudt.

1 Kart utelatt.

§ 4. *Generelle unntak*

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og rednings-, ambulans-, politi-, brannvern-, og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.
2. Vanlig jordbruksdrift på tidligere utnyttede jordbruksarealer, herunder åkerbruk, slått og motorferdsel i forbindelse med dette.
3. Drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg og nødvendig ferdsel i forbindelse med dette arbeidet.
4.
 - a. Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, dog ikke i perioden f.o.m. 1. mai t.o.m. 15. juli på arealer med ferdselsrestriksjoner, jf. § 3, nr. 3. Bruk av motorisert transport krever egen tillatelse jf. § 5, nr. 1.
 - b. Nødvendig istandsetting ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
 - c. Oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet. Bruk av motorisert transport krever egen tillatelse jf. § 5, nr. 1.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1-3 er ikke til hinder for:

5. Utøvelse av fiske og ferdsel på land i forbindelse med bruk av fortøyningsfester, i medhold av fiskerilovgivningen og lakse- og innlandsfiskloven.
6. Rettighetshavers rett til å ta bort egg og dun i samsvar med viltloven.
7. Nødvendig ferdsel for rettighetshavere i forbindelse med næringsvirksomhet og tilsyn med eiendom, og utøvelse av rettighet i medhold av straffelovens § 400 om moltebærland.
8. Beiting og bruk av gjeterhund i kontrollerte former i denne forbindelse. Miljødirektoratet kan av hensyn til verneformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av området.
9. Opplag av båt på fast plass til eget bruk for grunneierne.

Bestemmelsene i § 3, nr. 1-2 er ikke til hinder for:

10. Jakt etter viltlovens bestemmelser, og bruk av jakthund i denne sammenheng.
11. Jakt på sel i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.
12. Uttak av trevirke til brensel, staur og lignende til bruk på stedet.
13. Vedlikehold av eksisterende bygninger, anlegg og gjerder.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 5. *Eventuelle unntak etter søknad*

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

1. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter nevnt i § 4, nr. 4 a og c.
2. Motorferdsel i forbindelse med vedkjøring.
3. Oppføring av nye bygninger, gjerder og andre innretninger som er nødvendig for utøvelse av jordbruk i området.
4. Oppføring av hytter og andre bygninger i samsvar med forvaltningsplan, i områder der dette ikke vil forringe verneverdien vesentlig. Det kan stilles krav til utformingen av nye bygninger.
5. Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket.
6. Etablering av fortøyningsfester i forbindelse med havbruk dersom det ikke strider mot formålet med vernet.
7. Etablering av fortøyningsfester for fiskeredskaper og båter.
8. Tiltak mot vilt som forårsaker vesentlig skade.
9. Oppgradering/fornyelse av krafledninger som ikke faller inn under § 4 nr. 4 c.

§ 6. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med verneformålet. Det kan utarbeides forvaltningsplan, som kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtselstiltak. Forvaltningsplan skal godkjennes av Miljødirektoratet.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 7. Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften når formålet med vernet krever det, for vitenskapelige undersøkelser, for arbeider av vesentlig samfunnsmessig betydning og i spesielle tilfeller dersom det ikke strider mot formålet med vernet.

§ 8. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

0 Endret ved forskrift 15 mars 2013 nr. 284 (i kraft 1 juli 2013).

§ 9. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2 Samarbeidsavtale om Årøyholmen mellom kommunene Storfjord, Lyngen og Kåfjord. 2020.

Kåfjord kommune
Gáivuona Suohkan
Kalvuonen Komuuni

Lyngen kommune

Storfjord kommune
Omasvuona Suohkan
Omasvuonon Kunta

SAMARBEIDSAVTALE OM ÅRØYHOLMEN

Det er inngått følgende samarbeidsavtale mellom Galvuotna-Kåfjord, Storfjord og Lyngen kommune om drift og vedlikehold av Årøyholmen, gnr/bnr 104/1 i Lyngen kommune.

1. Eiendommen ble overdradd til Lyngen kommune fra Staten v/ Forsvarsdepartementet v/Forsvarsbygg v/Skifte Eiendom 28.12.2005, til en pris av 1.2 mill. hvorav Miljødirektoratet bidro med et tilskudd på kr. 600.000, -.
2. Hver av kommunene betalte Inn kr. 200.000, - og anses som likeverdige parter når det gjelder eierskap og framtidig drift av frilufts formålet for eiendommen. Dette Innen de forutsetninger som Forsvarsdepartementet og Miljødirektoratet satt ved overdragelse av Årøyholmen til Lyngen kommune.
3. Kommunene vedtar å opprette ett oppgavefellesskap jmfør kommuneloven § 19-4 til å ivareta felles eierskap -og driftsansvar for Årøyholmen. Det opprettes et felles styre i samsvar med den samme paragraf.
4. Drift og vedlikehold skal ledes av styret som er sammensatt med en representant fra hver kommune, valgt av de respektive kommunestyre. Styret kan avtale at praktiske oppgaver knyttet til driften kan settes bort til en frivillig organisasjon for en avtalt godtgjørelse.
5. Lyngsalpan landskapsvernområde har forvaltningsansvaret for den delen av Årøyholmen som inngår i verneområdet og Ishavskysten forvalter det statlige sikra friluftslivsområdet.
6. Årøyholmen skal brukes til allment friluftslivsformål.
7. All bruk av Årøyholmen må skje Innen rammen av vedtatte vernebestemmelser. Jfr forskrift om Verneplan for Kystregionen i Troms fylke. Årøya landskapsvernområde med dyrelivsfredning, Lyngen kommune, Troms. Forskriften er gitt med hjemmel i lov med ikrafttredelse 04.06.04.
8. De deltagende kommunene skal ikke gjøre større Innskudd enn det som framgår av avtalens pkt.3 utover det som er nødvendig for drift -og tilrettelegging av fritidsaktiviteter. Dette gjelder evt. Brygga, toalett, grill, informasjonstavler mv.

9. Styret skal fremlegge forslag til økonomiplan og driftsbudsjett som skal godkjennes av de tre kommunene. Deriblant ett årlig innskudd til vedlikehold og drift.
10. Styret kan ikke ta opp lån eller forplikte kommunene på noen måte utover det som årlig framgår av godkjent budsjett. Ingen av kommunene forpliktes utover det som foreligger av vedtak i den enkelte kommune.
11. Styret utarbeider årsmelding som legges fram for de tre kommunene.
12. Endringer av avtalen må fremmes om styret som sørger for at forslaget tas opp i de tre kommunestyrer. Endring kan ikke skje uten konsensus.
13. Dersom noen av de tre kommunene ønsker å trekke seg ut avtalen, skjer dette med minimum ett års varsel. Innskudd eller tidligere års driftsutgifter blir ikke refundert.
14. Avtalen trer i kraft straks den er godkjent og underskrevet av de tre gjeldene kommuner. Avtalen gjelder i 10 år inntil eventuelt en av de tre kommunen ønsker å trekke seg ut av avtalen, jmfør pkt. 13.

Dato: 12.10.2020

Kåfjord kommune

Bernt Lyngstad

Ordfører

Storfjord kommune

Geir Varvik

Ordfører

Lyngen kommune

Dan-Håvard Johnsen

Ordfører

Vedlegg 3 Avtale mellom Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune om ansvar for statlig sikra friluftsområder i Lyngen kommune. 2019.

Avtale mellom Ishavskysten friluftsråd og Lyngen kommune om ansvar for statlig sikra friluftsområder i Lyngen kommune

Fra 2019 tar Ishavskysten friluftsråd over ansvaret for økonomien og oppfølging av planlagte tiltak i de statlig sikra friluftsområdene i Lyngen kommune.

Per juni 2019 gjelder dette to områder; Årøyholmen og Sandvika.

Ishavskysten friluftsråd påtar seg ansvaret for å:

- Skrive og revidere forvaltningsplaner for områdene, og får de godkjent av Fylkesmannen/fylkeskommunen
- Søke midler til planlagte tiltak etter tiltakslista i forvaltningsplanen
- Justere budsjett etter tildelte midler fra Fylkeskommunen
- Se til at budsjettet overholdes
- Engasjere entreprenører og frivillige for å gjennomføre planlagte tiltak innen fristen
- Rapportere gjennomførte tiltak

Alle tiltak skal gjøres i nært samarbeid med kommunen, der kommunen v/ kontaktperson, ordfører og rådmann blir orientert om alle tiltak og avtaler, og skal komme med innspill på forvaltningsplaner.

Lyngen kommune påtar seg ansvaret med å:

- Bli med på felles befaringer og møter for å følge opp nye og planlagte tiltak i friluftsområdene
- Bistå friluftsrådet med å lyse ut anbud på tiltak som går over anbudsgrensen
- Inngå driftsavtale med de som drifter friluftsområdet for å forsikre tilsyn, skjøtsel og vedlikehold av friluftsområdet. Staten gir ikke økonomisk støtte til drift og tilsyn av området. Kommunen bør derfor legge av en på forhånd avtalt sum for drift av området.

Avtalen innebærer at det er friluftsrådet som får inn tildelte midler på sin konto.

Begge parter har rett å si opp avtalen, men for å forsikre forutsigbarhet og kontinuitet må en eventuell oppsigelse av avtalen gjøres før 1. januar for å gjelde kommende år.

Dato og underskrift

24/1/2019

Tine Marie Vallejan Hansen

Ishavskysten friluftsråd

23. januar 2019

Kåre Spillstad

Lyngen kommune

Vedlegg 4 Samarbeidsavtale mellom Lyngen, Storfjord og Kåfjord kommuner og Olderdalen Jeger & Fiskeforening om drift og vedlikehold.

ÅRØYHOLMEN – avtale om vedlikehold, drift og tilsyn, gnr/bnr 104/1 i Lyngen kommune.

Grunneier	Lyngen kommune
Adresse	Strandveien 24, 9060 Lyngseidet
Avtalepart	Olderdalen Jeger & Fiskeforening

Årøya ligger i Lyngen kommune på vestsida av Lyngenfjorden, utenfor Koppangen, ca 15 km fra Lyngseidet. Kommunene Storfjord, Kåfjord og Lyngen kjøpte øya i 2005, i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning (i dag Miljødirektoratet). Det ble opprettet et interkommunalt samarbeid for å bruke Årøyholmen til allment friluftsliv. Årøyholmen utgjøres av både et landskapsvernområde og et statlig sikra friluftsområde.

Driftsavtale med Olderdalen Jeger & Fiskeforening skal bidra til å sikre avfallshåndtering, vedlikehold og tilsyn mm. Lyngen, Kåfjord og Storfjord kommune ønsker å inngå avtale med Olderdalen J&FF som omfatter:

- Tilsyn og enkelt vedlikehold med bygninger, uteanlegg og kaianlegg på Årøyholmen.
- Tømming og vask av utedo.
- Olderdalen J&FF er ansvarlig for å melde fra om tiltak som bør/må gjennomføres.
- Avtaleperioden er for 4 år f.o.m 01.01.2020-31.12.2023 med mulighet for forlengelse.
- Avtalen evalueres ved utgangen hvert år.
- Det gis ett årlig honorar til Olderdalen J&FF på kr. 10.000, -.
- Olderdalen J&FF sender faktura til Lyngen kommune årlig innen 01.11

Kontaktperson for Olderdalen Jeger & Fiskeforening:

Harry Nilsen: harry.n@online.no. Mobilt nummer: 41499856

Lyngseidet, den 15.06.2020

Lyngen kommune v/ ordfører:

Olderdalen Jeger & Fiskeforening:

0 250 500Meter

Arkivsaksnr: 2021/8425-12

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 23.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	12/23	06.06.2023

Høring – revisjon av lokal forskrift for scooterløyper i Lyngen kommune

Forvalters innstilling

Lyngsalpan verneområdestyret viser til tidligere innspill i prosessen. Verneområdestyret har gått gjennom forarbeidene til opprettelsen av snøscooterløypen, og det er ingen tvil om at opprinnelig løype stoppet ved kartreferanse: 705 455. Inntegning av trase på kart har derfor vært riktig i forhold til forskriftene.

Lyngen kommune, som løypeeier, har ansvar for at merking og bruk av snøscooterøypene er i samsvar med vedtatte forskrifter. Kommunen er derfor selv ansvarlig for den ulovlige praksisen med at løypa har vært merket helt opp til Vaggasvatnet.

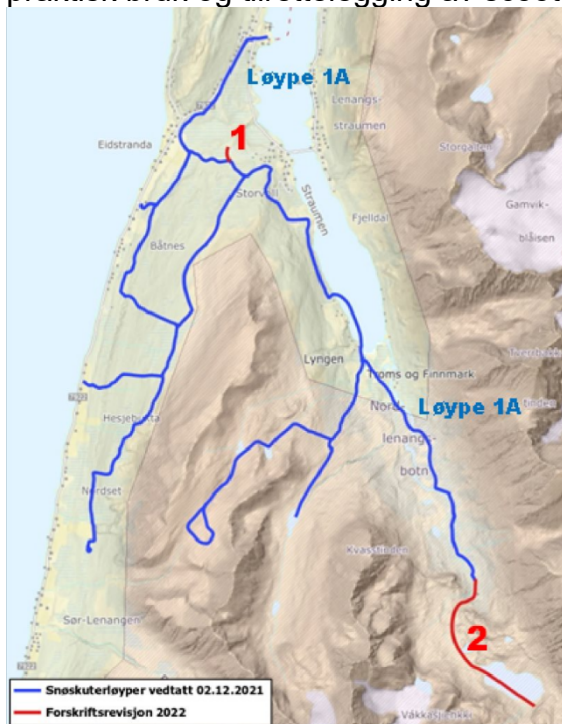
Verneområdestyret gjentar at en forlengelse av snøscooterløypen på 3,3 km ikke vil kunne betegnes som en «mindre endring», og at det derfor ikke vil være hjemmel i motorferdselforskriften til en forlengelse. Den gjeldende praksis med merking og bruk av løype opp til Vaggasvatnet har vært ulovlig, og verneområdestyret mener at det ikke kan tillegges vekt.

Det gjøres også oppmerksom på at ved et eventuelt vedtak om forlengelse av snøscooterløype, også krever en behandling i forhold til verneforskriftene for Lyngsalpan landskapsvernområde/Ilttugáissáid suodjemeahcci. En sak skal alltid behandles av det strengeste lovverket først og i dette tilfellet er motorferdselforskriften strengere enn verneforskriften. Det kan med hjemmel i verneforskriftenes § 3, pkt. 5.3 c gi tillatelse til etablering av nye snøscooterløyper. En eventuell søknad om etablering av ny trase vil vurderes opp mot verneformålet.

Saksopplysninger

Verneområdestyret mottok 26.04.23 invitasjon fra Lyngen kommune om å komme med innspill til revisjon av lokal forskrift for scooterløyper i Lyngen kommune.

Verneområdestyret er tidligere bedt om å komme med innspill i forhold til avklaring, praktisk bruk og tilrettelegging av scooterløype til Vákkášjávri.

Ny trase er tegnet inn som rød trase merket med nr. 2.

Verneområdeforvalter sendte 18.08.22 følgende tilbakemelding til Lyngen kommune:

«Tilbakemelding på revisjon av forskrift om scooterløyper- forespørsel om avklaring, praktisk bruk og tilrettelegging av scooterløype til Vaggas

Viser til brev av 15.08.22 der Lyngen kommune varsler at rådmannen i Lyngen kommune er bedt om å utrede mulighetene for å revidere eksisterende snøscooterløyper vedtatt 02.12.2021. Dette etter at kommunestyret påpekte mangler ved utredningen.

Dette gjelder for følgende traseer:

1. Tilknytningsløype for startpunkt på parkeringsplass ved NordLenangen kirkegård
2. Løype over Vaggasvannet frem til endested sørøst for Vaggasvannet

Det første punktet ligger utenfor landskapsvernområdet og kommenteres derfor ikke mere.

Verneområdeforvalter har valgt å gå tilbake i sakspapirer ved opprettelse av den opprinnelige løypen for å finne fasit på vedtatt stoppested til denne løypetraseen. **Bakgrunnen for opprettelsen av snøscooterløypen opp til Vákkas i Lyngen kommune:** Lyngen kommune var sammen med Kåfjord kommune med i et forsøksprosjekt på opprettelse av snøscooterløyper for å undersøke om opprettelse av snøscooterløyper kan føre til mindre ulovlig kjøring i utmark. Dette var initiert av Fylkesmannen i Troms etter et utspill fra Dyrøy kommune i 1997. Lyngen kommune ble

i brev av 27. august 1997 bedt om å få forslag på et begrenset antall nye løyper, eventuelt justering av eksisterende løypenett. Det skulle være en prøveperiode på to år.

Ressursutvalget i Lyngen kommune vedtok i møte 18/98 å legge en rekke løyper ut til offentlig høring. Forslag til løyper var basert på henvendelser fra kommunen til de ulike bygdelag og grunneierlag. Nord-Lenangen grendelag foreslo da:

«Foreslår utvidelse av eksisterende løype og opprettelse av en ny.

Utvidelse av eksisterende løype med arm inn Nord- Lenangsbotn mot Vaggas, og arm over til Båtnes med mulig forlengelse til Arnenga.

Ny løype: Russelv til Kaldalsvatnet med arm ut bak Russelvfjellet. Grunneier Torstein Hansen er positiv til dette.»

Ressursutvalget vedtok enstemmig at eksisterende forlenges til Vaggasvatnet (i tillegg til en rekke andre løyper som ikke omtales mere i denne sammenhengen).

Forslag til løyper ble etter møtet sendt på høring og det kom inn 16 høringssvar.

Lyngen kommune har i brev av 3. april 1998 sendt brev til Fylkesmannen i Troms med forslag til nye scooterløyper i Lyngen kommune – 2-årig forsøksprosjekt. Vedlagt brevet er møtebok fra Ressursutvalget i Lyngen kommune. Det fremgår av møteboka at Fylkesmannens miljøvernavdeling har gitt følgende uttalelse:

«Fylkesmannen vil legge avgjørende vekt på muligheten for å oppleve stillhet i den indre delen av fjellområdet på Lyngenhavøya. Av dette følger at Fylkesmannen ikke er innstilt på å godkjenne scooterløyper som går tvers gjennom eller inn til sentrale deler av fjellområdet».

Videre heter det: *«De deler av foreslåtte løyper som ligger under tregrensa har større betydning for vilt som elg og rype enn fjellområdene. Disse arealene kan også være viktige for nærfriluftsliv, da de er områder som kan nås av barn og unge. Fylkesmannen vil legge vekt på at det skal være noen scooterfrie nærområder for friluftsliv i de ulike delene av kommunen».*

Det opplyses også i saksopplysningene at *«Nord-Lenangen grendelag har foretatt foreløpig befarings av aktuelle traseer sammen med grunneiere i området. Etter denne befaringsen har en kommet til at løypa ikke bør føres opp til Vaggasvatn, men at den bør slutte innerst i dalen. Grendelaget jobber forøvrig med å etablere en felleshytte i dette området, og en slik hytte vil kunne bli et naturlig endepunkt for løypa.»*

Adm. Sjefens innstilling til vedtak:

«Ressursutvalget viser til motorferdsellovens § 5 siste ledd samt gjeldende arbeids- og delegasjonsreglement for Lyngen kommune og foreslår overfor Fylkesmannen at eksisterende snøscooterløype i Nord-Lenangen forlenges til klubbhuset på Båtnes og til dalbotn i Nordlenangsbotn (kartref. 705 455).»

RESSURSUTVALGETS BEHANDLING:

«Forslag fra Karl Arvid Brose: **Som innstillingen med følgende endringer:**

1. Eksisterende løype på Svensby forlenges fra Jægervatnet til Storvatnet
2. Det opprettes en kort løype i Indre Lyngen

VEDTAK:

1. Enst. vedtatt
 2. Vedtatt med 3 mot 3 stemmer. Leders dobbeltstemme avgjorde.
- 2b) Forslag fra Rolf Magne Hansen: Det opprettes en løype LyngseidetLangvatnet
2c) Forslag fra Karl Arvid Brose: Det opprettes en løype Lyngseidet- øverst i Fastdalen.

VEDTAK:

Karl Arvid Broses forslag vedtatt mot 3 stemmer for Rolf Magne Hansens forslag.

Leders dobbeltstemme avgjørende.»

Dette brevet viser at Lyngen kommune i sitt forslag til løype, forslår løyfeslutt i dalbotn med kartreferanse 705 455. Dersom en leter opp denne kartreferansen på kartet så samsvarer det med der dagens stoppested er tegnet inn.

På bakgrunn av denne saksgangen har Fylkesmannen i Troms i brev av 23.12.98 vedtatt prøveprosjekt «Nye scooterløyper – mindre ulovlig kjøring» med følgende forskrifter (utdrag som gjelder kun omtalte trasè):

Nord-Lenangen – Vákkas

Løypa starter fra Rautindløypa ved Vassdalselva i Nordlenangsbotn, følger vest for Botnelva til Nedrevatnet, Øvrevatnet og til endepunkt øst for høyde 293 i botn av dalen.

Etter at prøveperioden var over, ble forskrift om snøscooterløyper fastsatt av Fylkesmannen i Troms 20.12.01 der traseen Nordlenangen- Vákkas videreføres som i prøveperioden.

Etter denne gjennomgangen av prosessen med opprettelse av snøscooterløypene, og vedtak i denne forbindelse, er verneområdeforvalter ikke i tvil om at snøscooterløypa har vært riktig inntegnet i samsvar med fastsatt forskrift. Det vises også til at Nordlenangen grendelag etter befarings med grunneiere konkluderte med at løypa ikke skulle gå opp til Vaggasvatnet. Det har derfor vært en ulovlig praksis med merking av snøscooterløype opp til Vaggasvatnet gjennom flere år.

Motorferdselforskriften §4a gir forbud mot etablering av snøskuterløyper i verneområder. Merknadene til motorferdselforskriften §4a gir likevel rom for videreføring av eksisterende løyper innenfor verneområdet. Det vises i brev fra Lyngen kommune at Statsforvalteren har uttalt at det i utgangspunktet ikke er adgang til å justere disse traseene, men Miljødirektoratet har i e-post 9. desember 2020 tolket at mindre endringer som ikke anses å være i strid med verneforskriften allikevel ikke er i strid med forbudet i motorferdselforskriftens, § 4a, fjerde ledd, mot nye løyper i verneområder forutsatt at dette er avklart med vernemyndigheten. Avklaringen fra Miljødirektoratet har kommet ifm. en tilsvarende sak i Ráísduottarháldi landskapsvernområde.

I dette tilfellet vil et endested på kote 293 moh. Sørøst for Vaggasvatnet ikke kunne karakteriseres som «mindre endringer» Dette vil medføre en forlengelse på snøscootertraseen på over 3 km.

Verneområdeforvalter konkluderer derfor med at det ikke vil være hjemmel til å endre endested på denne løypa. Saken tas derfor ikke opp til behandling i h.ht. verneforskriften for Lyngsalpan landskapsvernområde da alle saker skal alltid behandles av det strengeste lovverket først. I dette tilfellet er Motorferdselloven strengere enn verneforskriften og det er ikke verneområdestyret for forvalter dette lovverket.

Jeg regner med at Lyngen kommune har tilgang på alle dokumenter jeg viser til i dette brevet. Dersom dere mangler noe i deres arkiv, kan jeg sende dere dette slik at dere for ettertiden har dette tilgjengelig dersom det skulle bli behov for det.»

Vurdering

Lyngen kommune har valgt å legge forslag til løype ut til offentlig ettersyn. Trase som berører landskapsvernområdet, er rød trase merket nr. 2. Verneområdeforvalter kan ikke se at det er kommet noen nye momenter etter forrige tilbakemelding. Med dagens regler i motorferdsloven § 4a, kan ikke nye løyper etableres i vernede områder.

Det er i e-post fra Miljødirektoratet av 9. desember 2020 tolket at mindre endringer som ikke anses å være i strid med verneforskriften. En forlengelse av løypetrase på over 3 km kan ikke anses som mindre endringer.

Ved gjennomgang av forarbeidene til vedtatt løype, er det ingen tvil om at løypa har vedtak om løypestopp der den blåe traseen stopper. Dersom løype har blitt merket og praktisert brukt til over Vaggasvatnet, har dette vært en ulovlig praksis. Verneområdeforvalter kan ikke se at en ulovlig praksis med merking og bruk av scooterløype lenger enn vedtatt trase, skal kunne vektlegges i denne saken.

Lyngen kommune, som løypeeier, har ansvar for at merking og bruk av snøscooterløypene har vært i samsvar med vedtatte forskrifter. Kommunen er derfor selv ansvarlig for at løypa har vært merket helt opp til Vaggasvatnet til tross for at løypeslutt skulle være ved kartreferanse: 705 455.

Konklusjon:

Verneområdestyret bør gi et høringsinnspill som går imot forlengelse av traseen begrunnet i at verneområdestyret mener at det ikke er hjemmel i motorferdsloven å vedta denne forlengelsen av snøscooterløypa, og at den gjeldende praksis med merking og bruk av løype opp til Vaggasvatnet har vært ulovlig, og ikke kan tillegges vekt.

Arkivsaksnr: 2021/8299-2

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 25.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	13/23	06.06.2023

Vedlegg:

- 1 Brev til tromsbenken_styremøte juni 2023

Forvalters innstilling

Saken legges frem uten innstilling til vedtak

Saksopplysninger

Verneområdestyret diskuterte på samlingen i Finland og Sverige dette med etablering av et besøkssenter for Lyngsalpan. Forvalter laget vedlagte forslag til henvendelse til «Tromsbenken». Styreleder og Ordfører i Lyngen, Dan Håvard Johnsen, var også innom kontoret der dette ble diskutert litt nærmere.

Miljødirektoratet har også utarbeidet retningslinjer for autorisasjon og reautorisasjon av besøkssentre. Retningslinjene kan du lese om [her](#)

Forvalter har utarbeidet forslag til brev for henvendelse til politikerne fra Troms som sitter i regjering, vedlegg.

Styreleder vil på møte oppdatere styret på dette.

Vurdering

Verneområde-/nasjonalparksenter Lyngsalpan landskapsvernområde

Lyngsalpan landskapsvernområde, eller Ittugáissáid suodjemeahcci som er det nordsamiske navnet, ligger på Lyngenhalvøya og strekker seg over et område på hele 961,2 km². Landskapsvernområdet strekker seg over de 4 kommunene Lyngen, Tromsø, Storfjord og Balsfjord.

	Startpunkt		Båtforbindelse
	Parkering		Utkikkpunkt
	Informasjon		Turisthytte ubetjent
	Tilgjengelig tursti		Sommerstier
	Tursti fottur		Snescooterløype

Området ble vernet i 2004 med det formålet å

- ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet
- ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.
- ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Det meste av landskapsvernområdet ligger over skoggrensen og har stor naturfaglig verdi som glasiologisk og kvartærgeologisk referanseområde. Det finnes om lag 140 isbreer i landskapsvernområdet, og det samlede arealet av disse er på nærmere 100 km². I de mest alpine områdene er ikke plante- og dyrelivet særlig spektakulært, men i dalene og skogsområdene er det et rikt og variert fugleliv, og har blant annet en svært variert rovfuglbestand.

Området var opprinnelig foreslått som nasjonalpark, men ble på grunn av privat grunn vernet som landskapsvernområde. Det er imidlertid vedtatt oppstart av prosess for å se på mulighet for oppgradering til nasjonalpark. Dette arbeidet skal muligens starte opp i 2023.

Lyngsalpan er noe av det mest spektakulære av natur du kan oppleve i Norge, og har mye besøk fra både inn- og utland. Lyngsalpan er kåret til Norges beste destinasjon for toppturer om vinteren. Dette på grunn av fjellområdets unike kombinasjon med bratte fjell i kystnær natur. Det er gode snøforhold hele vinteren og langt utover våren. Området har også mye besøk på sommeren, både av fjellklatrere som ønsker å bestige de bratte fjelltoppene og vandrere som ønsker å beskue fjellene, og den fine naturen, fra bakkenivå. Blåisvatnet er områdets mest besøkte attraksjon på barmark, og besøket øker fra år til år. Antall besøkende til andre deler av landskapsvernområdet er også økende.

Verneområdestyret har i samarbeid med kommunene lagt til rette med parkering, toaletter og informasjon på ulike lokasjoner rundt verneområdet. I tillegg til at området har mye besøk, er det også viktig beiteområde både for landbruksnæringen og reindrift.

Verneområdestyret ser at det er et behov for et autorisert besøkssenter for landskapsvernområdet, eller eventuelt Lyngsalpan nasjonalpark dersom vernet blir oppgradert. Et besøkssenter er for alle som ønsker informasjon om naturen eller kulturarven og søker aktiviteter basert på dette. Besøkssenteret skal spre kunnskap og skape oppmerksomhet på at området er vernet. Senteret skal også bidra til lokal, bærekraftig verdiskapning ved å inspirere folk til å ville lære mer om verneområdet gjennom å tilrettelegge informasjon og gi dem gode opplevelser. Et besøkssenter skal:

- arbeide for å sikre lokal forankring
- ha en viktig funksjon i lokalsamfunnet
- øke kunnskapen om området
- øke den besøkende sin forståelse for natur og naturmangfold, klima og klimaendringer (som for øvrig er svært synlig på isbreene)
- øke den besøkende sin forståelse for kulturmiljø
- veilede den besøkende om hva man kan se, oppleve og gjøre i, og rundt, besøkssenteret og inspirere til friluftsliv
- motivere til å bruke området som ikke forringer kvaliteten

- bidra til å unngå konflikter mellom gjester i området og stedbunden næring som landbruk og reindrift
- Stimulere interesse for natur, naturvern og naturstudier og kulturmiljø, kulturmiljøforvaltning og kulturmiljøstudier og bidra til kompetanse til undervisning og skole.
- gi kunnskap om hvordan menneskene har brukt og påvirket naturen
- være en attraksjon for bærekraftig reiseliv
- spre kunnskap om regionens natur- og kulturkvaliteter og besøksmål som spiller på de samme bærekraftverdiene.

Lyngsalpan Landskapsvernområde er stort, og det er bosetting rundt nesten hele verneområdet. Dette gjør at det er mange startsteder til området, og det er et behov for et sted å samle all informasjon om verneområdet. Senteret bør ha en utstilling med informasjon om verneområdet og ha ansatte som kan veilede besøkende i fine plasser å besøke og hvilke regler og normer som gjelder i området. Det er også viktig med informasjon som leder besøkende til områder som tåler et stort antall besøkende, og samtidig bevarer sårbare områder. Like viktig er det med informasjon om at fjellene kan være farlig, og at man alltid skal være forberedt før man går på tur i området.

Besøkssentret kan gjerne samlokaliseres med eventuelle andre senter, som f.eks. skredsenter, museum, turistinformasjon og kontorlokaler til verneområdeforvaltere og Statens naturoppsyn.

Verneområdestyret ønsker å sette i gang et forprosjekt for å se på muligheter og samarbeidspartnere til en slik etablering i tilknytning til verneområdet, og ønsker derfor å møte «Tromsbenken» å løfte frem disse ideene til politikerne på nasjonalt nivå.

Arkivsaksnr: 2022/9726-12

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 25.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	14/23	06.06.2023

Tiltak Lyngsalpan verneområdestyre 2023 - halvårsrapportering

Forvalters innstilling

Halvårsrapportering av tiltak 2023 tas til orientering.

Saksopplysninger

Styret fikk tildelt kr 500.000,- i tiltaksmidler i 2023. Styret gjorde følgende prioritering på bruk av midler:

- Parkering Goverdalen, Tromsø
- Bru over Fastdalselva, Lyngen
- Toalett Steindalen, Storfjord
- Huset på Sommersete, Årøya i Lyngen
- Diverse

Forvalterne er godt i gang med de ulike vedtatte prosjektene, i tillegg gjøres en del tiltak under diverseposten.

Parkering i Goverdalen: Dette er et samarbeidsprosjekt med Ishavskysten friluftsråd, Tromsø kommune og Lakselvbukt utvilingslag. Grunneier har stilt areal til disposisjon uten at det kreves noen kompensasjon for dette. Forvalter har søkt om utvidet bruk av eksisterende avkjørsel og fått dette godkjent, har også klarert med reinbeitedistriktet at dette er et tiltak som de tenker er greit. Friluftsrådet har sendt inn søknad om dispensasjon fra arealplanen til Tromsø kommune. Det ble oppdaget at dette er gammel sjøbunn så det må foretas en grunnundersøkelse dersom det skal være aktuelt å etablere en parkeringsplass der. Det er tatt kontakt med et firma som skal foreta kartleggingen. Det er planlagt en ny befaring med utviklingslaget for å detaljplanlegge parkeringsplassen. Det er usikkert hvor lang tid alt dette vil ta. Vi håper imidlertid at alt faller på plass i løpet av høsten. Neste år må vi be om penger til oppsetting av toalett og informasjon på området. I tilfelle alle kartlegginger og tillatelser tar tid, kan vi ved årets slutt overføre pengene til friluftsrådet. Styret kan ikke sitte med midler til neste år. Målet er imidlertid å få ferdig parkeringsplassen i 2023.05.25

Bru over Fastdalselva: Forvalter har bestilt bru i aluminium frå NOFI i Tromsø. Brua ble 30.000 dyrere enn først antatt, men dette skyldes at forvalter valgte å kjøpe en forsterka utgave i stedet for original. Den originale var godkjent for 1 tonn totalbelastning og 500 kg punktbelastning. Forvalter syntes dette var litt lite, og bestilte derfor en forsterket utgave med kraftigere materialer. Når en først setter opp ny bru må man kjøpe ordentlig slik at den ikke bukkes under den første snøvinteren. Dette gjorde derfor et innhogg i «diversepoten». Den nye brua er også en del lengre enn den som står der pr. i dag. Dette for å få den høyere opp fra elva for å unngå vann- og isgang. Brua levers på parkeringsplassen i Fastdalen. Helikopter bestilles for frakt opp til elva. Skinnelv/Koppangen bygdela har tatt på seg oppdrag å montere brua, og vil senere stå som eiere av brua der oppe. Grunneierne på begge sider av elva er positiv til tiltaket. Oppsett av bru er planlagt i løpet av juni. Det er tenkt at helikoptret kan frakte vekk de gamle brumaterialene.

Toalett Steindalen: Forvalter har kjøpt ny toalettløsning til utedoet ved Steindalshytta. Det ble kjøpt inn toalettløsningen som heter populett. Det ble også bestilt en ekstra tank til kompostering. Dette er fraktet opp til Steindalshytta av SNO i vinter. Montering utføres av hytteeierne.

Sommersete på Arøya: Dette er et samarbeid med Lyngen kommune, Sametinget, Nord Troms museum og Ishavskysten friluftsråd. Det er søkt om midler til restaurering av huset til Sametinget. Det ble bevilget midler til å utarbeide en detaljert istandsetningsplan. Bevilgede midler skulle være nok til å leie inn en prosjektmedarbeider med slik kompetanse. Det som er sikkert, er at man uansett må begynne med tak og vinduer. Eksisterende tak er takplater som inneholder asbest. I og med at dette er i offentlig eie og regi, er det krav om å benytte godkjent firma for fjerning av disse. Dette er dyrt. De pengene styret har bevilget vil nok gå med til dette. Håpet er at dette kan gjennomføres innen før vinter og snø kommer tilbake. I tilfelle det trekker ut i tid, kan midlene overføres til prosjekt i kommunen og øremerkes huset.

Diverse: Under diverse er det ganske mye som skjer.

Litt av diversepoten må gå til bergbolter, søylesko og masse til festing av brua i Fastdalen.

Vi hadde kr 7.000 igjen av tiltaksmidlene ved årets slutt i 2022. Disse pengene ble brukt til å kjøpe inn litt mer flis til stien i Botn. Vi har en del av stien som trenger påfyll. Dette ble nok til 82 sekker med flis. Oddrun og Stine kjørte hver sin bil med henger til Dividalen og hentet flis og fraktet dette til parkering i Botn. Det er fraktet ut til området ved stien av SNO. Det er ca 1 dags arbeid å fylle dette ut på stien.

Høsten 2022 kom også fugletitteskjulet opp i Sørleangsbotn naturreservat. Dette er midler vi fikk overført fra Lyngen kommune som de hadde fått i tiltaksmidler noen år tidligere. Verneområdestyret tok ansvar for å få satt opp dette. Nå i vår har forvalterne vært og beisa bygget. Det er brukt midler av diverseposten til innkjøp av beis og koster. Det er også kjøpt inn wire for å feste bygget godt slik at det ikke blåser av gårde i vinterstormene. I vinter var bygget midlertidig festet med festestropper.

For et par år siden kjøpte verneområdestyret en portal som skulle settes opp ved vernegrensen i Lyngsdalen. I 2022 var det ikke mulig å komme seg opp til dette stedet med snøscooter pga. et stort ras på veien dit. Senvinteren 2023 ble portalen fraktet opp av SNO. Forvalterne var med på ski. Portalen må løftes og festes i løpet av barmarksesesongen.

Portalen lastes på scootersleda

Verneområdestyret har vedtatt et bevaringsmål om å redusere bålplasser og forsøpling oppe ved Blåisvatnet. Forvalterne har vært på tanken om å kjøpe inn «menneskebæsjposer» og henstille folk til å bruke dette. Det finnes såkalte waggbags som er spesiallaget for menneskelig avføring. Dette er noe de også tenker å ta i bruk i

Lofoten. Disse er imidlertid ganske dyre i innkjøp. De kan derfor ikke bare puttes i en dispenser. Kanskje kan man bruke guidene med sommerjobb på parkeringen til å dele ut til de som har med seg utstyr til overnatting. Vi har også ønsket å sjekke forholdene i vannet og elvene der oppe. Vi har derfor bestilt 3x 2 vannprøver fra Toslab i Tromsø. Vi tenker å ta vannprøver fra elva ovenfor vannet, fra vannet og fra elva nedenfor vannet. Første prøve tas tidlig når isen har gått og neste prøve tas sent på sesongen. Vi er spent på om man finner E-coli bakterier i vannet. Vi har bestilt vannprøver som klarer å skille ut om eventuelle E-coli bakterier kommer fra beitedyr eller mennesker. Vi tenker at dette er verdifull informasjon i og med at det er så populært å bade i vannet. Forvalterne vil selv hente vannprøvene, og kjøre dem til Tromsø. Det kan være at innkjøp av wag bags utsettes til neste år for da har vi resultatene fra vannprøvene som et eventuelt grunnlag for å be folk benytte posene.

Vurdering

Konklusjon: Forvalterne er i god rute med tiltakene for 2023, og tildelte midler vil brukes i sin helhet.

Arkivsaksnr: 2022/9726-11

Saksbehandler: Oddrun Merete
Skjemstad

Dato: 25.05.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Lyngsalpan verneområdestyre	15/23	06.06.2023

Eventuelt styremøte 6. juni 2023

Forvalters innstilling

Saksopplysninger

Vurdering

L2 Film
Cécile Degurse

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/1686 - 432.2

DATO: 24.02.2023

Granted permission to use a drone for filming, Lyngen Alps protected area/ Innvilget dispensasjon til bruk av drone for filming Lyngsalpan landskapsvernområde - L2 Films

Refers to an application for a dispensation to fly a drone in the Lyngsalpan landscape protected area March 5th – 10th 2023. The conservation area manager has due to the delegated authority, given in case 7/16, made the following

Vedtak/_desicion

Pursuant to section 48 of the Biodiversity Act, the application has been granted for using a drone for filming in the following area in the Lyngen Alps Protected area:

- Lyngstuva
- Aspevatnet

(The other areas that were applied for, are outside the protected area and you don't need permitting to use the drone in those areas – can use the drone for filming there as well)

Application is granted with the following limited alternate terms:

- The permitting applies to L2 Film and the team in the period March 5th – March 10th 2023.
- When using the drone, pay attention to any other users of the area so that they are being disturbed as little as possible.
- If birds of prey are observed in the air during the flight, the drone must be taken down immediately.
- The permitting must be included when using the drone, and it must be shown to the supervisor from Norwegian nature surveillance if this is required.
- The applicant must follow the rules on drone flying provided in the "Regulations relating to aircraft that do not have a pilot on board, etc."

The permitting to use a drone in this case does not contradict the purpose of the protection and will not significantly affect the values of protection. The knowledge base is sufficient for an exemption to be granted. The precautionary principle will therefore not be applicable.

Right to appeal

This decision can be appealed within three weeks to the Norwegian Environment Agency. Any complaint must be sent to the Lyngsalpan Protected Area Board. The appeal must contain information about which decision is appealed, the reason for the appeal, what changes are requested and any other information that may be of significance for the assessment of the appeal.

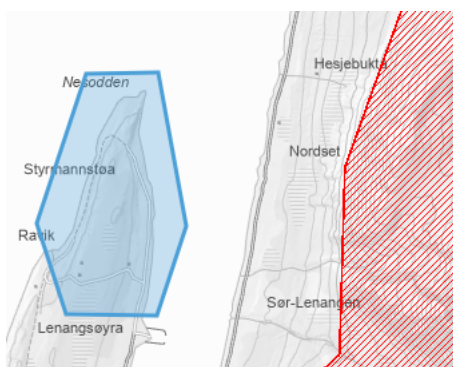
Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

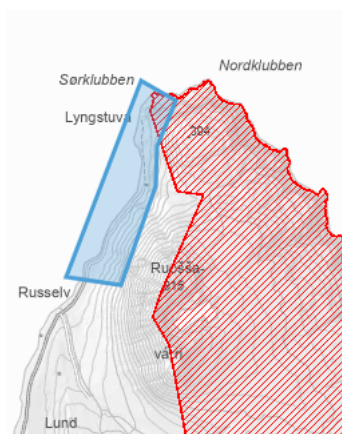
Bakgrunn

Lyngsalpan verneområdestyre har mottatt en søknad om dispensasjon til å kunne bruke drone til filming på flere områder i og ved Lyngsalpan landskapsvernområde. Det søkes om å få bruke dronen på følgende områder i perioden 5. -10. mars 2023:

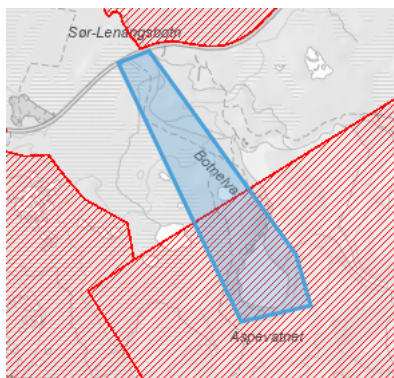
- Lenangsøyra
- Lyngstuva
- Elvejordvatnet
- Aspevatnet

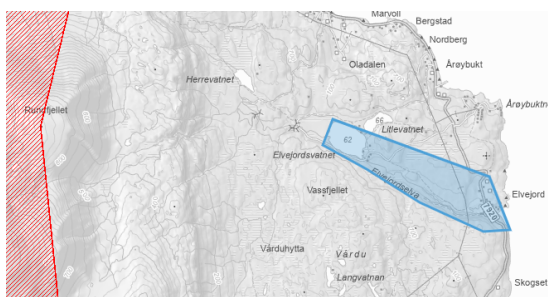
Lenangsøyra

Lyngstuva

Aspevatnet

Elvejordvatnet

Bakgrunnen for søknaden er at det skal lages en dokumentar om Norge som skal vises på fransk tv – French channel France 3.

Kun to av de omsøkte lokalitetene ligger inne i Lyngsalpan landskapsvernområde, og de ligger begge helt i utkanten av verneområdet, se kart ovenfor.

Verneregler:

Lyngsalpan landskapsvernområde ble vernet med det formål og ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forskriftenes § 3, pkt.6. Forurensning 6.1 Forurensning og forsøpling er forbudt, herunder all bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet. 6.2 Unødvendig støy er forbudt. Eksempel på dette er motor på modellfly og modellbåter. Listen er ikke uttømmende.

Det finnes ingen dispensasjonshjemmel til bruk av drone i landskapsvernområdet, men en dispensasjon kan vurderes i h.ht. Naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis selv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Den omsøkte bruken av drone kommer ikke inn under sikkerhetsmessige hensyn eller vesentlige samfunnsinteresser. Med vesentlig samfunnsinteresse menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Søknaden må derfor vurderes opp mot om tiltaket strider mot verneformålet og om det påvirker verneverdiene nevneverdig.

I tillegg skal alle søknader som berører natur også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12, jfr. samme lovs § 7.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt føringer på hvordan søknader om bruk av drone skal behandles:

«Bruk av droner omfattes ikke av lov om motorferdsel og kommer heller ikke under forbudet om lavtflyging i landskapsvernområdet, men i henhold til verneforskriftene skal unødvendig støy unngås. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er ikke tillat. Drone er i denne sammenhengen å anse som et motordrevet modellfly og det er i utgangspunktet forbudt å bruke dette i landskapsvernområdet. Eventuell tillatelse til bruk av droner må vurderes etter

naturmangfoldlovens § 48. Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en nåret stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk. Bruk av drone med stor nytteverdi kan være bruk i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og –øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastningen for fugle- og dyrelivet. I perioder av året vil det være vanskeligere å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk.»

Vurdering

Bruk av drone er blitt svært populært og dispensasjonene må avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så utfra hensyn til støy, er tiltaket lite problematisk. Dersom en unngår sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og holder god avstand til vilt som oppholder seg i området, vil bruk av drone trolig ikke ha særlig innvirkning på biologiske verneverdier. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare områder ovenfor nye brukere kunne gi negativ effekt ved at sårbare arter blir utsatt for forstyrrelser i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom stadig større deler av året. Den omsøkte bruken av drone skal foregå helt i utkanten av landskapsvernområdet, og i områder der det i besøksstrategien er sagt at områdene tåler mye besøk.

En drone er et fremmedelement som vil kunne forstyrre fugl og vilt, noe som vil kunne være svært uheldig i hekke- og ynglesesongen. Dersom man unngår å fly nært sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og tar ned dronen dersom det dukker opp rovfugl etter andre sårbare viltarter, vil bruk av drone ha relativt liten direkte påvirkning på de biologiske verneverdiene. En drone kan være et fremmedelement som stresser viltet unødige. Det er derfor viktig å være observant og ta ned dronen umiddelbart dersom man observerer dyr eller fugler som kan stresses av dronen. Det er ikke registrert hekkende rovfugl innenfor radiusen på 1000 meter fra det omsøkte området.

I forhold til siste ledd i formålsparagrafen: «Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.» har man fått tilbakemeldinger fra flere som føler at dronofilming av andre medfører reduksjon av følelsen å være i et uberørt område, noe som er forventet når man er i et verneområde. Det er derfor svært viktig å vise respekt for andre som ferdes i fjellet, og unngå fly nært eller filme privatpersoner som ikke er forespurt på forhånd. Det kan være en del folk på tur i områdene selv om det er midtvinters. Det er derfor viktig å gjøre seg til kjenne og snakke med de man treffer og fortelle av det er gitt dispensasjon til bruk av dronen og at mennesker som ikke ønsker å bli filmet, slipper det. Flygingen vil ikke virke inn på landskapets karakter.

Det var ikke vanlig at droner var «allmannseie» da vernet av Lyngsalpan ble vedtatt i 2004. Verneforskriftene er derfor ikke spesifisert med tanke på akkurat det. Modellfly og lignende er omtalt i verneforskriften. En drone bråker mindre enn et modellfly, og kan i mange tilfeller være et godt hjelpemiddel. Verneområdestyret har derfor i forvaltningsplanen lagt opp til at man kan benytte § 48 til å vurdere dispensasjon til bruk av drone til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk.

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til at søknaden kan behandles (NML § 8) og førevar-prinsippet (NML §9) kommer derfor ikke til anvendelse. § 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder Det er viktig å avgrense bruk av droner for filming i landskapsvernområdet til tiltak som kan være av allmenn interesse. Det kan ikke dispenseres til rent private tiltak som skaper uheldig presedens i og med at man kan vente mange lignende søknader til samme formål. Det kan være en fare for at man får flere søknader fra filmprodusenter, men hver enkelt sak skal vurderes og en dispensasjon i dette tilfellet skaper ikke en automatikk i dispensasjon i eventuelt senere søknader. Tiltaket medfører ikke miljøforringelse og nml. §11 blir derfor ikke vurdert som relevant. §12 gir føringer om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Bruk av drone er mye mindre miljøbelastende enn andre motoriserte hjelpemiddel. Dette anses ikke særlig relevant i denne sammenhengen.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges med gitte begrensinger.

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Schirmer film

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/2128 - 432.2

DATO: 24.02.2023

Innvilget dispensasjon til bruk av drone til filming, 3 dager i februar - Lyngsalpan landskapsvernområde

Viser til søknad om dispensasjon til bruk av drone til filming i Lyngsalpan landskapsvernområde, mottatt 21.02.23. Verneområdeforvalter har med hjemmel i gitte delegeringer, sak 7/16, behandlet saken og fattet følgende

Vedtak

Det gis i medhold av naturmangfoldlovens § 48, jfr. Samme lovs § 77, dispensasjon til bruk av drone til filming. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for Nikolai Schirmer, Schirmer film, 3 dager i perioden 24. februar til 28. februar 2023. Dato må føres inn med penn i skjema under, og dispensasjonen skal bringes med for at den skal være gyldig. Skal kunne vises til oppsynet dersom det kreves.

Dag 1	
Dag 2	
Dag 3	

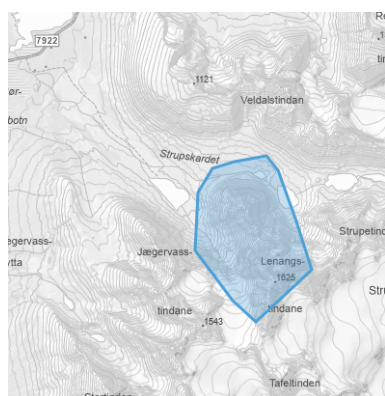
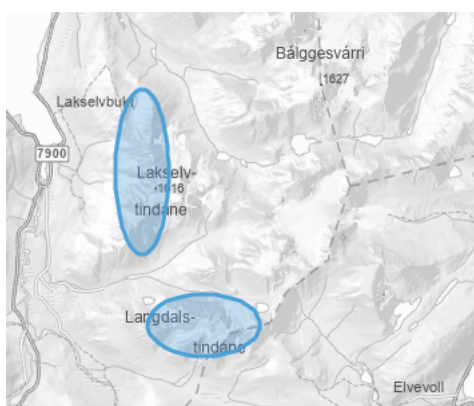
- Dispensasjonen gjelder i disse fjellområdene:
 - Lenangstindene
 - Laksevdalstindene
 - Guhkkesgaisi
- Under bruk av dronen skal det tas hensyn til eventuelt andre brukere av området slik at de ikke blir forstyrret.
- Dersom det observeres rovfugl i lufta under flyging, skal dronen straks settes på bakken. Det må også tas hensyn til eventuelt annet vilt.

Tiltaket er ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at det skal kunne gis en dispensasjon. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Bakgrunn

Lyngsalpan verneområdestyre har mottatt en søknad om dispensasjon til å kunne benytte drone til filming 3 dager i slutten av februar. Søknaden ble mottatt på e-post 21/2, og ønsket periode for bruk av dronen er fra 22/2 til ut februar. Bakgrunnen for søknaden er at det skal lages en ny skifilm med et fransk produksjonsselskap. Konseptet for filmen er fossil-fri turisme, og vise frem at man kan ha det gøy i naturen for egen maskin. De tidligere filmene de har laget om bærekraftig bruk av naturen som arena blir sett av 4-5 millioner mennesker årlig. Områder de ønsker å benytte dronen til filming er:

- Lakselvtindane
- Lenangstindane
- Guhkkesgaisi

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde ble vernet med det formål og ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forskriftens § 3, pkt.6. Forurensing 6.1 Forurensning og forsøpling er forbudt, herunder all bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet. 6.2 Unødvendig støy er forbudt. Eksempel på dette er motor på modellfly og modellbåter. Listen er ikke uttømmende.

Det finnes ingen dispensasjonshjemmel til bruk av drone i landskapsvernområdet, men en dispensasjon kan vurderes i h.ht. Naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis selv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Den omsøkte bruken av drone kommer ikke inn under sikkerhetsmessige hensyn eller vesentlige samfunnsinteresser. Med vesentlig samfunnsinteresse menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Søknaden må derfor vurderes opp mot om tiltaket strider mot verneformålet og om det påvirker verneverdiene nevneverdig.

I tillegg skal alle søknader som berører natur også vurderes etter de miljøretslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12, jfr. samme lovs § 7.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt føringer på hvordan søknader om bruk av drone skal behandles:

«Bruk av droner omfattes ikke av lov om motorferdsel og kommer heller ikke under forbudet om lavtflyging i landskapsvernområdet, men i henhold til verneforskriftene skal unødvendig støy unngås. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er ikke tillat. Drone er i denne sammenhengen å anse som et motordrevet modellfly og det er i utgangspunktet forbudt å bruke dette i landskapsvernområdet. Eventuell tillatelse til bruk av droner må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk. Bruk av drone med stor nytteverdi kan være bruk i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og –øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastningen for fugle- og dyrelivet i perioder av året vil det være vanskeligere å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk.»

Vurdering

Bruk av drone er blitt svært populært og dispensasjonene må avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så utfra hensyn til støy, er tiltaket lite problematisk. Dersom en unngår sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og holder god avstand til vilt som oppholder seg i området, vil bruk av drone trolig ikke ha særlig innvirkning på biologiske verneverdier. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare områder ovenfor nye brukere kunne gi negativ effekt ved at sårbare arter blir utsatt for forstyrrelser i form av økt ferdsel og aktivitet gjennom stadig større deler av året

En drone er et fremmedelement som vil kunne forstyrre fugl og vilt, noe som vil kunne være svært uheldig i hekke- og ynglesesongen. Dersom man unngår å fly nært sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og tar ned dronen dersom det dukker opp rovfugl etter andre sårbare viltarter, vil bruk av drone ha relativt liten direkte påvirkning på de biologiske verneverdiene. Den omsøkte flygingen skal foregå utenfor hekketiden til rovfuglene, men samtidig gjelder søknaden i en periode der levekårene til fugler og dyr kan være utfordrende. Det er ikke registrert sensitive arter på de omsøkte toppene, men det kan likevel være fugler som hekker der som ikke er kartlagt. Flygingen skal imidlertid gjennomføres i februar og hekking er ikke tatt til enda. Kongeørn kan imidlertid ha begynt å forberede hekking og anbefalt minimumsavstand med drone

til hekkende kongeørn er 1000 meter (Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl, Multiconsult 2018) En drone kan være et fremmedelement som stresser viltet unødige. Det er derfor viktig å være observant og ta ned dronen umiddelbart dersom man observerer dyr eller fugler som kan stresses av dronen.

I forhold til siste ledd i formålsparagrafen: «*Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*» har man fått tilbakemeldinger fra flere som føler at dronofilm av andre medfører reduksjon av følelsen å være i et uberørt område, noe som er forventet når man er i et verneområde. Det er derfor svært viktig å vise respekt for andre som ferdes i fjellet, og unngå fly nært eller filme privatpersoner som ikke er forespurt på forhånd. Det kan være en del folk på tur i områdene selv om det er midtvinters.. Det er derfor viktig å gjøre seg til kjenne og snakke med de man treffer og fortelle av det er gitt dispensasjon til bruk av dronen og at mennesker som ikke ønsker å bli filmet, slipper det. Flygingen vil ikke virke inn på landskapets karakter.

Det var ikke vanlig at droner var «allemannseie» da vernet av Lyngsalpan ble vedtatt i 2004. Verneforskriftene er derfor ikke spesifisert med tanke på akkurat det. Modellfly og lignende er omtalt i verneforskriften. En drone bråker mindre enn et modellfly, og kan i mange tilfeller være et godt hjelpemiddel: Verneområdestyret har derfor i forvaltningsplanen lagt opp til at man kan benytte § 48 til å vurdere dispensasjon til bruk av drone til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk.

I dette tilfellet er det bruk av drone i en kort periode i 3 dager. Søker har opplyst i søknaden at de ønsker å unngå å forstyrre både dyr og fugler i området, samt eventuelt andre mennesker på tur i området. Formålet med flygingen er filming av bærekraftig bruk av området og området vil promoteres for mange seere og vil kunne være positivt for reiselivet i kommunene rundt Lyngsalpan. Alle kommunene i området ønsker å satse på bærekraftig turisme, og disse filmene vil bidra til å gjøre området enda mere kjent både i inn- og utland.

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til at søknaden kan behandles (NML § 8) og førevar-prinsippet (NML §9) kommer derfor ikke til anvendelse.

§ 10. Økosystemtilnærming og samlet belastning og § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder Det er viktig å avgrense bruk av droner for filming i landskapsvernområdet til tiltak som kan være av allmenn interesse. Det kan ikke dispenseres til rent private tiltak som skaper uheldig presedens i og med at man kan vente mange lignende søknader til samme formål. Det kan være en fare for at man får flere søknader fra filmprodusenter, men hver enkelt sak skal vurderes og en dispensasjon i dette tilfellet skaper ikke en automatikk i dispensasjon i eventuelt senere søknader. Tiltaket medfører ikke miljøforringelse og nml. §11 blir derfor ikke vurdert som relevant. §12 gir føringer om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Bruk av drone er mye mindre miljøbelastende enn andre motoriserte hjelpemiddel. Dette anses ikke særlig relevant i denne sammenhengen.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges med gitte begrensinger.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

BLADET NORDLYS AS
Postboks 2515
9272 TROMSØ

SAKSBEHANDLER: STINE EMILIE NØDING HANSEN

VÅR REF.: 2023/2238 - 432.2

DATO: 08.03.2023

Tillegg til innvilget vedtak - Lyngsalpan landskapsvernområde - om filming med drone i forbindelse med en artikkel om snøskred - Bladet Nordlys

Vedtak

Det gis i medhold av naturmangfoldlovens § 48, jfr. Samme lovs § 77, dispensasjon til bruk av drone til filming. Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for Bladet Nordlys 1 dag, 8. mars 2023.
- Dispensasjonen gjelder i området på Erikaksla som vist på kart i saksutredningen.
- Under bruk av dronen skal det tas hensyn til eventuelt andre brukere av området slik at de ikke blir forstyrret.
- Dersom det observeres rovfugl i lufta under flygning, skal dronen straks settes på bakken. Det må også tas hensyn til eventuelt annet vilt.
- Dispensasjonen skal følge med, og kunne vises til oppsynet dersom det blir etterspurt.
- Dispensasjonen gjelder bare i forhold til verneforskriften. Det er søkers eget ansvar å innhente eventuelt andre tillatelser og sertifikater.
- Tiltaket er ikke i strid med verneformålet, og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at det skal kunne gis en dispensasjon. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Bakgrunn

Det var opprinnelig gitt dispensasjon for denne flyvingen med drone for 6. mars 2023. På grunn av dårlig vær var det ikke mulig å fly.

Forvalter fikk derfor spørsmål om det var mulig å gjennomføre denne flyvningen og filmingen 8. mars 2023 isteden.

Grunnlaget for avgjørelsen

Omstendighetene rundt flyving med drone har ikke endret seg fra 6. mars 2023 til 8. mars 2023.

Vurdering

Vurderingen av saken har ikke endret seg fra det opprinnelige vedtaket av 28. februar 2023.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Med hilsen

Stine Emilie Nøding Hansen
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Postboks 700

9815

VADSØ

NGI - Norges geotekniske institutt

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/4812 - 432.2

DATO: 04.05.2023

Innvilget dispensasjon til bruk av drone i forbindelse med befaring av skredområde, Lyngsalpan landskapsvernområde

Viser til søknad om bruk av drone ved Ura i Kjosén i Lyngen kommune i forbindelse med befaring av skredområde. Verneområdeforvalter har med hjemmel i gitte delegeringer, sak 7/16, behandlet saken og fattet følgende

Vedtak

Det gis i medhold av naturmangfoldlovens § 48, jfr. Samme lovs § 77, dispensasjon til bruk av drone til å ta bilder og filme over skredområde.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjon gjelder for NGI i perioden 5. – 7. mai 2023
- Dispensasjonen gjelder ved Ura i Kjosén i Lyngen, se kart i saksutredning.
- Under bruk av dronen skal det tas hensyn til eventuelt andre brukere av området slik at de ikke blir forstyrret.
- Dersom det observeres rovfugl i lufta under flygning, skal dronen straks settes på bakken. Det må også tas hensyn til eventuelt annet vilt.
- Dispensasjonen skal følge med, og kunne vises til oppsynet dersom det blir etterspurt.

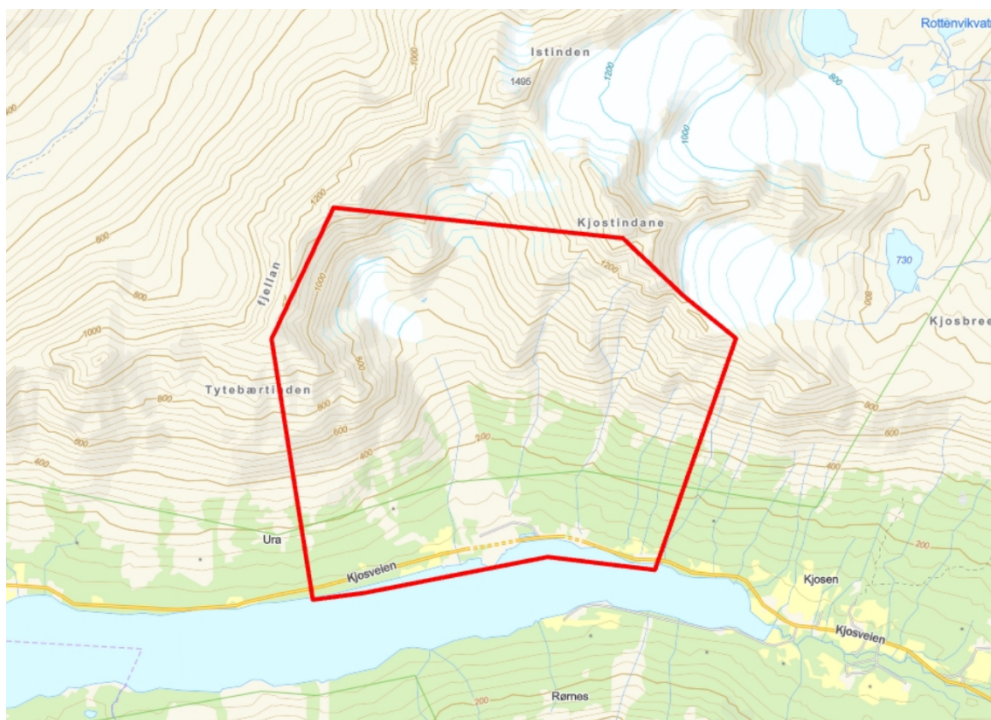
Dispensasjonen gjelder bare i forhold til verneforskriften. Det er søkers eget ansvar å innhente eventuelt andre tillatelser og sertifikater.

Tiltaket er ikke i strid med verneformålet, og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at det skal kunne gis en dispensasjon. Førre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Bakgrunn

NGI skal befare områder ved bl.a. Lyngseidet i forbindelse med snøskredene som gikk i påsken 2023. Befaringen er planlagt gjennomført 5-7/5 2023. Datagrunnlaget som skal samles inn er med på å øke kompetansen innen snøskredforskning, samt snøskredvarsling i regionen. Det er derfor ønskelig å kunne benytte drone for å kunne ta bilder og videoer av løssnøområdene og skredutløpene.

Området som skal befares ligger inne i Lyngsalpan landskapsvernområde:

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde ble vernet med det formål og ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forskriftenes § 3, pkt.6. Forurensing 6.1 Forurensning og forurensning er forbudt, herunder all bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet. 6.2 Unødvendig støy er forbudt. Eksempel på dette er motor på modellfly og modellbåter. Listen er ikke uttømmende.

Det finnes ingen dispensasjonshjemmel til bruk av drone i landskapsvernområdet, men en dispensasjon kan vurderes i h.ht. Naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene

nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis selv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Alle søknader som berører natur også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12, jfr. samme lovs § 7.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt føringer på hvordan søknader om bruk av drone skal behandles:

«Bruk av droner omfattes ikke av lov om motorferdsel og kommer heller ikke under forbudet om lavtflyging i landskapsvernområdet, men i henhold til verneforskriftene skal unødvendig støy unngås. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er ikke tillat. Drone er i denne sammenhengen å anse som et motordrevet modellfly og det er i utgangspunktet forbudt å bruke dette i landskapsvernområdet. Eventuell tillatelse til bruk av droner må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk. Bruk av drone med stor nytteverdi kan være bruk i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og –øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastningen for fugle- og dyrelivet i perioder av året vil det være vanskeligere å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk.»

Vurdering

Bruk av drone er blitt svært populært og dispensasjonene må avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så utfra hensyn til støy, er tiltaket lite problematisk. Dersom en unngår sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og holder god avstand til vilt som oppholder seg i området, vil bruk av drone trolig ikke ha særlig innvirkning på biologiske verneverdier.

En drone er et fremmedelement som vil kunne forstyrre fugl og vilt, noe som vil kunne være svært uheldig i hekke- og ynglesesongen. Dersom man unngår å fly nært sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og tar ned dronen dersom det dukker opp rovfugl etter andre sårbare viltarter, vil bruk av drone ha relativt liten direkte påvirkning på de biologiske verneverdiene. Den omsøkte flygningen skal foregå i begynnelsen av mai, og mange av fugleartene som lever i Lyngsalpan er kommet i gang med hekking. Det er imidlertid ikke registrert hekkende sårbare arter i umiddelbar nærhet til ønsket område for flyging. Det kan imidlertid være hekkende fugl som ikke kartlagt, eller fugl på næringssøk. Anbefalt minimumsavstand med drone til hekkende kongeørn er 1000 meter (Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl, Multiconsult 2018) En drone kan være et fremmedelement som stresser viltet unødige. Det er derfor viktig å være

observant og ta ned dronen umiddelbart dersom man observerer dyr eller fugler som kan stresses av dronen.

I forhold til siste ledd i formålsparagrafen: «*Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*» har man fått tilbakemeldinger fra flere som føler at dronefilming av andre medfører reduksjon av følelsen å være i et uberørt område, noe som er forventet når man er i et verneområde. Det er derfor svært viktig å vise respekt for andre som ferdes i fjellet, og unngå fly nært eller filme privatpersoner som ikke er forespurt på forhånd. Det kan være en del folk på tur i områdene selv om det er midtvinters.. Det er derfor viktig å gjøre seg til kjenne og snakke med de man treffer og fortelle av det er gitt dispensasjon til bruk av dronen og at mennesker som ikke ønsker å bli filmet, slipper det. Flygingen vil ikke virke inn på landskapets karakter.

Det var ikke vanlig at droner var «allmannseie» da vernet av Lyngsalpan ble vedtatt i 2004. Verneforskriftene er derfor ikke spesifisert med tanke på akkurat det. Modellfly og lignende er omtalt i verneforskriften. En drone bråker mindre enn et modellfly, og kan i mange tilfeller være et godt hjelpemiddel: Verneområdestyret har derfor i forvaltningsplanen lagt opp til at man kan benytte § 48 til å vurdere dispensasjon til bruk av drone til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk.

I dette tilfellet er det bruk av drone i svært kort periode i forbindelse med et område det har gått snøskred. Filmingen og bildene vil være med på å øke kompetansen på dette med forskning på snøskred, for om mulig gi bedre snøskredvarsling. Dette gjør at bruk av drone til dette formålet anses å ha en konkret nytteverdi som vil kunne bidra til økt kompetanse på snøskred, og i neste omgang enda bedre forutse og varsle skredfare. Dette anses som viktig i et område som Lyngsalpan hvor det er svært mye folk i fjellet på vinteren, og også veier og hus som ligger i skredfarlig terreng. Det har vært mange skredhendelser med dødfall i Lyngsalpan gjennom årene.

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til at søknaden kan behandles (NML § 8) og førevarprinsippet (NML §9) kommer derfor ikke til anvendelse selv om bruk av drone skal benyttes i en periode der hekkende fugl er svært sårbare..

Det er viktig å avgrense bruk av droner for filming og bildetaking i landskapsvernområdet til formål som kan være av allmenn interesse, og ha konkret nytteverdi. Det kan ikke dispenseres til rent private tiltak som skaper uheldig presedens i og med at man kan vente mange lignende søknader til samme formål. Bruk av drone til dette formålet anses som et nytteformål og vil ikke skape noen presedens for utstrakt bruk av drone, NML §10. Tiltaket medfører ikke miljøforringelse og nml. §11 blir derfor ikke vurdert som relevant. §12 gir føringer om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Bruk av drone er mye mindre miljøbelastende enn andre motoriserte hjelpemiddel som f.eks helikopter.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad.
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Lyngen kommune

Strandveien 24

9060

LYNGSEIDET

Skred AS

Saksbehandler Oddrun Merete Skjemstad

Vår ref. 2023/4929 - 432.2

Dato 12.05.2023

Innvilget dispensasjon til bruk av drone til skredfarekartlegging - Skred AS - Lyngsalpan landskapsvernområde

Viser til søknad om bruk av drone til bruk av skredfarekartlegging for utvalgte områder i Lyngen der en del av disse områdene ligger like innenfor vernegrensen til Lyngsalpan landskapsvernområde. Verneområdeforvalter har med hjemmel i gitte delegeringer, sak 7/16, behandlet saken, og fattet følgende

Vedtak

Det gis i medhold av naturmangfoldlovens § 48, jfr. Samme lovs § 77, dispensasjon til bruk av drone til å ta bilder og filme over skredområde.

Dispensasjonen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjon gjelder for Skred AS i perioden mai - juni 2023
- Dispensasjonen gjelder ved Lyngseidet, Pollen og Furufalten, se kart i saksutredning.
- Under bruk av dronen skal det tas hensyn til eventuelt andre brukere av området slik at de ikke blir forstyrret.
- Dersom det observeres rovfugl i lufta under flygning, skal dronen straks settes på bakken. Det må også tas hensyn til eventuelt annet vilt.
- Dispensasjonen skal følge med, og kunne vises til oppsynet dersom det blir etterspurt.

Dispensasjonen gjelder bare i forhold til verneforskriften. Det er søkers eget ansvar å innhente eventuelt andre tillatelser og sertifikater.

Tiltaket er ikke i strid med verneformålet, og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Kunnskapsgrunlaget er tilstrekkelig til at det skal kunne gis en dispensasjon. Førre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

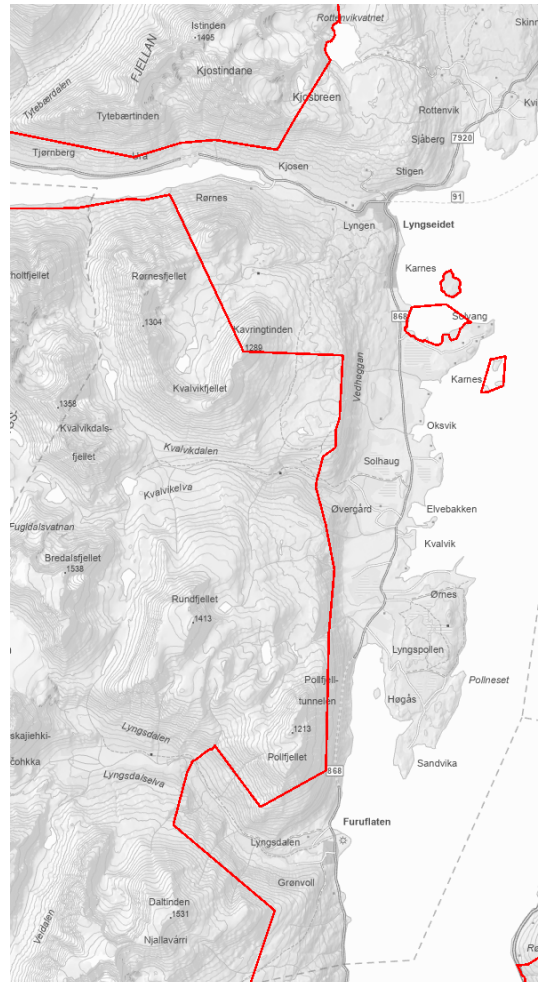
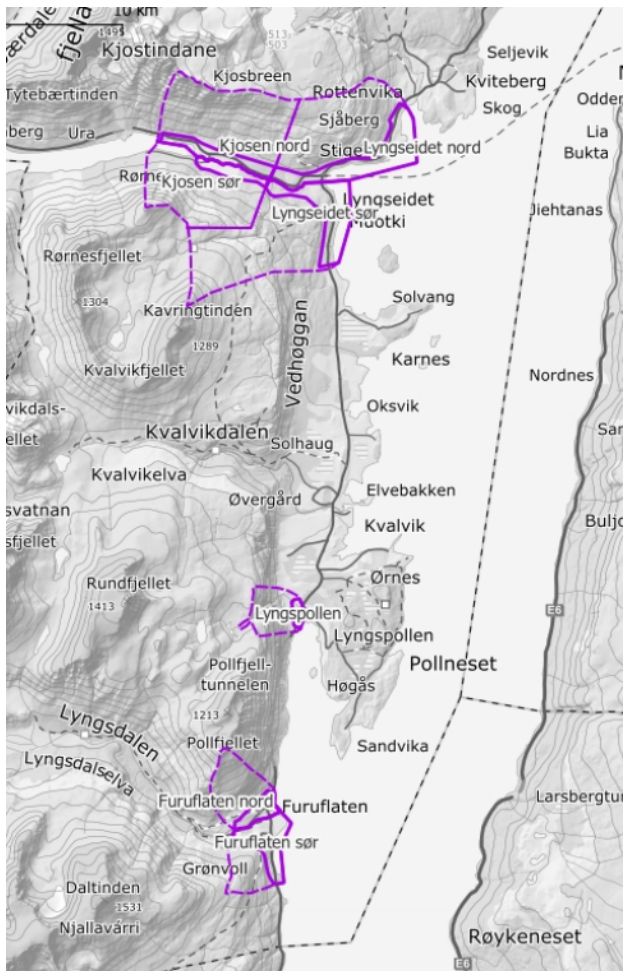

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Bakgrunn

Skred AS skal på oppdrag fra NVE foreta en skredfarekartlegging for noen utvalgte områder i Lyngen kommune. De søker derfor å få bruke drone for å kunne ta oversiktsbilder av fjellssidene for å se nærmere på terreng som er vanskelig å nå til fots. Områdene de ønsker å fy drone i er innenfor påvirkningsområdene som er markert med lilla stiplet linje, vernegrensen markert med rødt på andre kartet:

Som en ser av kartene under vil bruk av drone innenfor vernegrensen forekomme i svært begrenset omfang.

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde ble vernet med det formål og ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Forskriftenes § 3, pkt.6. Forurensning 6.1 Forurensning og forsøpling er forbudt, herunder all bruk av kjemiske midler som kan påvirke

naturmiljøet. 6.2 Unødvendig støy er forbudt. Eksempel på dette er motor på modellfly og modellbåter. Listen er ikke uttømmende.

Det finnes ingen dispensasjonshjemmel til bruk av drone i landskapsvernområdet, men en dispensasjon kan vurderes i h.ht. Naturmangfoldloven § 48.

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt. Unntak kan også vurderes «dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig». Dispensasjon må heller ikke gis selv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksjer fra overordnede myndigheter spiller også inn.

Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Alle søknader som berører natur også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8 – 12, jfr. samme lovs § 7.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt føringer på hvordan søknader om bruk av drone skal behandles:

«Bruk av droner omfattes ikke av lov om motorferdsel og kommer heller ikke under forbudet om lavtflyging i landskapsvernområdet, men i henhold til verneforskriftene skal unødvendig støy unngås. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er ikke tillat. Drone er i denne sammenhengen å anse som et motordrevet modellfly og det er i utgangspunktet forbudt å bruke dette i landskapsvernområdet. Eventuell tillatelse til bruk av droner må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk. Bruk av drone med stor nytteverdi kan være bruk i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og – øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastningen for fugle- og dyrelivet I perioder av året vil det være vanskeligere å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk.»

Vurdering

Bruk av drone er blitt svært populært og dispensasjonene må avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. En elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så utfra hensyn til støy, er tiltaket lite problematisk. Dersom en unngår sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og holder god avstand til vilt som oppholder seg i området, vil bruk av drone trolig ikke ha særlig innvirkning på biologiske verneverdier.

En drone er et fremmedelement som vil kunne forstyrre fugl og vilt, noe som vil kunne være uheldig i hekke- og ynglesesongen. Dersom man unngår å fly helt nært sårbare viltbiotoper som f.eks. rovfuglreir, og tar ned dronen dersom det dukker opp rovfugl eller andre sårbare viltarter, vil bruk av drone ha relativt liten direkte påvirkning på de biologiske verneverdiene. Den omsøkte flygningen skal foregå etter at det er blitt bar mark, i månedsskiftet mai-juni, og de fleste fugleartene som lever i Lyngsalpan er kommet i gang med hekking. Det er registrert hekkelokalitet for kongeørn ved området i nærheten av både Pollfjellet og Lyngseidet. Det er imidlertid ikke sikkert at det er hekking på de to lokalitetene i år. Det er ikke registrert hekking på lokalitetene på noen år. Anbefalt minimumsavstand med drone til hekkende kongeørn er 1000 meter (Anbefalte hensynssoner for sårbare arter av fugl, Multiconsult 2018). Det er derfor viktig å være observant og ta ned dronen umiddelbart dersom man observerer dyr eller fugler som kan stresses av dronen.

I forhold til siste ledd i formålsparagrafen: «*Allmenheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*» har man fått tilbakemeldinger fra flere som føler at dronofilmning av andre medfører reduksjon av følelsen å være i et uberørt område, noe som er forventet når man er i et verneområde. Det er derfor svært viktig å vise respekt for andre som ferdes i fjellet, og unngå fly nært eller filme privatpersoner som ikke er forespurt på forhånd. Det kan være en del folk på tur i områdene. Det er derfor viktig å gjøre seg til kjenne og snakke med de man treffer og fortelle av det er gitt dispensasjon til bruk av dronen og at mennesker som ikke ønsker å bli filmet, slipper det. Flygingen vil ikke virke inn på landskapets karakter.

Det var ikke vanlig at droner var «allemannseie» da vernet av Lyngsalpan ble vedtatt i 2004. Verneforskriftene er derfor ikke spesifisert med tanke på akkurat det. Modellfly og lignende er omtalt i verneforskriften. En drone bråker mindre enn et modellfly, og kan i mange tilfeller være et godt hjelpemiddel: Verneområdestyret har derfor i forvaltningsplanen lagt opp til at man kan benytte § 48 til å

vurdere dispensasjon til bruk av drone til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk.

I dette tilfellet er det bruk av drone i svært kort periode i forbindelse med kartlegging av mulige skredområder. Filmingen og bildene vil gi gode bilder av terrenget slik at man kan gjøre gode vurderinger og være med på å øke kompetansen på dette med forskning på snøskred, for om mulig gi bedre snøskredvarsling. Dette gjør at bruk av drone til dette formålet anses å ha en konkret nytteverdi som vil kunne bidra til økt kompetanse på snøskred, og i neste omgang enda bedre forutse og varsle skredfare. Dette anses som viktig i et område som Lyngsalpan hvor det er svært mye folk i fjellet på vinteren, og også veier og hus som ligger i skredfarlig terreng. Det har vært mange skredhendelser med dødsfall i Lyngsalpan gjennom årene.

Kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til at søknaden kan behandles (NML § 8) og førevarprinsippet (NML §9) kommer derfor ikke til anvendelse selv om bruk av drone skal benyttes i en periode der hekkende fugl er svært sårbare.

Det er viktig å avgrense bruk av droner for filming og bildetaking i landskapsvernområdet til formål som kan være av allmenn interesse, og ha konkret nytteverdi. Det kan ikke dispenseres til rent private tiltak som skaper uheldig presedens i og med at man kan vente mange lignende søknader til samme formål. Bruk av drone til dette formålet anses som et nytteformål og vil ikke skape noen presedens for utstrakt bruk av drone, NML §10. Tiltaket medfører ikke miljøforringelse og nml. §11 blir derfor ikke vurdert som relevant. §12 gir føringer om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Bruk av drone er mye mindre miljøbelastende enn andre motoriserte hjelpemiddel som f.eks helikopter.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges.

**Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Med vennlig hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter

Kopi til:

*Lyngen kommune
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Dokumentet er elektronisk godkjent*

Strandveien 24 9060 LYGSEIDET

**Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Lyngenfjord brann og redning

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/4361 - 432.2

DATO: 21.04.2023

Innvilget dispensasjon til bruk av snøscooter til frakt av personell for tilsyn med fyringsanlegg i Lyngsalpan landskapsvernområde

Viser til henvendelse angående bruk av snøscooter til frakt av personell til feiing og tilsyn med hytter ved Jægervatnet i Lyngsalpan landskapsvernområde. Saken er i medhold av gitte delegeringer i sak 7/16, behandlet delegert og verneområdeforvalter har fattet følgende

Vedtak

Det gis i medhold av Naturmangfoldlovens § 48 dispensasjon til Lyngenfjord brann og redning til å benytte snøscooter for å komme seg til hyttene som ligger ved Jægervatnet, i Lyngsalpan landskapsvernområde. Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Dispensasjonen gjelder for mandag 24. april 2023
- Dispensasjonen gjelder i forbindelse med feiing og tilsyn med fyringsanlegg på hyttene i området.
- Frakt av personell utføres av Norsk folkehjelp avd. Lenangen
- Kjøring skal holdes til et minimum og dispensasjonen gjelder kun kjøring til hyttene, annen kjøring i landskapsvernområdet må ikke forekomme.
- Hold avstand og opptre varsomt til eventuelt vilt i området.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

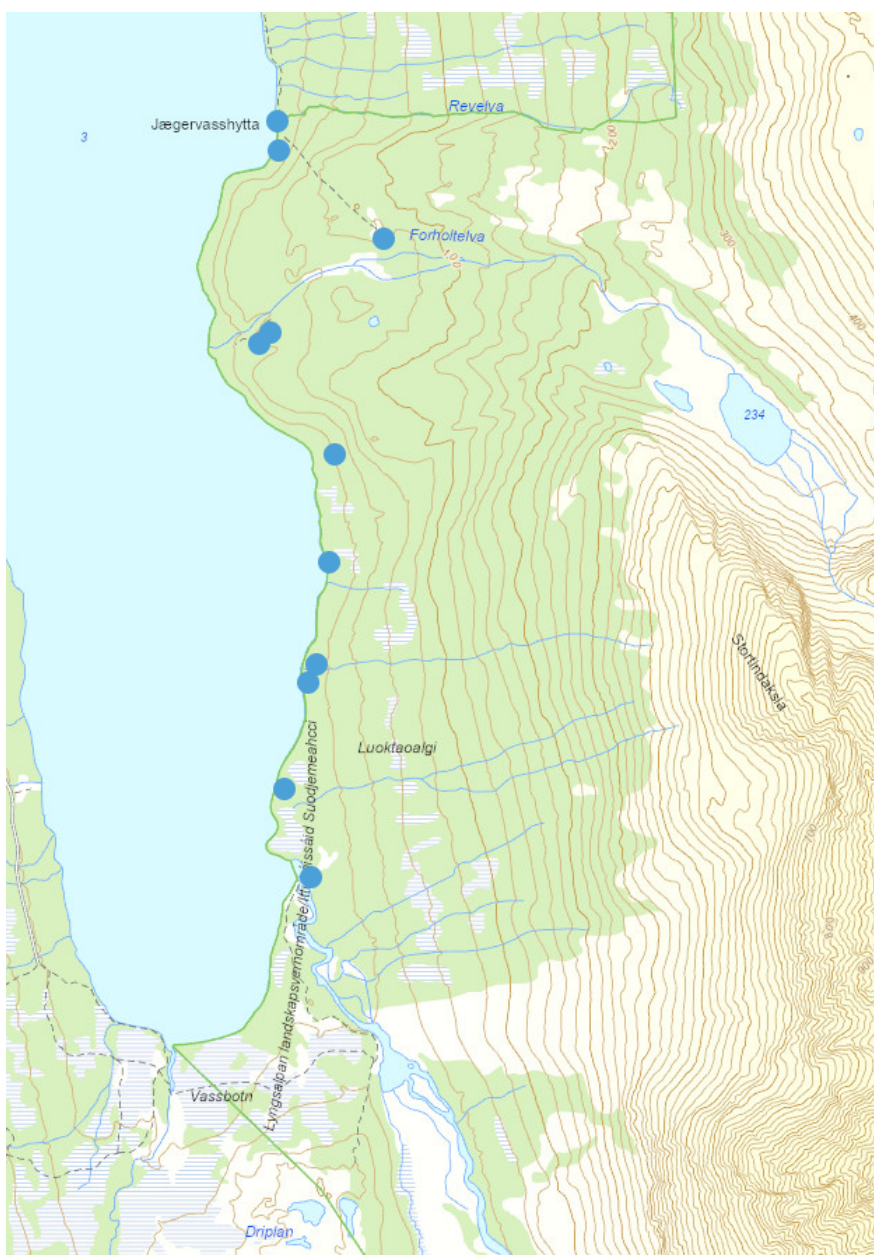
Bakgrunn

Lyngenfjord brann- og redning skal feie og gjøre tilsyn med fyringsanlegg på utilgjengelige hytter i Lyngen og Storfjord. Det opplyses i e-post av arbeidet planlegges gjennomført som følger:

Mandag 24/4 blir vi i området rundt Jægervatnet, og tirsdag 25/4 rundt Straumen/ Nord-Lenangsbotn. Onsdag 26/4 Gappo/Golda hyttene.

Norsk Folkehjelp avd. Lenangen skal stå for transport av personellet.

Direktoratet for samfunnssikkerhet har avklart med Klima og miljødepartementet at denne type tilsyn kan foregå med direktehjemmel i Lov om Motorferdsel. Det er ikke gjort slike avklaringer i forhold til vernede områder slik at denne type kjøring må behandles etter verneforskriftene. Etter avklaringer med brannforebygger/feier er det bare hyttene ved Jægervatnet som ligger innenfor Lyngsalpan landskapsvernområde.

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáissáid suodjemeahcci ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon 20.02.2004.

Formålet med vernet er å ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Allmennheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften for Lyngsalpan landskapsvernområde (Ilvo) er motorferdsel forbudt i verneområdet, jfr. § 3, punkt 5.1. Verneforskriften åpner imidlertid for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av snøscooter til ulike formål. Motorferdsel som omsøkt er ikke direkte hjemlet i verneforskriften, og må vurderes etter Naturmangfoldloven § 48. Verneområdestyret kan gi en dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig (eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig). Av forarbeidene til naturmangfoldloven følger det at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller norgesnasjonalparker.no 9 spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Selv om vilkårene for en eventuell dispensasjon er oppfylt, må forvaltningsmyndigheten foreta en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis. Bestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon, men ingen har krav på å få dispensasjon.

I tråd med naturmangfoldloven (NML) § 7 skal også prinsippene i loven §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter forskrifter for verneområder. Prinsippene i §§ 8 -12 gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre var prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Vurdering

Tilsyn med fyringsanlegg er en lovpålagt oppgave for brann og redning og derfor et nytteformål som man kan vurdere å dispensere til med hjemmel i § 48. Transporten skal foregå med snøscooter på snødekt mark, og vil ikke sette spor i terrenget. Kjøringen vil være en kortvarig og forbigående forstyrrelse. Det er fortsatt mye snø i området, og kjøring vil derfor kunne gjennomføres på en skånsom måte. Det er ikke registrert hekkende sårbare arter i området, men det kan likevel være arter som kan bli stresset og skremt av motorisert ferdsel. De fleste dyrearter er drektige på denne tiden av året så det er viktig å være observant, holde avstand og opptre hensynsfullt ovenfor dyrene. Det legges til grunn at det er tilstrekkelig kunnskap om virkningene av en dispensasjon i dette tilfellet. Kravet om kunnskap i Naturmangfoldlovens § 8 anses derfor som oppfylt, samme lovs § 9, føre-var-prinsippet, kommer derfor ikke til anvendelse.

I forhold til naturmangfoldlovens § 12 skal en ta utgangspunkt i best egnede driftsmetoder, teknikk og lokalisering for å unngå skader på naturmiljøet. Snøscooter på vinterføre anses som en skånsom transportmetode selv om den også har en del ulemper som støy, forstyrrelse av

dyreliv og potensielle konflikter med friluftsliv. Alle hyttene ligger i ytterkant av landskapsvernområdet slik at motorferdselsen vil ikke påvirke særlig stor andel av området.

I følge naturmangfoldloven § 10 skal det også gjøres en vurdering på samlet belastning for området og om det kan sette presedens for å innvilge dispensasjon. Kjøringen er et nytteformål og vil ikke sette presedens for å tillate alle søknader om dispensasjon i området. Kjøring med snøscooter til hyttene ved Jægervatnet i løpet av 1 dag vil føre til en avgrenset belastning på området. Naturmangfoldlovens §§ 9 og 11 er vurdert, men ikke funnet relevant.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges.

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Storfjord kommune
Lyngen kommune
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Oldersletta 1 9046 OTEREN
Strandveien 24 9060 LYGSEIDET

Universitetet i Bergen - Institutt for geovitskap

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/5317 - 432.2

DATO: 24.05.2023

Innvilget løyve til bruk av drone til feltøvingar Strupskaret og Veidalen

Viser til søknad om bruk av drone til kartlegging av overflateformar i Veidalen og uttak av sedimentsprøver frå Aspevatnet i Lyngsalpan landskapsvernområde. Verneområdeforvaltar har med heimel i gitte delegeringar, sak 7/16, behandla saka, og fatta følgjande

Vedtak

Det gis i medhald av naturmangfaldlovas § 48, jf. Same lovs § 77, løyve til bruk av drone til kartlegging av overflateformar i Veidalen i Lyngsalpan landskapsvernområde. Eit lite uttak av sedimentsprøvar frå Aspevatnet anses som ikkje i vesentleg grad å vil kunne endra eller verka inn på karakteren i landskapet, og såleis ikkje søknadspliktig.

Dispensasjonen blir gitt med følgjande vilkår:

- Løyva gjeld for Universitetet i Bergen i september 2023
- Dispensasjonen gjeld i Veidalen, sjå kart i saksframstilling.
- Under bruk av dronen skal det takast omsyn til eventuelt andre brukarar av området slik at dei ikkje blir forstyrra.
- Dersom det blir observert rovfugl i lufta under flyging, skal dronen straks setjast på bakken. Det må òg takast omsyn til eventuelt anna vilt.
- Dispensasjonen skal følgja med, og kunne visast til oppsynet dersom det blir etterspurt.

Det blir òg bede om at universitetet tek kontakt med Ittunjårga reinbeitedistrikt (leiar: Berit Kristine Utsi: 9320830374) for å unngå å vera til ulempe då dette er ei tid på året dei kan vera i gang med samling og flytting av rein.

Dispensasjonen gjeld berre i forhold til verneforskrifta. Det er søkjar sitt eige ansvar å innhenta eventuelt andre løyve og sertifikat.

Tiltaket er ikkje i strid med verneformålet, og vil ikkje påverka verneverdiane nemneverdig. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkeleg til at det skal kunna givast ein dispensasjon. Føre-var-prinsippet kjem derfor ikkje til bruk.

Klagetilgang:

Dette vedtaket kan klagast på innan tre veker til Miljødirektoratet. Eventuell klage må sendas til Lyngsalpan verneområdestyre. Klaga må innehalda opplysningar om kva vedtak som blir klaga på, årsaka til klaga, kva endringar som blir ønskte og eventuelt andre opplysningar som kan ha betydning for vurdering av klaga.

Bakgrunn

Universitetet i Bergen har levert ein søknad om løyve til bruk av drone i samband med eit feltkurs i kartlegging av overflateformer i Veidalen og uttak av sedimentkjernar frå vatn (Aspevatnet) for å undersøke tidlegare breframstøyt og havnivå. Kjernane skal takast opp frå ein liten bærbar flåte. Kurset skal gå føre seg i perioden 19. – 22. september 2023. Det søkas om løyve til å utføre dette.

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde vart verna med det formålet og ta vare på eit av Noregs mest karakteristiske fjellområde som inkluderer isbrear, morenar, daler og geologiske førekomstar med det biologiske mangfaldet, dei kulturminna og den kulturpåverknaden som pregar landskapet.

Allmenheten skal ha høve til naturoppleving gjennom utøving tradisjonelt og enkelt friluftsliv med lita grad av teknisk tilrettelegging. Varetaking av naturgrunnet innanfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnytting. Området skal kunna brukast til reindrift

Det finst ingen dispensasjonsheimel til bruk av drone i landskapsvernområdet, men ein dispensasjon kan vurderast i h.ht. Naturmangfaldslova § 48. Naturmangfaldslova § 48 stiller svært strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, men opnar for tiltak som «ikkje strir mot verneformålet og ikkje påverkar verneverdiane nemneverdig». Begge vilkår må vera oppfylt. Unntak kan òg vurderast dersom tryggingssyn eller omsynet til vesentlege samfunnsinteresser gjer det nødvendig». Dispensasjon må heller ikkje givast sjølv om vilkåra er oppfylte. Skjønn og instruksar frå overordna styresmakter spelar òg inn.

Løyveregelen i § 48 kan ikkje brukast for å utvida rammene gitt i vernevedtaket, men er ein tryggingssventil som skal fanga opp uventa eller spesielle tilfelle som ikkje vart vurderte på vernetidpunktet.

I tillegg skal alle søknader som berører natur òg blir vurderte etter dei miljørettslige prinsippa i naturmangfaldslovas §§ 8 – 12, jfr. same lovs § 7.

Verneområdestyret har i forvaltningsplanen lagt føringar på korleis søknader om bruk av drone skal behandlast: «*Bruk av droner omfattes ikke av lov om motorferdsel og kommer heller ikke under forbudet om lavtflyging i landskapsvernområdet, men i henhold til verneforskriftene skal unødvendig støy unngås. Bruk av motordrevet modellfly o.l. er ikke tillat. Drone er i denne sammenhengen å anse som et motordrevet modellfly og det er i utgangspunktet forbudt å bruke dette i landskapsvernområdet. Eventuell tillatelse til bruk av droner må vurderes etter naturmangfoldlovens § 48. Dispensasjon til bruk av drone skal avgrenses til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Tiltak av stor allmenn interesse kan være produksjon av film i forbindelse med promotering av reiseliv, verneverdier eller nyhetsdekning, eller annen produksjon av film der en når et stort antall seere. Det innvilges ikke dispensasjon til bruk av drone for filming til privat bruk. Bruk av drone med stor nytteverdi kan være bruk i forbindelse med reindrift, landbruk, redningsoppdrag (og –øvelser), forskning og lignende. Omfanget av bruken må vurderes opp mot den samlede belastningen for fugle- og dyrelivet. I perioder av året vil det være vanskeligere å få dispensasjon til bruk av drone. Dette gjelder særlig i hekke- og yngletiden, men også under myting og vår- og høsttrekk.»*

Når det gjeld uttak av sedimentsprøver frå Aspevatnet blir sett på det som ikkje søknadspliktig då eit slikt avgrensa uttak av prøver ikkje blir sett på som eit tiltak som i vesentleg grad kan endra eller verka inn på karakteren i landskapet, jf. Verneforskriftas § 3, pkt. 1.1

Vurdering

Bruk av drone har vorte svært populært og dispensasjonane må avgrensas til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi. Ei elektrisk drone er knapt hørbar på litt avstand, så ut frå omsyn til støy, er tiltaket lite problematisk. Indirekte vil likevel filmopptak som promoterer sårbare område ovanfor nye brukarar kunne gi negativ effekt ved at sårbare artar blir utsette for forstyrringar i form av auka ferdsel og aktivitet gjennom stadig større delar av året. I dette tilfellet vil ikkje bruk av drone bidra til promotering av området, berre til bruk til forskning og undervisning.

Ei drone er eit framandelement som kan forstyrre fugl og vilt, noko som kan vera svært uheldig i hekke- og ynglesesongen. Det er ikkje registrert sårbare artar like ved det omsøkte området, men det finst hekkelokalitetar for rovfugl innan ein radius som gjer at det kan vera fugl som er på næringsssøk i dette området. Flyginga skal imidlertid gå føre seg på ei tid av året der ungar er ute

av rede, og fuglane er ikkje lenger så sårbar ovanfor forstyrring. Rovfuglane kan òg oppfatta dronen som ein fiende og gå til angrep på dronen for så å bli skadd.

Bruk av dronen i dette tilfellet kan sjåast på som ei kortvarig forstyrring som ikkje vil vera i strid med verneformålet eller påverka verneverdiane. Verneområdestyret har generelt god kunnskap om området frå naturfaglige kartleggingar og forvaltningsplanprosess. Dette gjer at ein tilfredsstillar kravet i naturmangfaldslova om kunnskap (§ 8), same lovs § 9 (føre-var-prinsippet) kjem derfor ikkje til nytte.

Verneområdestyret har generelt god kunnskap om området frå naturfaglige kartleggingar og forvaltningsplanprosess. Dette gjer at ein tilfredsstillar kravet i naturmangfaldslova om kunnskap (§ 8), same lovs § 9 (føre-var-prinsippet) kjem derfor ikkje til nytte.

Det var ikkje vanleg at dronar var «allemannseie» då verna av Lyngsalpan vart vedteke i 2004. Verneforskriftene er derfor ikkje spesifiserte med tanke på akkurat det. Modellfly og liknande er omtalt i verneforskrifta og drone kjem inn under den same føresegna. Det er ikkje tillate i landskapsvernområdet. Ein drone bråkar mindre enn eit modellfly, og kan i mange tilfelle vera eit godt hjelpemiddel: Verneområdestyret har derfor i forvaltningsplanen lagt opp til at ein kan nytta § 48 til å vurdere dispensasjon til bruk av drone til tiltak av stor allmenn interesse eller konkret nytteverdi.

I dette tilfellet vil bruk av dronen vera eit nyttig hjelpemiddel til forskning og undervisning. Eit løyve i dette tilfellet vil ikkje skapa presedens for å tillata bruk av drone i dette verneområdet, eller andre område. Ein dispensasjon i dette tilfellet vil ikkje føra til ei stor samla belastning eller belasta økosystemet i landskapsvern området, Jfr. naturmangfaldslovas § 10.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal berast av tiltakshavar blir ikkje sette på som relevant i denne saka.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikkar og driftsmetodar Ved hensynsfull flyging er bruk av drone i dette tilfelle ein effektiv metode som gir lite påverknad på verneverdiane.

I den omsøkte tida kan reindrifutøvarane vera i gang med samling og flytting av rein i det omsøkte området. Dersom universitetet tek kontakt med reindriftdistriktet i god tid i forkant av flyging og opphald ved Aspevatnet kan ein unngå å komma i konflikt og skapa problem for reindrifas arbeidet sitt.

Konklusjon

Verneområdestyret vurderer at det er god kunnskap om naturmangfoldet og vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt under gitte vilkår i vedtaket. Droneflygingen er kortvarig og forbigående og vil derfor ikke være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig.

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Lyngen kommune

Strandveien 24

9060

LYNGSEIDET

Troms turlag
Kirkegata 2, postboks 284
9253 TROMSØ

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/2294 - 432.2

DATO: 03.03.2023

Innvilget søknad om dispensasjon til bruk av snøscooter for å kjøre ved til turlagshytte ved Jægervatnet - Troms turlag

Viser til søknad om dispensasjon til bruk av snøscooter til frakt av ved til Jægevasshytta som ligger ved Jægervatnet, like innenfor grensen til Lyngsalpan landskapsvernområde. Saken er i medhold av gitte delegeringer i sak 7/16 behandlet delegert, og det er fattet følgende

Vedtak

Det gis i medhold av verneforskriftenes § 3, pkt. 5.d dispensasjon til frakt av utstyr og ved til Jægevasshytta. Dispensasjonen er i tråd med vedtatt forvaltningsplan for Lyngsalpan landskapsvernområde, og søknaden innvilges derfor bare delvis. Tillatelsen er gitt med følgende vilkår:

- Formålet med kjøringen er frakt av ved og eventuelt utstyr til Jægevasshytta
- Det innvilges 2 turer med eventuelt utstyr og 1 dag kjøring med ved inn til hytta. Innvilget dispensasjon skal skrives ut og tas med når kjøring finner sted. Dato for kjøring skal skrives inn i dette skjemaet med penn før kjøringen finner sted for at dispensasjonen skal være gyldig:

Tur 1	Tur 2	Dato vedkjøring

- Dispensasjonen gjelder bare på snødekt mark i 2023, og siste dato for mulig kjøring er 4. mai.
- Dispensasjonen skal vises frem til oppsynet dersom det bes om det.
- Slede skal være påmontert.
- Dispensasjonen gjelder for troms turlag og sjåførene Jørn Bugge og John Bugge (hvis begge kjører samtidig, regnes det som 2 turer).
- Begge sjåførene kan kjøre den dagen ved fraktes til hytta.

Bakgrunn

Troms turlag har ei hytte som ligger like innenfor vernegrensen ved Jægervatnet (ca 25 meter):

Det begynner å bli lite ved i hytta og det søkes om dispensasjon til å frakte ved til hytta. Det søkes om dispensasjon til 5-10 turer i perioden 1/1 – 5/5 for 5 år.

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáissáid suodjemeahcci ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon 20.02.2004.

Formålet med vernet er å ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet.

Allmennheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften for Lyngsalpan landskapsvernområde (Ilvo) er motorferdsel forbudt i verneområdet, jfr. § 3, punkt 5.1. Verneforskriften åpner imidlertid for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av snøscooter til frakt av ved og utstyr til hyttene som ligger inne i verneområdet, jfr. § 3 pkt. 5.3 d.

I tråd med naturmangfoldloven (NML) § 7 skal også prinsippene i loven §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter forskrifter for verneområder. Prinsippene i §§ 8 -12 gjelder kunnskapsgrunnet (§ 8), føre var prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Lyngsalpan verneområdestyre har en [vedtatt forvaltningsplan fra 2018](#). I forvaltningsplanen er det lagt opp til at det årlig kan tillates opptil 2 turer for transport av utstyr til turlagshytta, samt 1 dag med frakt av ved (og da ubegrenset antall turer den dagen). I spesielle tilfeller kan antall turer økes hvis nødvendig.

Vurdering

Jægervasshytta er Troms turlag sin hytte som ligger like ved Jægervatnet. Planlagt kjørerute er over Jægervatnet, og bare de siste 25 meterne berører landskapsvernområdet. Hytta brukes mye av turlagets medlemmer og er et flott utgangspunkt for turer i landskapsvernområdet.

Søknaden gjelder bruk av snøscooter på snødekt mark/islagt vann, og vil ikke skade verneverdier knyttet til vegetasjon. Den traseen det er aktuelt å kjøre vil ikke berøre kjente hekke- eller yngleområder for sårbare fugler eller dyr.

Fravær av støy er en viktig verneverdi i landskapsvernområdet. Bruk av snøscooter til frakt av ved vil medføre noe støy. Denne støyen er imidlertid forbigående og vil måtte aksepteres i de mest brukte delene av landskapsvernområdet. Landskapsvernområdet er stort så selv om denne søknaden innvilges, vil en kunne oppleve stillhet i det meste av landskapsvernområdet.

En dispensasjon i dette tilfellet vil ikke få noen negativ innvirkning på verneområdet sin helhet, men det er klart at dersom verneområdestyret får mange slike søknader hvert år vil det kunne føre til en utvikling som vil kunne skade verneformålet. Søknaden berører imidlertid en svært liten del av verneområdet slik at den store delen av landskapsvernområdet vil bevares urørt og upåvirket selv om denne søknaden innvilges, jfr. Naturmangfoldlovens § 10. Hver enkelt søknad skal for øvrig også vurderes spesielt, og en dispensasjon i dette tilfellet vil ikke automatisk skape presedens for at det gis dispensasjon andre steder i verneområdet, eller i andre områder. Det er også et begrenset antall hytter i landskapsvernområdet og alle disse vil ha et reelt behov for å frakte utstyr og ved til hyttene. Dette er imidlertid et reelt behov som må vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Det foreligger nok kunnskap om kjøringens påvirkning av verneområdet (NML §8), og det anses derfor at det i denne saken vil det ikke være nødvendig å benytte føre-var-prinsippet i Naturmangfoldlovens § 9.

Vurdering etter Naturmangfoldlovens § 11 anses som lite relevant. Bruk av snøscooter til frakt av ved og annet utstyr anses som det mest miljøvennlige alternativet, kontra det å bruke barmarkskjøretøy, jfr. Naturmangfoldlovens § 12 – miljøforsvarlig teknikk og metode.

Verneområdestyret kan gi fireårige dispensasjoner, men ikke ut over styrets virkeperiode. Det er valg i 2023 og verneområdestyret kan etter valget få byttet ut mange styremedlemmer. Det gis derfor kun en dispensasjon for 2023. Det kan søkes på nytt i 2024, og da kan styret innvilge en 4-årig dispensasjon.

Konklusjon

På bakgrunn av vurderingen ovenfor kan søknaden om dispensasjon innvilges delvis.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad

verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Lyngen kommune
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Strandveien 24 9060 LYGSEIDET

kjetil Letto

SAKSBEHANDLER: ODDRUN MERETE SKJEMSTAD

VÅR REF.: 2023/4373 - 432.2

DATO: 21.04.2023

Innvilget dispensasjon til bruk av snøscooter til frakt av utstyr og ved til privat hytte, Elvevollidalen- Lyngsalpan landskapsvernområde

Viser til søknad om dispensasjon til bruk av snøscooter til frakt av bagasje, utstyr og ved til egen hytte i Elvevollidalen. Saken er i medhold av gitte delegeringer i sak 7/16, behandlet delegert og verneområdeforvalter har fattet følgende

Vedtak

Søknad om dispensasjon til bruk av snøscooter til frakt av bagasje, utstyr og ved til egen hytte som ligger ved Øvervatnet i Elvevollidalen, Lyngsalpan verneområde/Ittugáissáid suodjemeahcci innvilges. Vedtaket er fattet i medhold av verneforskriftens § 3, pkt. 5.3 d. Det gis også dispensasjon til frakt av ved opp til hytta. Det dispenseres for inntil 5 turer til frakt av bagasje og utstyr, samt 1 dags kjøring årlig til frakt av ved til hytta. Kjørebok må benyttes og fylles ut med penn innen kjøringen tar til.

Vilkår

- Dispensasjonen gjelder for Torill Letto, Jan Inge Letto og Kjetil Letto
- Formålet med kjøringen er frakt av bagasje, utstyr og ved til privat hytte.
- Dispensasjonen gjelder kun etter inntegnet trasè.
- Dispensasjonen gjelder for 5 turer med bagasje og utstyr, samt 1 dags kjøring med ved, i perioden til og med 4. mai 2023.
- Dato må føres i kjørebok før turen tar til og denne må medbringes sammen med dispensasjonen for at tillatelsen skal være gyldig.

Kjøring	Dato
Utstyr	
Utstyr	
Utstyr	
Utstyr	
Utstyr	

Ved

- Slede skal være påmontert.
- Dispensasjonen gjelder bare på snødekt mark NB. En tillatelse fra verneforskriften fritar ikke for innhenting av tillatelse etter lov om motorferdsel, samt tillatelse fra grunneier.

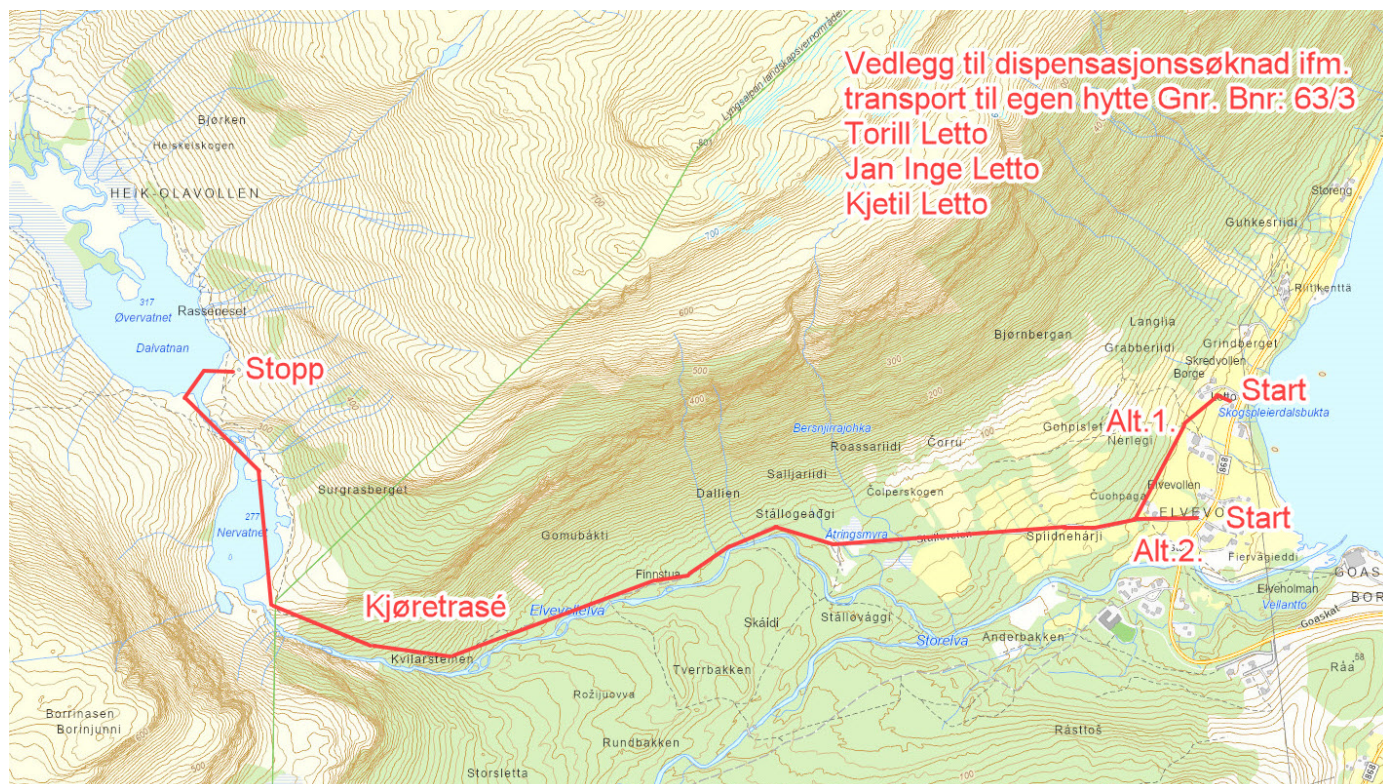
Vedtaket begrunnes i at kunnskapsgrunnlaget anses som godt nok til at dispensasjon skal kunne innvilges. Det vises til vurderinger under.

Klageadgang:

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker til Miljødirektoratet. Eventuell klage sendes til Lyngsalpan verneområdestyre. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen

Bakgrunn

Det søkes om dispensasjon til bruk av snøscooter til frakt av utstyr og ved til egen hytte i Elvevollalen, Lyngsalpan landskapsvernområde.

Det søkes om inntil 5 turer til frakt av utstyr, samt 1 dags kjøring med ved. Søknaden gjelder for Torill Letto, Jan Inge Letto og Kjetil Letto.

Verneregler

Lyngsalpan landskapsvernområde/Ittugáissáid suodjemeahcci ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon 20.02.2004.

Formålet med vernet er å ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet. Allmennheten skal ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor landskapsvernområdet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

I henhold til verneforskriften for Lyngsalpan landskapsvernområde (Ilvo) er motorferdsel forbudt i verneområdet, jfr. § 3, punkt 5.1. Verneforskriften åpner imidlertid for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av snøscooter til frakt av ved og utstyr til hyttene som ligger inne i verneområdet, jfr. § 3 pkt. 5.3 d.

I tråd med naturmangfoldloven (NML) § 7 skal også prinsippene i loven §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, også når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak etter forskrifter for verneområder. Prinsippene i §§ 8 -12 gjelder kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre var prinsippet (§9), økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Lyngsalpan verneområdestyre har en vedtatt forvaltningsplan fra 2018. I forvaltningsplanen er det lagt opp til at det årlig kan tillates opptil 5 turer der formålet er tilsyn, transport av bagasje og utstyr til egen hytte. I tillegg kan det innvilges en dag der formålet med kjøringen er frakting av ved. Ved bruk av kjørebok bestemmer brukeren selv når kjøringen skal foregå. Kjøreboka skal være utfylt før turen starter, og ved oppsyn vil manglende utfylt kjørebok være grunnlag for straffereaksjon for mislighold. Ved spesielle tilfeller som f.eks. en kortere byggeperiode kan antall turer økes.

Vurdering

I henhold til verneforskriften for Lyngsalpan landskapsvernområde (Ilvo) er motorferdsel forbudt i verneområdet, jfr. § 3, punkt 5.1. Verneforskriften åpner imidlertid for å kunne tillate frakt av utstyr og lignende til hytter, jfr. § 3, pkt 5.3 d. I henhold til naturmangfoldloven (§ 7) skal også prinsippene i loven §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Hovedformålet med Lyngsalpan landskapsvernområde er å ta vare på et av Norges mest karakteristiske fjellområder som inkluderer isbreer, morener, daler og geologiske forekomster med det biologiske mangfoldet, de kulturminner og den kulturpåvirkning som preger landskapet som er uten tyngre naturinngrep. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til skutertransport til hytter innenfor landskapsvernområdet med hjemmel i verneforskriftens § 3, pkt. 5.3 d.

Bakgrunnen til at det generelt ikke er lov til å ferdes med motorkjøretøy i verneområder er hensyn til dyre- og plantelivet, faren for sporskader og for at man skal kunne oppleve naturen uten forstyrrende bråk. Erfaringsmessig vet man at kjøreskader på terreng fra snøskuter forekommer bare i forbindelse med kjøring over barmark. Det er derfor satt vilkår i dispensasjonen om at det bare skal kjøres på snødekket mark og et begrenset antall turer. Når det gjelder plantelivet, vil disse verneverdiene bli lite påvirket av den begrensede kjøringen på snøføre. Det vurderes at med vilkåret i dispensasjonen om at det bare gis tillatelse til disse turene per sesong og at det er innenfor relative korte avstander i verneområdet, så vil omfanget være så begrenset at det ikke vil medføre store forstyrrelser for verken dyrelivet eller friluftslivet. Hytta ligger like innenfor vernegrensen så en tillatelse til bruk av snøscooter i dette tilfellet vil ikke påvirke store deler av verneområdet

Den omsøkte traseen berører ikke kjente hekke- eller yngleområder til sårbare arter, jfr. data fra artsdatbanken og andre registre over sensitive områder. Det betyr imidlertid ikke at det ikke kan finnes sårbare arter i området. Den motoriserte ferdselen må derfor begrenses mest mulig og det vil innvilges kun et begrenset antall turer årlig. Kunnskapsgrunnlaget vurderes imidlertid tilstrekkelig nok til å kunne fatte vedtak i saken, jfr. naturmangfoldlovens § 8.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig til at føre – var prinsippet, jfr. naturmangfoldloven § 9, ikke kommer til anvendelse. Vurdering av den samlede belastningen av tiltak i økosystemet, jfr. naturmangfoldlovens § 10, er at omsøkt kjøring, sammen med annen lovlig kjøring (oppsyn, reindrift og andre hytter i området), ikke overstiger et nivå som vil påvirke verneverdiene i vesentlig grad. Søknaden er også vurdert opp mot mulig presedensvirkning en tillatelse vil ha på dette og andre tilsvarende verneområder. Tillatelsen er knyttet til transportbehov til eksisterende hytte, og den får derfor ikke presedensvirkning for annen motorferdsel enn den transport som etter verneforskriften kan tillates. På bakgrunn av dette vurderer det at det kan gis dispensasjon til omsøkte snøskutertransport.

Vurdering etter naturmangfoldlovens § 11 anses som lite relevant. Bruk av snøscooter til frakt av ved og utstyr anses som det mest miljøvennlige alternativet, kontra det å bruke barmarkskjøretøy, jfr. Naturmangfoldlovens § 12 – miljøforsvarlig teknikk og metode.

Verneområdestyret kan innvilge dispensasjon for en periode på 4 år, men ikke ut over styrets virkeperiode. Det er valg i 2023, og nytt styre vil være på plass i begynnelsen av 2024. Denne dispensasjonen gjelder derfor bare i 2023.

Med hilsen

Oddrun Merete Skjemstad
verneområdeforvalter
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Storfjord kommune
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Oldersletta 1

9046

OTEREN

POLITIET

Lyngsalpan verneområdestyre
Postboks 6105
9291 TROMSØ

Deres referanse

Vår referanse

Dato

15927600 8195/22-211

21.04.2023

Forholdets art

LANDSKAPSVERNOMRÅDER - BRUDD PÅ
VERNEREGLER

Etterforsker

Tronsen, Vegard

Saken er registrert ved

Nord-Troms politistasjonsdistr

Påtaleansvarlig jurist

Staff, Joachim

Gjerningsdato

01.07.2022

Gjerningssted

Arøya

Din rolle i saken

Fornærmet

Underretning til klager

Anmeldte nr. 1:
20.04.2023

Arva

Du underrettes med dette om at saken mot den mistenkte er henlagt etter bevisets stilling.

Henleggelsen kan påklages til nærmeste overordnede påtalemyndighet. Klagen skal sendes til ditt lokale politidistrikt, og klagefristen er tre uker fra du mottok dette brevet.

Med hilsen
Troms politidistrikt

Dette er et systemgenerert brev fra politiets saksbehandlingssystem.

Troms politidistrikt

Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ

Tel: 77 79 60 00 Faks: 77 79 60 01

E-post: post.troms@politiet.no